

SAK:n vuosikirja 1976

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK r.y.

VUOSIKIRJA

1976

Helsinki 1976

SAK:n XI edustajakokous pidettiin kesällä Dipolissa Otaniemessä. Kirjamme kannet kahdeksan neliväristä sisäisivuamme kertovat tästä kokouksesta.

Kuvat: Yrjö, Jarmo ja Martti Lintunen
Taitto: Kirsti Kekkonen

K. J. Gummerus Osakeyhtiön kirjapainossa
Jyväskylässä 1977

XI edustajakokous, vuoden merkkitapahtuma

SAK:n toimintavuoden merkittävin tapahtuma oli järjestön XI edustajakokous (»uuden SAK:n» toinen sääntömääräinen kokous) 17.-20.06.1976. Edustajakokousta, jossa oli yhteensä 473 liittojen valitsemaa täysivaltaista edustajaa, voidaan luonnehtia ensisijaisesti ohjelmakokoukseksi. Hyväksyttiin siinä peräti yhdeksän lähiajan tavoiteohjelmaa, joukossa SAK:n ensimmäinen varsinainen työehtosopimuspoliittinen ohjelma, sekä lisäksi kaksi ohjelmaluontoista lausumaa, ensimmäinen kansainvälisistä asioista ja toinen kulttuuripoliitikasta. Kaikkien näiden ohjelmallisten asiakirjojen perustana on v. 1971 edustajakokouksessa hyväksytty SAK:n periaateohjelma.

Ohjelmaluontoisuutta lisäsi se, että jäsenliitot olivat tehneet edustajakokoukselle kaikkiaan 47 aloitetta, joista huomattava osa tavalla tai toisella liittyi palkka- ja työehtosopimuspolitiikkaan. Näin siis nämä asiat ja niihin eri tavoin liittyvät talouspolitiikan kysymykset tulivat ajan hengen ja tilanteen mukaisesti kokoustyöskentelyssä hyvin keskeisiksi.

Ottaen huomioon päivänkohtaisen taloudellisen tilanteen ja siitä ammattiyhdistysliikkeelle aiheutuvat moninaiset vaikeudet ja erilaiset käsitykset edustajakokous oli varsin yhtenäinen ja rakentava. Vain muutamia äänestyksiä suoritettiin lähinnä käytännön asioista. Kokous siis kulki ja siihen oli myös sen valmisteluissa suuntauduttu ns. ammattiyhdistysliikkeen eheyttämisen hengessä ja sisäisen yhteistoiminnan jatkamisen ilmapiirissä.

Oman leimansa kokoukselle antoi varsin laaja ja edustava kutsuvieraiden joukko. Mm. ulkomaisten valtuuskuntien korkeatasoisuus voidaan perustellusti tulkita niin, että se suuri arvostus, jota SAK:n kansainvälinen työ sai osakseen edellisessä edustajakokouksessa, edelleen jatkuu.

Yhteenvedona voidaan todeta, että

SAK:n XI edustajakokous loi hyvän ohjelmallisen ja toiminnallisen perustan sak-laiselle ammattiyhdistysliikkeelle lähivuosiksi. Järjestöllinen voimakkin on jatkuvasti kasvanut. Sitä edustajakokouksessa heijasti ehkä hieman ylpeäntuntuinen tunnus: *»Meitä on lähes miljoona»*.

Tämä tunnus on myöhemmin SAK:n hallituksen päätöksellä täsmennetty tavoitteellisesti siten, että 1 miljoonan jäsenraja olisi saavutettava vuonna 1977, jolloin maamme ensimmäisen ammatillisen keskusjärjestön, Suomen Ammattijärjestön perustamisesta tulee kuluneeksi 70 vuotta.

Taloudellinen kehitys vuonna 1976

Suomen kansantalouden perusongelmat pysyivät vuonna 1976 samoina kuin edellisenä vuotena. Korkea työttömyys, nopea inflaatio ja ulkomaankaupan suuri alijäämä muodostivat yhä ne keskeiset ongelmat, joita talouspolitiikassa oli pyrittävä ratkaisemaan. Parhaiten tässä suhteessa edistyi yrityksissä ulkomaankaupan tasapainottamiseksi. Kotimaisen kysynnän heikko kehitys ja Suomen Pankin kireä rahapolitiikka vaikuttivat siihen, että vaihtotasealijäämä - joka osoittaa ulkomaisen nettovelkaantuneisuuden kasvun - väheni puoleen edellisvuotisesta. Kuluttajahintaindeksillä mitattuna hintojen vuosivauhti hidastui vuoden lopussa 10-12 %:n tasolle. Inflaation torjunnassa ei kuitenkaan saavutettu niitä tavoitteita, jotka SAK:n toimesta vuoden alussa asetettiin. Kuluttajahintojen osalta tämä johtui mm. valtiovallan toimenpiteistä, joilla välillistä verotusta lisättiin huomattavasti valtiontalouden rahoitustarpeen tyydyttämiseksi. Myös tukkuhinta- ja tuotannon hintaindeksillä mitattuna hintojen nousuvauhti jäi huomattavasti nopeammaksi kuin tärkeimmissä kilpailijamaissa. Vientiteollisuuden ja tuonnin kanssa kilpailevan teollisuuden kilpailukyky heikkeni siten edelleen. Kustannuskehitystä ei eri syistä kyetty pitämään niiden tavoitteiden tuntumassa, jotka aikaisemmin asetettiin.

Työllisyyskehitys heikkeni vuoden 1976 aikana. Työllisten määrä väheni ja työllisyys lisääntyi, erityisesti vuoden loppua kohti. Vuoden 1977 alussa työttömyysaste läheni jo 6 prosenttia, mikä historiallisesti tarkastellen on erittäin korkea luku.

Talouspolitiikka, jota viranomaiset vuoden aikana harjoittivat, rakentui pitkälti odotuksille, että kansainväliset suhdanteet vuoden jälkimmäisellä puoliskolla kääntyisivät nousuun ja että vienti tämän seurauksena kasvaisi. Vaikka suhdannekehitys jos-

sain määrin olikin myönteisempää kuin edellisenä vuonna, mitään varsinaista nousua ei koettu. Taloudellinen toiminta lisääntyi Yhdysvalloissa, mutta erityisesti Euroopassa kasvu jäi hitaaksi ja näkymät vuoden loppupuolella muuttuivat synkemiksi. Tämän vuoksi erityisesti työllisyyskehitys muodostui arvioitua huomattavasti heikommaksi.

Monet tärkeät Euroopan maat kamppailivat maksutasevaikeuksien kanssa, kuten Englanti ja Italia, ja maat, joilla on huomattava vaihtotaseylijäämä, kuten Yhdysvallat, Länsi-Saksa ja Japani eivät ole riittävästi elvyttäneet kysyntää. Maailmankaupan määrä on siten kasvanut vain vähän, ja elpyminen toisen maailmansodan jälkeisestä syvimmästä lamakaudesta on edistynyt varsin hitaasti. Tämä on aiheuttanut suuria vaikeuksia erityisesti Suomen kaltaisille pienille maille, jotka ulkomaisen velkaantuneisuuden kasvun hidastamiseksi ovat joutuneet rakentamaan politiikkansa vientijohtoisen kasvun varaan. Kasvunäkymien erityisesti Euroopassa ollessa heikohkoja myös vuodelle 1977, on olemassa ilmeinen vaara, että yhä useammissa maissa ryhdytään protektionistisiin ja tuontia rajoittaviin toimenpiteisiin, mikä entisestään vaikeuttaisi Suomen kaltaisten maiden asemaa.

Valtion talouden heikko tila vaikeutti myös sellaisen julkisen kulutus- ja investointipolitiikan harjoittamista, mitä lamakauden oloissa suhdannesyistä olisi kaivattu. Valtion rahoitustilanteen korjaamiseksi verorasitusta päinvastoin lisättiin huomattavasti. Tämä oli yhdessä työttömyyden kasvun kanssa pääsyy siihen, että kotitalouksien käytettävissä oleva tulo laski reaalisesti vuonna 1976. Yksityinen kulutus supistuikin tämän seurauksena ensimmäisen kerran vuosikausiin.

Työttömyyden kasvun ja heikon reaali-
lokehityksen kielteisiä vaikutuksia palkan-

saajakotitalouksille korosti vielä se, että erityisesti elintarvikkeiden hinnat nousivat nopeammin kuin kulutushyödykkeiden hinnat keskimäärin. Tämä taas oli seurausta sekä ylimitoitetusta maataloustuloratkaisuista että hallituksen toimenpiteistä maataloustuotannon tasapainottamiseksi. Maataloushintojen läheinen yhteys inflaatiokehitykseen nähtiin jälleen kerran selvästi.

Vuoden lopussa oli selvästi nähtävissä, ettei odotettu suhdannenousu ala lähiaikoina. Heikko menekki ja kireä rahapolitiikka johtivat yritykset kasvaviin rahoitusvaikeuksiin. Uusiin työehtosopimusneuvotteluihin lähdettiin siten tilanteessa, jossa ongelmat olivat samat kuin vuotta aikaisemmin. Lisäksi porvarillinen vähemmistöhallitus oli eduskunnassa tehnyt oikeiston kanssa budjettisopimuksen, millä lisättiin inflaatiopainetta vuodelle 1977 varsin huomattavasti. Kun tähän sisältyi myös verotuksen rakenteen muuttaminen siten, että tuloverotusta varsin huomattavasti kevennettiin ja samaan aikaan välillistä verotusta lisättiin, jouduttiin neuvotteluihin lähtemään tilanteesta jdsä perinnäisellä tavalla mitattujen reaaliansoiden nostamiseen ei juuri

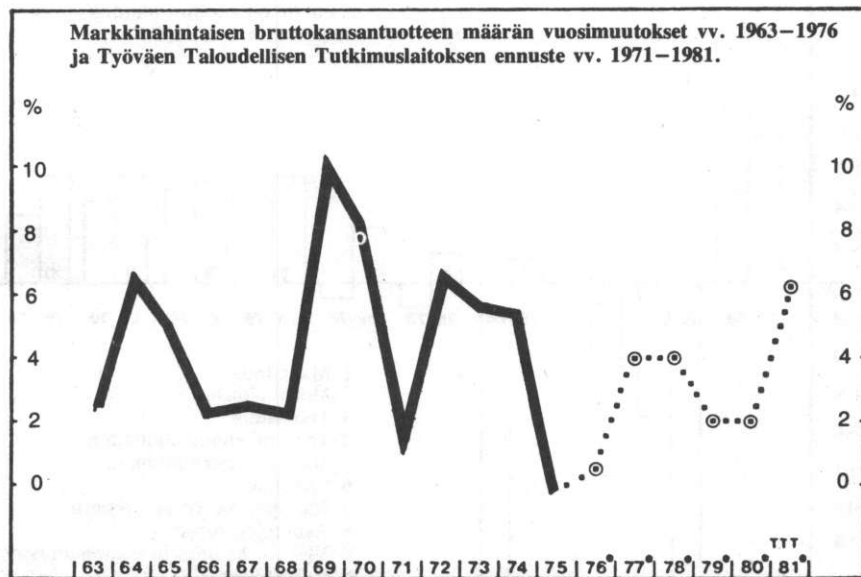
nähty mahdollisuuksia. Uusissa työehtosopimusneuvotteluissa jouduttiin siten puolustamaan palkansaajien käytettävissä olevaa tuloa.

Tuotanto ja työllisyys

Tuotanto

Vuosina 1967-1975 markkinahintaisen bruttokansantuotteen kasvu oli keskimäärin runsaat viisi prosenttia vuodessa. Tämä suhteellisen nopea taloudellinen kasvu oli seurausta toisaalta maailmankaupan voimakkaasta kehityksestä ja toisaalta oman kansantaloutemme nopeasta rakennemuutoksesta.

Vuonna 1974 alkanut taantuma hidasti vientikehitystämme merkittävästi jo vuoden 1975 alkupuolelta alkaen. Kuitenkin lähes koko vuoden 1975 Suomessa jatkui nopea investointikehitys, joka vasta vuoden loppupuolella hidastui. Vuoden 1976 aikana investointitoiminta maassamme ro-

mahti ja kiinteät investoinnit supistuivat edellisestä vuodesta lähes 14 prosenttiin.

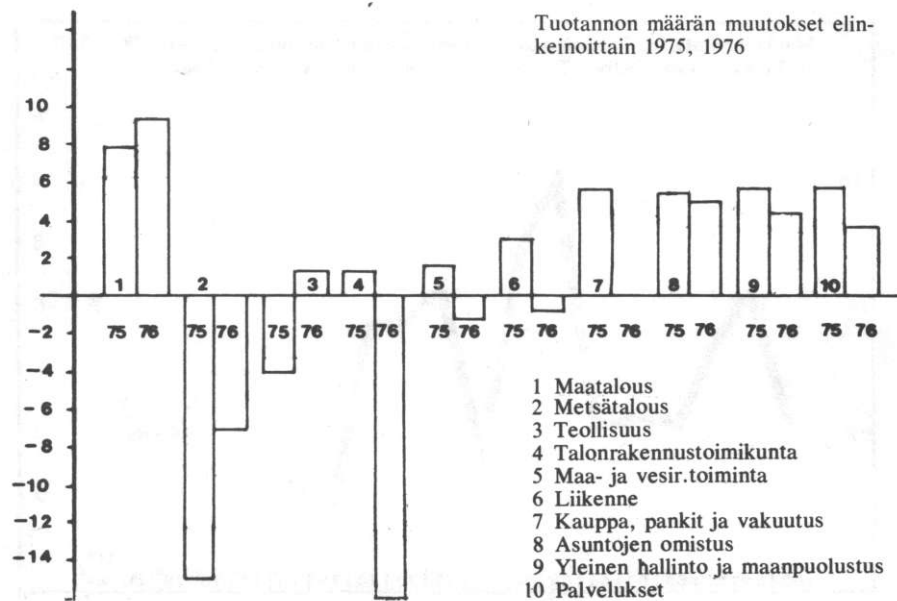
Viennin pysähtymisestä johtuen tuotannon kasvu pysähtyi vuonna 1975. Vuonna 1976 tuotannon arvioidaan kasvaneen ennakkotietojen mukaan vain noin 0,5 prosenttia.

Kokonaistuotanto laski vuoden 1976 alkupuolelle asti ja kääntyi nousuun vasta viime vuoden loppupuoliskolla. Vuoden viimeisenä neljänneksenä tuotanto kasvoi edelliseen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna vajaat 3 prosenttia. Johtuen vuoden 1975 alhaisesta lähtötasosta, mainitun vuoden viimeisellä neljänneksellä tuotanto laski noin kaksi prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna,

tuotannon varsinainen elpyminen ajoittuu kulumassa olevaan vuoteen. Vaikka ennusteet kansainvälisestä kehityksestä ovat syvästi ristiriitaisia, on tuotannon arvioitu v. 1977 kasvavan 3-4 prosenttia.

Vuonna 1975 lama koski erityisesti metsätaloutta, jonka tuotannon määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna yli 14 prosenttia. Vastaavasti teollisuustuotanto aleni neljä prosenttia, mikä johtui ennen kaikkea metsäteollisuuden tuotannon jyrkästä alenemisesta. Vuoden 1976 kuvaan kuuluu olennaisena osana rakennustuotannon jyrkkä aleneminen. Erityisesti talonrakennustoiminnassa väheneminen on voimakasta ollen arvioiden mukaan jopa yli 15 prosenttia.

Tuotanto

Työllisyys

Voimakas lama vaikutti työlliseen työvoimaan kahdella tavalla. Ensinnäkin tuotannon pysähtymisestä ja investointitoiminnan alenemisesta seurasi voimakas työttömyys, jonka huippu ajoittui vuoden 1977 alkupuolelle. Toiseksi lama vaikutti myös koko työllisten määrään vähentäen työhönsalvistumisastetta.

Työvoimatase vuosina 1975, 1976

	1975	1976
Työikäinen väestö	3 513	3 535
Työvoima	2 272	2 247
Työtön työvoima	51	90
Työllinen työvoima	2 221	2 157
- maa- ja metsät.	329	303
- teollisuus	609	580
- rakennustoiminta	189	164
- palveluelinkeinot	1 094	1 110
Muuttotappio	4	10
Työvoimaosuus	64,7	63,7
Työttömyysaste	2,2	4,0

Myös Ruotsiinmuutto lisääntyi vuoden 1976 aikana voimakkaasti ja on oletettavissa, mikäli työllisyystilanne ei olennaisesti parane, että vuoden 1977 aikana nettomuutto kohoaa jopa yli 15 000 hengen.

Voimakkaan työttömyyden seurauksena työhönsallistuvuus aleni voimakkaasti vuonna 1976. Tämä on seurausta siitä, että osa työttömäksi joutuneista tai välittömän työttömyysuhan alla olevista työntekijöistä vetäytyy vapaaehtoisesti pois työmarkkinoilta.

Työttömyys

Johtuen lähes loppusyksyyn jatkuneesta voimakkaasta investointitoiminnasta, ei työttömyys vuonna 1975 vielä noussut keskimääräisesti mitattuna vuoden 1976 mitoihin. Työttömyys alkoi merkittävästi kasvaa vasta syys-lokakuussa 1975, jolloin kasvu oli kuitenkin lähes 10 000 työttömän

kuukausivauhtia. Helmikuussa 1976 työttömien työnhakijoiden määrä ylitti 90 000 rajan ja oli alhaisimmillaankin yli 60 000 työtöntä.

Työllisyystilanteen nopeaan heikkenemiseen ovat vaikuttaneet toisaalta kansainväliset suhdannetekijät, mutta myös sisäiset tasapainottamispyrkimykset, joissa tavoitteena on vaihtotaseen alijäämän tasapainottaminen hidastamalla kotimaisen kysynnän kasvua kireällä rahapolitiikalla.

Tämä talouspolitiikan linja määritteli myös vuoden 1976 työllisyyspolitiikan raamit, josta on eräänä osoituksena valtion ja kuntien työmäärärahoihin työllistettyjen määrän pysyminen lähes riippumattomana työttömyyden asteesta.

Suomelle ominaisen suhdannekäyttämisen mukaan laman alkuvaiheessa työttömyys kohdistuu voimakkaimmin vientisektoriin ja siinä erityisesti mekaaniseen puunjalostukseen. Vuoden 1976 loppupuolella kansainvälisen kysynnän alkaessa vähitellen elpyä myös puunjalostuksen tuotteiden kysyntä alkoi kasvaa, millä seikalla on myös vaikutuksensa työllisyyteen. Kuitenkin suuret varastot sekä puun hinnan jääminen korkeasuhdanteen huipulla vallinneelle tasolle hidasti tämän kehityksen heijastumista työllisyystilanteeseen.

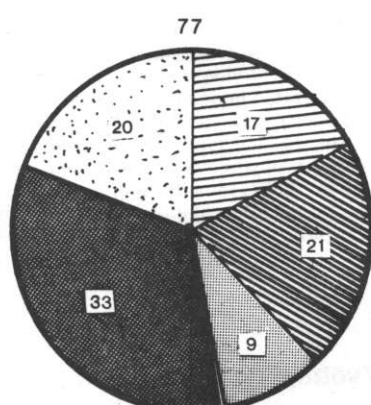
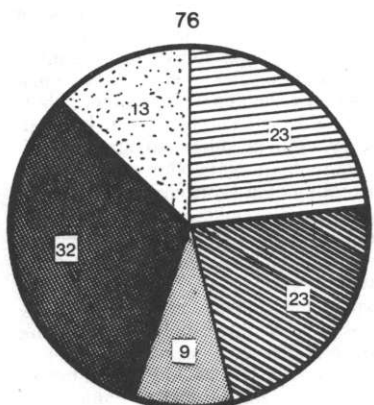
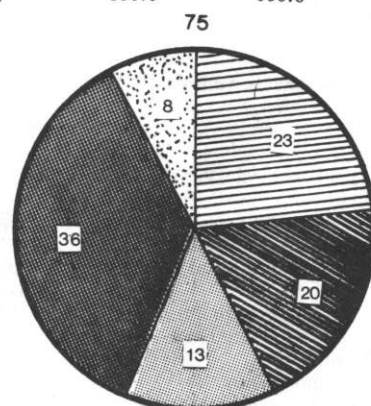
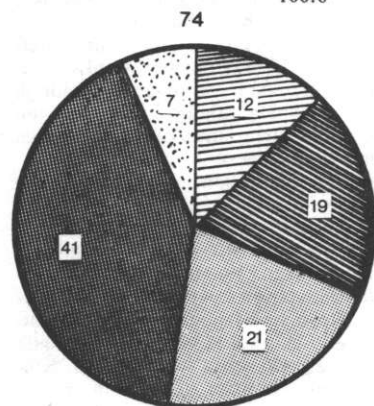
Kokonaiskysynnän supistamispyrkimykset ja sen seurauksena investointitoiminnan romahtaminen vuoden 1976 aikana vaikuttivat voimakkaasti taannuttavasti kotimaiseen kysyntään ja siihen nojautuvaan rakennustoimintaan. Näin ollen erityisesti rakennustuotannossa työttömyys on noussut erittäin korkeaksi, millä seikalla on suorat vaikutukset myös muuhun teollisuuteen.

Niinpä suhdannetilanteen varovasti jo parantuessa vuoden 1977 puolella työllisyysvaikeudet tulevat näkymään myös keskiraskaassa kotimaiseen kysyntään nojaavassa metalliteollisuudessa.

Erittäin selväksi tämä käy vertailtaessa työttömyyden jakautumista alueittain. Työttömyyden »perinteisillä» alueilla Pohjois- ja Itä-Suomessa työttömyysasteet nousevat yli kymmenen prosentin vuoden 1977 tammikuussa. Kuitenkin myös sellaisilla voimakkailla teollisuusseuduilla kuten Tampereen ja Kouvolan alueilla työttömien määrät nousevat yli 18 000 ja työttömyysprosentti 6-8 prosenttiin. Tämä on seu-

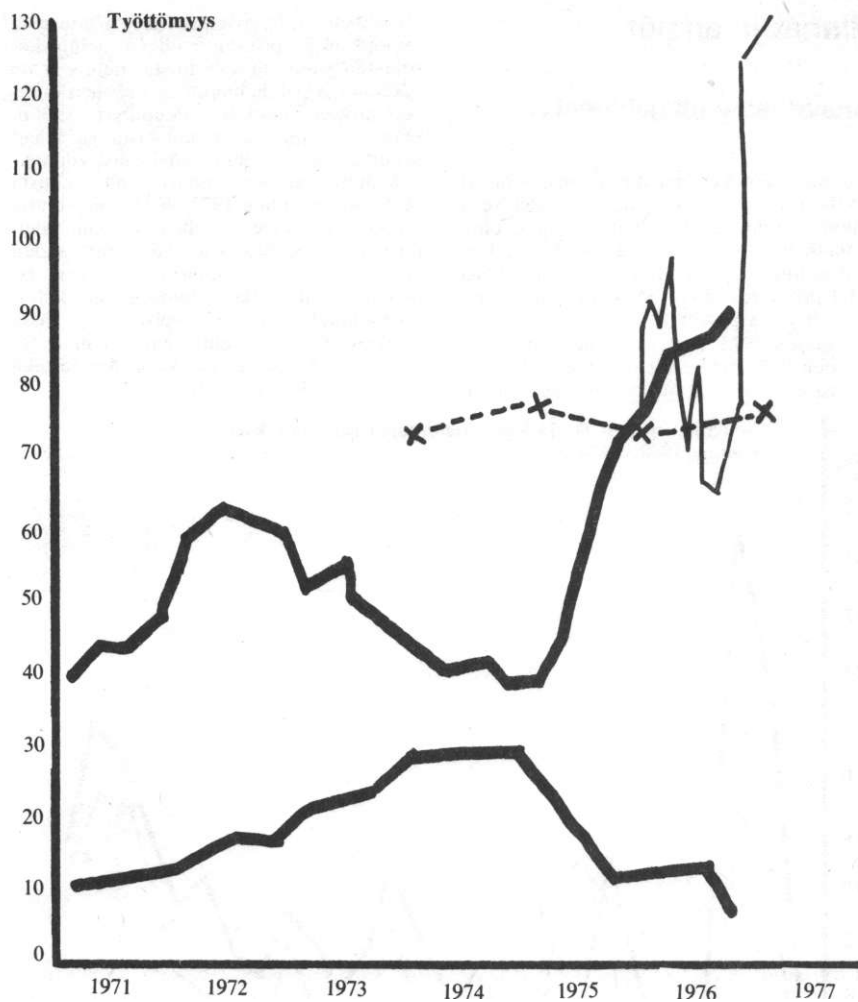
Työttömät tuotannonhaaroittain tammik. 1974–1977 sekä pakkolomalla olevat. %-työttö-
mien kokonaismäärästä.

	1974 (astetta)							
Rakennusala	12	42	23.0	83	23	85	17	63
Teollisuusala	19	68	20	73	23	82	21	76
Palveluala	21	76	13	48	9	31	9	31
Muut alat	41	149	36	127	32	115	33	119
Pakkolomautetut	7	25	8.0	29	13	46	20	71
	100.0		100.0		100.0		100.0	

 Muut alat
 Palveluala
 Teollisuusala

 Rakennusala
 Pakkolomautukset

Työttömät työnhakijat (1) ja avoimet työpaikat (2) työnvälityksessä kausitasoitettuina neljännesvuosittain vv. 71-76 ja kuukausittain v. 76 sekä valtion ja kuntien työllisyysmäärärahoihin työllistetyt tammikuussa vv. 74-76

rausta siitä, että tavanomaisen suhdannealojen - talonrakennus ja puunjalostus - lisäksi lama on levinnyt myös keskiraskaaseen ja raskaaseen metalliin.

Erittäin huolestuttavana erikoispiirteenä nykyisessä työllisyysilanteessa on se, että työttömyys kohdistuu erityisen raskaasti juuri nuoriin työntekijöihin. Joulukuussa

1976 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 41 000 eli 41 prosenttia työttömistä. Työttömyysaste tämän ikäryhmän sisällä on yli 15 prosenttia. Tilanne pahenee entisestäänkin vuoden 1977 aikana, sillä keväällä 1977 valmistuu ammattikouluista noin 25 000 nuorta, joista merkittäväällä osalla ei ole työpaikkaa tiedossa.

Hinnat ja ansiot

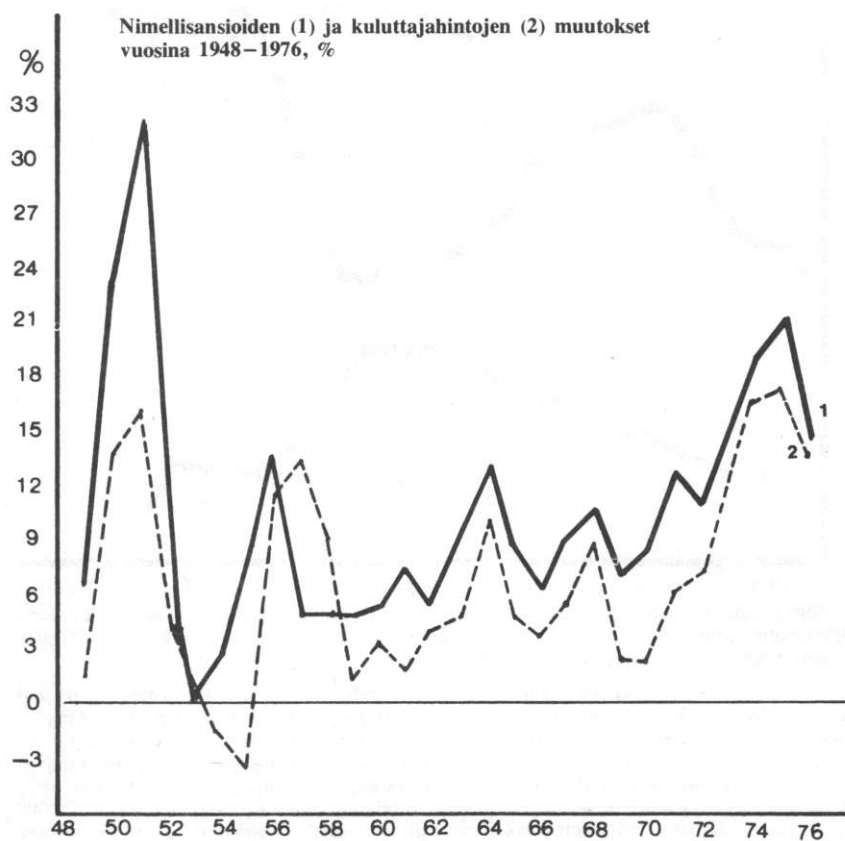
Ansiot ja kuluttajahinnat

Vuonna 1976 keskimääräiset ansiot olivat 15,0 prosenttia korkeammat kuin edellisenä vuonna, lomaltapaluurahan nousu huomioonottaen lisäystä on 15,2 prosenttia. Kuluttajahinnat nousivat vastaavana aikana 14,4 prosenttia, joten reaaliensioden nousua oli vajaa prosentti.

Vuoden 1975 viimeiseltä neljännekseltä vuoden 1976 viimeiselle neljännekselle keski-ansiot nousivat lomaltapaluuraha huomi-

oonottaen 11,7 prosenttia. Tästä noususta arvioidaan 7,5 prosenttia olleen sopimusko-

rotusten välitöntä vaikutusta, muu osa on rakenne- ja palkkaliukumaa sisältäen myös sopimusten välilliset vaikutukset. Liukuman osuus palkkojen noususta jäi alhaisemmaksi kuin kahtena edellisellä vuonna. Kuluttajahintojen nousu tammikuusta 1976 tammikuuhun 1977 oli 11,6 prosenttia eli noin kolmannesta vähemmän kuin edeltäneenä vuosijaksona. Sopimuskauden alussa toteutetun hintasulun aikana, ts. helmikuun alusta kesäkuun loppuun kuluttajahintaindeksi nousi 3,6 prosenttia. Tästä noususta yli 3/4 aiheutui ennen sulkua toteutetuista tai päätetyistä korotuksista sekä maataloustuloratkaisusta.

Koko sopimuskauden aikainen hintojen nousu, ts. hintojen nousu tammikuusta 1976 tammikuuhun 1977 muodosti tekijöittäin seuraavasti:

	Vaikutus %-yksikköä
Tuontihinnat	2,4
Valtion toimenpiteet	3,5
Maataloustuloratkaisu	1,2
Teollisuus, kauppajapalvelukset	4,0
Asumiskustannusten nousu	0,6
Yhteensä	11,7

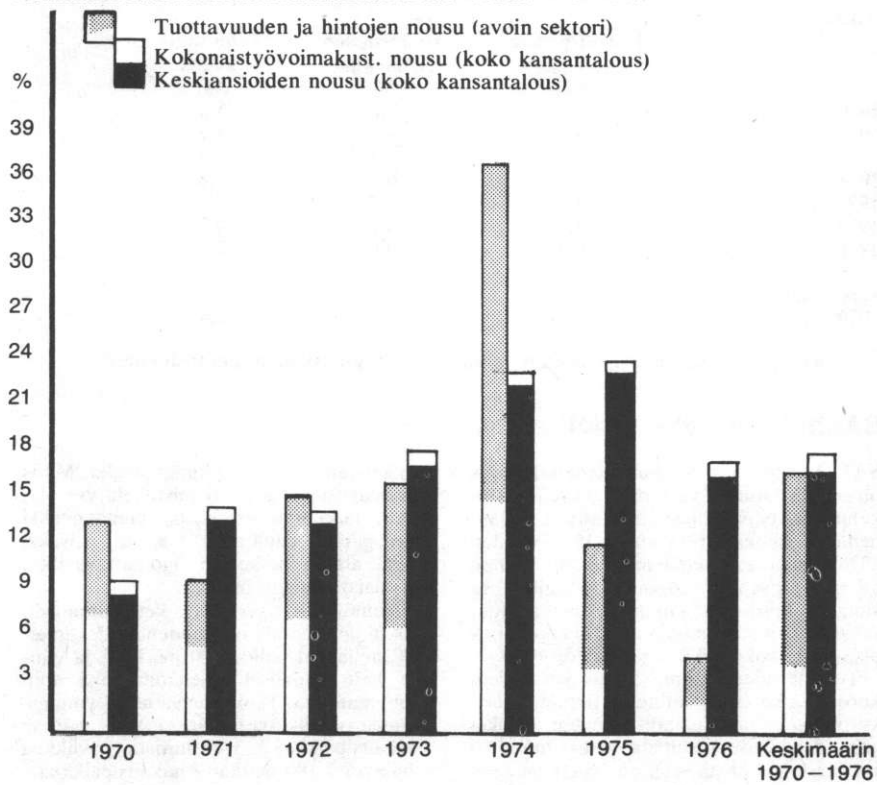
Valtion hintoja korottavista toimenpiteistä merkittävin oli liikevaihtoveron korotus, jonka keskustapuolueiden vähemmistöhal-

litus toteutti kuluvan vuoden tammikuussa 3 prosenttiyksikön suuruisena. Pienituloisten palkansaajien asemaa vaikeutti ravintomien keskimääräistä nopeampi nousu, tämän ryhmän hinnat nousivat tammikuusta 1976 tammikuuhun 1977 peräti 17,8 prosenttia.

SAK esitti syksyllä työnantajapuolelle palkkojen korottamista 46 p/tunti hintojen noustua nopeammin kuin sopimuksia tehtäessä edellytettiin. Neuvottelut päättyivät kuitenkin tuloksettomina. Vähemmistöhallituksen vastustukseen kaatui puolestaan palkansaajajärjestöjen tämän jälkeen esittämä vaatimus hintasulun toimeenpanemiseksi sopimuskauden loppujaksi.

SAK:n kesällä kokoontunut XI edustaja-

Tuottavuuden ja hintojen nousu avoimessa sektorissa sekä keskiansioiden ja kokonaistyövoimakustannusten nousu koko kansantaloudessa vuosina 1970–1976

kokous asetti tavoitteeksi ansioiden ja muiden palkansaajia hyödyttävien työvoimakustannusten nostamisen vähintään kansantalouden avoimen sektorin hintojen ja tuottavuuden yhteenlasketun nousun keskimäärää vastaavaksi. (Avoimella sektorilla tarkoitetaan niitä aloja, jotka kilpailevat tuotteillaan ulkomaisten tuotteiden kanssa.) Tämän tavoiteasettelun toteuttaminen kuluu vuosikymmenellä käy ilmi edellisellä sivulla olevasta kuviosta.

Ansioiden ja muiden työvoimakustannusten vuosittainen nousu on odotetusti ollut yhteydessä avoimen eli ns. kilpailevan sektorin hintojen ja tuottavuuden nousun luomaan tulonlisäykseen. Viime vuoden osalta

palkkojen ja muiden työvoimakustannusten nousu on varsin tarkasti vastannut keskimääräistä avoimen sektorin tulojen lisäystä.

Reaaliansioiden nousu jäi viime vuonna kaikkien palkansaajien osalta 0,7 prosenttiin ja teollisuustyöntekijöiden osalta 0,9 prosenttiin. Työn tuottavuus tuotannolla työpanosta kohti mitattuna nousi 2,7 prosenttia. Työn tuottavuuden nousu ylitti reaaliansioiden nousun ensimmäisen kerran vuoden 1972 jälkeen lähinnä suhdannetilanteeseen liittyen. Keskimääräinen reaaliansioiden nousu on 1970-luvulla ollut selvästi tuottavuuden nousua suurempi.

Kaikkien palkansaajien ja teollisuustyöntekijöiden reaaliansioiden muutokset sekä työn tuottavuuden muutokset koko kansantaloudessa vuosina 1970–1976, %

Vuosi	Reaaliansiot		
	Kaikki palkansaajat (%)	Teollisuuden työntekijät (%)	Työn tuottavuus (%)
1970	5,6	7,6	5,5
1971	5,9	8,3	3,7
1972	4,9	7,2	5,7
1973	5,0	6,3	3,8
1974	3,4	5,7	2,1
1975	4,7	4,2	0,7
1976	0,7	0,9	2,7
Keskimäärin 1970–1976	4,4	5,9	3,4

Lomaltapaluurahan nousun välitön vaikutus sisältyy ansioiden muutoslukuihin.

SAK:n jäsenistön ansiot

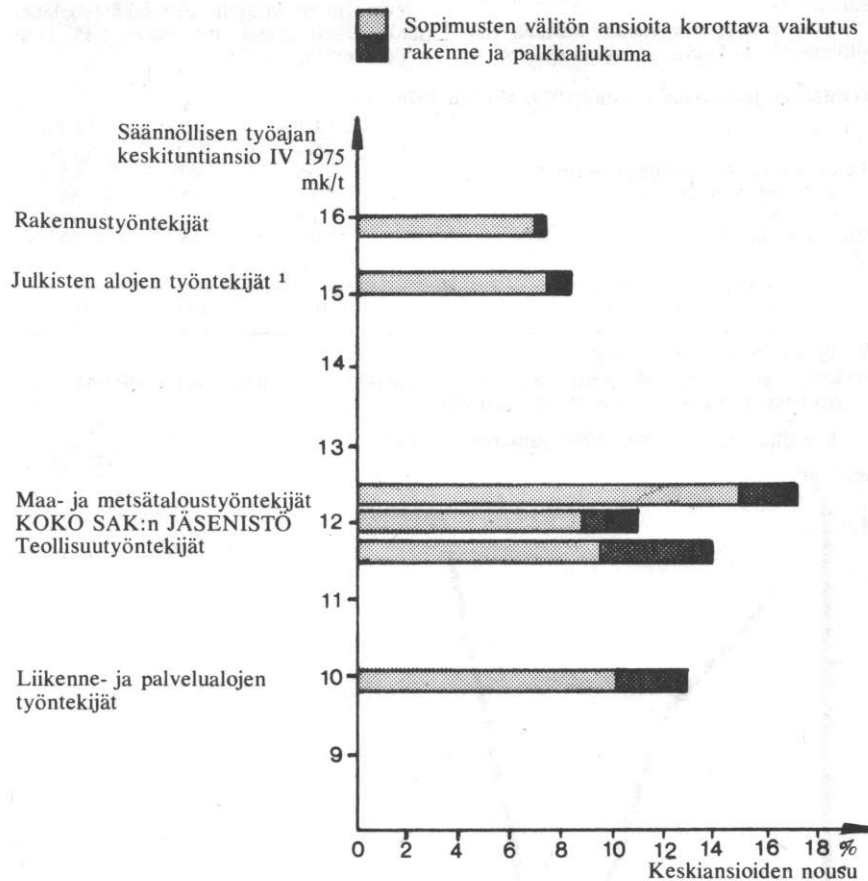
SAK:ri jäsenistön keskiansioiden kehitys on varsin tarkasti vastannut yleistä ansiokehitystä. Niinpä ansioiden nousu neljäneltä neljännekseltä vuonna 1975 vuoden 1976 vastaavaan neljännekseen on hieman yli 11,5 prosenttia. Sopimusten välitön ansiotasoa korottava vaikutus lomaltapaluurahan korotus huomioon otettuna on noin 9 prosenttia koko SAK:n jäsenistön osalta.

Toteutettujen sopimusratkaisujen ansiota korottava vaikutus vaihteli aloittain. Yleiskorotuksen pennipainotteisuuden vuoksi ansioiden prosentuaalinen nousu muodostui keskimääräistä suuremmaksi matala-

palkkaisten alojen ja ryhmien osalta. Myös liukumakehitys aiheutti ansiokehityseroja, joskin liukuman osuus jäi pienemmäksi kuin parina edellisellä vuonna. Lisäksi eräillä aloilla poikettiin huomattavastikin kokonaisratkaisun linjasta.

Säännöllisen työtajan keskituntiansio SAK:n jäsenistöllä oli vuoden 1975 viimeisellä neljänneksellä 12,00 markkaa ja vuoden 1976 viimeisellä neljänneksellä noin 13,40 markkaa. Tämä vastaa neljäkymmentuntista työviikkoa tehtäessä 2 300 markan kuukausipalkkaa ja 37,5 tuntista työviikkoa tehtäessä 2 180 markan kuukausipalkkaa.

SAK:n jäsenistön keskiansioiden muutokset aloittain, IV 1975–IV 1976 (alustavat tiedot)

¹ Julkisten alojen työntekijöiden osalla keskiansion nousussa ei ole otettu huomioon vuoden 1977 puolelle siirtynyttä viivästettyä korotusosaa.

Vaikka SAK:n jäsenistön osalta keskimäärin ansiokehitys hieman ylittikin hintakehityksen, niin toisaalta ansiokehityksen epäyhtenäisyys ja toisaalta työttömyys, lomautukset ja lyhennetyt työviikot aikaansaavat sen, että monen työntekijän kokonaisansiot jäivät vuonna 1976 reaaliselta arvoltaan edellisen vuoden kokonaisansioita pienemmiksi.

Verot, tulonsiirrot ja yhteiskunnalliset palvelut

Verot ja sosiaaliturvamaksut

Reaaliensiolaskelmissa ei yleensä oteta huomioon verorasituksen kasvun vaikutusta käytettävissä olevaan tuloon eikä toisaal-

ta tulonsiirtojen ja yhteiskunnallisten palvelujen palkansaajan ostovoimaa lisäävää vaikutusta.

Verojen kansantuoteosuus on tällä vuosikymmenellä kasvanut vuoden 1970 33

prosentista 37 prosenttiin vuonna 1975 ja 41 prosenttiin vuonna 1976. Mikäli huomioon otetaan myös kirkollisvero sekä työeläkemaksut, niin vastaavat luvut ovat 35, 41 ja 45 prosenttia.

Verotuksen jakautuma vuosina 1970, 1975 ja 1976, %

	1970 (%)	1975 (%)	1976 (%)
Tulovero- ja sosiaaliturvamaksut ¹⁾	56	63	65
– yksityiset henkilöt	41	48	50
– yritykset	15	15	15
Välilliset verot	42	35	33
Muut verot	2	2	2
	100	100	100

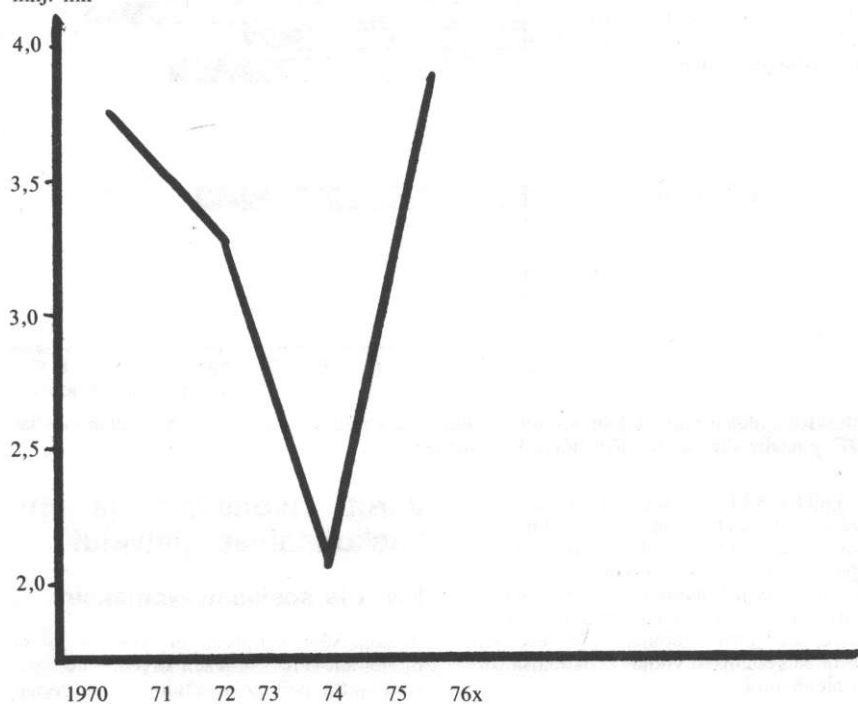
Verojen kansantuoteosuus, (%)

33 37 41

¹⁾Yksityisten elinkeinonharjoittajien työnantajina maksamat sosiaaliturvamaksut on katsottu yritysten maksamiksi sosiaaliturvamaksuiksi.

Valtionvelka, vuosina 1970–1976, miljardia markkaa

milj. mk

Välillisten verojen osuus verotuloista on jatkuvasti vähentynyt ja välittömien verojen osuus lisääntynyt niin, että välittömien verojen osuus viime vuonna oli jo noin 2/3 kaikista verotuloista. Välittömän verotuksen suhteellisen osuuden lisääntyminen on merkinnyt nimenomaan yksityisten henkilöiden maksamien verojen lisääntymistä, sillä yritysten osuus ei ole lisääntynyt. Vuonna 1976 yksityisten henkilöiden maksamien välittömien verojen osuus oli jo puolet kaikista veroista.

Suhdanteiden heikkeneminen yhdessä tuloveroasteikkojen lievennysten kanssa on

viime vuosina hidastanut verotulojen kasvua ja toisaalta julkisen vallan velvoitteet ovat lisääntyneet. Niinpä valtio on kahtena viime vuonna rahoittanut osan menoistaan lainanotolla. Tätä on voitu perustella myös suhdannepoliittisesti.

Verorasituksen kasvusta huolimatta palkansaajien käytettävissä olevat reaaliensiot ovat kasvaneet, tosin selvästi hitaammin kuin reaaliset kokonaisansiot ennen verojen vähentämistä. Esimerkiksi keskituloisen avioparin käytettävissä olevat reaaliensiot olivat viime vuonna 1,14-kertaiset verrattuna vuoteen 1971.

Palkansaajien käytettävissä olevan reaaliensian kehitys vuosina 1971 — 1976

Vuosi	Reaalisien nettoansien indeksit (1971 = 100)			
	A	B	C	D
1971	100	100	100	100
1972	105	102	103	102
1973	104	103	103	104
1974	113	106	107	106
1975	121	109	112	109
1976	124	107	114	112

A: minimipalkkaisen, yksinään verotettavan palkansaajan nettoansien kehitys, ei lapsia, bruttokuukausipalkka v. 1976 1200 mk/kk

B: keskipalkkaisen, yksinään verotettavan palkansaajan nettoansien kehitys, ei lapsia, bruttokuukausipalkka v. 1976 2500 mk/kk

C: työssäkäyvän avioparin yhteenlasketun nettoansien reaalin kehitys, toisella puolisoilla minimipalkka, toisella keskipalkka, 2 lasta, bruttokuukausipalkka v. 1976 1200 + 2500 = 3700 mk/kk

D: työssäkäyvän avioparin yhteenlasketun nettoansien reaalin kehitys, molemmilla puolisoilla keskipalkka, 2 lasta, bruttokuukausipalkka v. 1976 2500 + 2500 = 5000 mk/kk

Valtion menojen jakautuminen tehtäväalueittain vuosina 1970, 1975 ja 1976

	Osuudet (%)		
	1970	1975	1976
Hallinto, järjestys ja maanpuolustus	13	14	14
Opetus, kulttuuri, sosiaaliturva, terveydenhuolto sekä asunto- ja yhteiskuntapolitiikka	42	42	44
Liikenne, maa- ja metsätalous, teollisuuden ja muiden elinkeinojen edistäminen	31	36	34
Muut tehtävät	14	8	8
Valtion menot yhteensä	100	100	100
Valtion menojen kansantuoteosuus (%)	25	28	29

Vuoden 1973 jälkeisten tulosopimusten perusteella toteutetut asteikkotarkistukset ja erillisverotuksen siirtyminen ovat hidastaneet erityisesti pienituloisten ja lapsiperheiden verorasituksen kasvua. Vuonna 1976 toteutettiin aviopuolisoiden erillisverotus edellisen vuoden tulosopimuksen mukaisesti. Uudistusta voitaneen pitää vuosikymmenen merkittävimpänä veropoliitiikan alueella.

Tulonsiirrot ja palvelut

Valtion toiminnan laajeneminen ja tästä

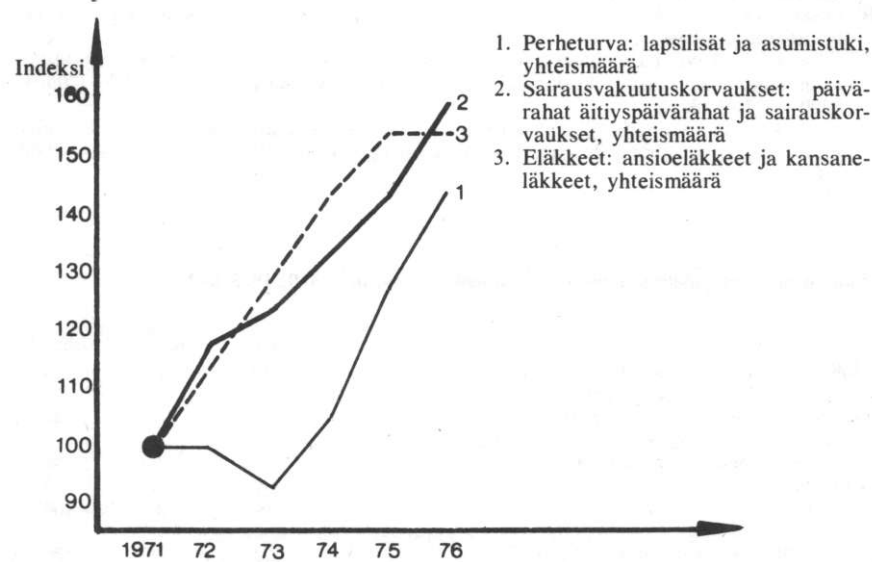
aiheutuva menojen lisäys on jakaantunut melko tasaisesti tehtäväalueiden kesken. Keskimääräistä selvästi nopeammin ovat kuitenkin kasvaneet elinkeinoja edistävään toimintaan (3) sijoitetut varat. Tämän ryhmän sisällä erityisesti teollisuuden edistämistä aiheuttavat menot ovat lisääntyneet voimakkaasti (taulukko ed. sivulla).

Viime vuonna myös kotitalouksien hyväksi koituvista palveluksista aiheuttavat menot kasvoivat keskimääräistä nopeammin. Tämä aiheutui ennen muuta opetus- ja kulttuurimenojen sekä sosiaaliturvamenojen lisääntymisestä.

Kotitalouksien hyväksi tulevista palveluksista aiheuttuvien valtion menojen keskinäinen jakautuminen vuosina 1970, 1975 ja 1976

	Osuudet (%)		
	1970	1975	1976
Opetus ja kulttuuri	41	39	40
Sosiaaliturva	30	25	26
Terveystieteiden tutkimus	18	20	20
Asunto- ja yhdyskuntapolitiikka	11	16	14
Yhteensä	100	100	100
Näiden menojen kansantuoteosuus (%)	10	12	13

Eräiden kotitalouksille tulevien tulonsiirtojen reaalin kehitys vuosina 1971–1976, 1971 = 100

Kotitalouksille valtiolta ja muilta yhteisöiltä tulevat tulonsiirrot ovat kasvaneet voimakkaasti 1970-luvulla. Viime vuonna eläkkeitä maksettiin noin 8,5 miljardia ja eläkkeensaajien määrä nousi 902 000:een. Ansioeläkkeensaajia oli noin 420 000.

Sairausvakuutuskorvauksia maksettiin viime vuonna noin 1600 miljoonaa. Sairaus- ja äitiyspäivärahan vähimmäismäärä oli viime vuonna 15,00 markkaa ja enimmäismäärä 38,25 markkaa. Näiden päivärahojen enimmäismäärät ovat pysyneet noin seitsemän vuotta ennallaan, joten ne ovat menettämässä merkitystään sairaudesta tai äi-

tiydestä aiheutuvan ansionmenetyksen korvaajina.

Lapsilisiin ja asumistukeen käytettiin viime vuonna noin 1,0 miljardia. Budjettiin merkityistä asumistuki varoista (270 miljoonaa) jäi viime vuonna kolmannes maksamatta osittain edellisenä vinnna, siis vuonna -75 uudistetun asumistukijärjestelmän hallinnollisten toteuttamisvaikeuksien ja osittain liian tiukoiksi osoittautuneiden tuen saantiperusteiden vuoksi. Vuoden 1976 lopussa asumistukea sai noin 80 000 ruokakuntaa eli noin joka 20. ruokakunta oli tuen piirissä.

Lapsilisien suuruus lapsen järjestysluvun mukaan vuosina 1970—1976, mk/v

	Lapsen järjestysnumero				Alle 3-vuotiaalle maksettava
	1	2	3	4	
1970	218	259	310	296	—
1971	248	296	352	310	—
1972	268	320	380	352	—
1973	268	310	380	380	140
1974	400	466	542	380	170
1975	534	616	718	690	270
1976	634	730	852	916	270

Tulonjako

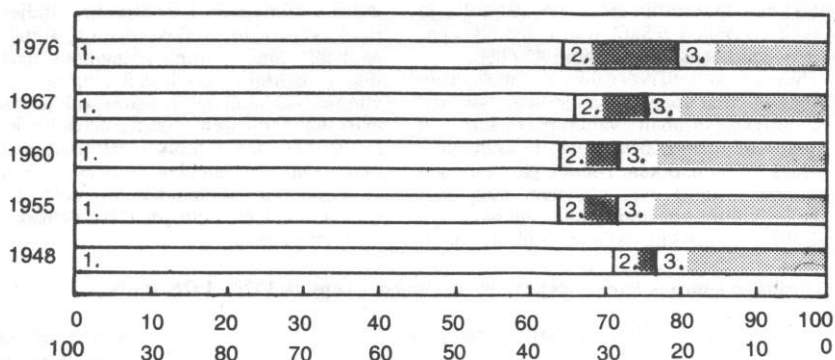
Matalasuhdannevuodelle tyypillisesti työtulojen osuus kansantulosta kasvoi viime vuonna. Palkkojen ja suurelta osin niihin rinnastettavien työnantajien sosiaalikulujen osuus kansantulosta nousi ensimmäistä kertaa yli 70 prosentin ja palkkojen osuus yksinkin oli yli 57 prosenttia. Palkkatulojen kasvun jääminen 13,5 prosenttiin eli noin 1,5 prosenttia keskiansioiden kasvua alhai-

semmäksi on seurausta kokonaistyöllisyyden heikkenemisestä. Pääomatulot kasvoivat palkkoja ja työnantajien sosiaalikuluja hitaammin, alle 5 prosenttia, ja niiden kansantulo-osuus laski alle 18 prosenttiin. Henkeä kohti laskettuna kansantulo oli vuonna 1976 noin 18 600 markkaa, mikä on noin 1 800 markkaa enemmän kuin vuonna 1975.

Kansantulon jakautuminen vuosina 1970, 1975 ja 1976 sekä erityyppisten tulojen muutokset 1975-1976, %

	1970 osuus-%	1975 osuus-%	1976 osuus-%	1975-1976 muutos-%
Palkat	54,6	56,1	57,3	13,5
Työnantajien sosiaalikulut	9,2	12,3	13,5	22,0
Yksityisten elinkeinonharjoittajien tulot	14,5	12,7	11,4	- 0,5
Pääomatulot	21,7	18,9	17,8	4,5
Kansantulo	100,0	100,0	100,0	11,0

Palkkojen (1), työnantajien sosiaalikulujen (2) ja pääomatulojen (3) keskinäiset osuudet vuosina 1948–1976, %

Yksityisten elinkeinonharjoittajien tulot muodostuvat sekä työ- että pääomatuloista. Niiden osuus kaikista tuloista on jatkuvasti vähentynyt yksityisiin elinkeinonharjoittajiin luettavan maatalousväestön vähetessä. Jättämällä yksityisten elinkeinonharjoittajien tulot tarkastelun ulkopuolelle, voidaan jako työ- ja pääomatuloihin tehdä selvemmäksi. Pitemmän ajan kehitys käy tällöin ilmi edellisestä kuviosta.

Palkkojen osuus on pitkään pysynyt suunnilleen samana, noin kahtena kolmasosana. Palkankorotusmahdollisuuksien ohjaaminen osittain työntekijöiden sosiaaliturvan parantamiseen on johtanut työnantajien sosiaalikulujen osuuden kasvuun ja pääomatulojen osuus on pienentynyt.

Kaikkien kotitalouksien käytettävissä olevan tulon kasvuksi arvioidaan vuonna 1976 noin 7,5 prosenttia. Koska samana aikana yksityisten kulutusmenojen arvioidaan kasvavan 13,5 prosenttia, niin kotitalouksien säästäminen supistuu. Viime vuonna kotitalouksien arvioidaan säästäneen käytettävissä olevasta tulostaan noin 9 prosenttia, mikä on yli 4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 1975.

Yritysten käytettävissä olevien tulojen (säästöjen) arvioidaan supistuneen viime vuonna yli 9 prosenttia. Julkisen hallinnon käytettävissä oleva tulo puolestaan kasvoi lähes 25 prosenttia, mikä merkitsi sen tulo-osuuden lisääntymistä 32 prosenttiin.

Tulonsaajaryhmien käytettävissä olevat tulot, kulutusmenot ja säästäminen vuosina 1975 ja 1976

	Osuus (%)		Muutos (%)	
	1975	1976	1975	1976
Kotitaloudet:				
- käytettävissä oleva tulo	66,3	63,9	18,5	7,5
- kulutusmenot			22,0	13,5
- säästäminen			0,5	- 29,0
Yritykset:				
- käytettävissä oleva tulo	5,0	4,0	- 8,0	- 9,0
Julkinen hallinto:				
- käytettävissä oleva tulo	28,7	32,1	20,0	24,5
Yhteensä:				
- käytettävissä oleva tulo	100,0	100,0	17,0	11,5

Ulkomaankauppa

Ulkomaankaupan kokonaisarvo ylitti vuonna 1976 50 miljardin rajan. Edelliseen vuoteen verrattuna ulkomaankauppa kasvoi arvoltaan 10 %. Kasvu perustui vientiin päinvastoin kuin vuonna 1975, jolloin lisääntynyt tuonti kasvatti ulkomaankaupan kokonaisarviota.

Viennin arvo oli vuonna 1976 24,5 ja tuonnin 28,6 miljardia markkaa. Vienti kasvoi edellisestä vuodesta 21 % ja tuonti 2 %. Kauppavaje oli viime vuonna 4,1 miljardia markkaa, edellisenä vuotena 7,8 miljardia markkaa. Määrältään vienti kasvoi viime vuonna 20 % ja kohosi samalle tasolle kuin vienti vuosina 1973 ja 1974.

Verrattaessa edelliseen vuoteen viennin määrän kehitystä voidaan pitää tyydyttävänä. Sekin jäi kuitenkin selvästi vuoden 1973 määrän alapuolelle.

Metsäteollisuuden vienti kasvoi viime vuonna 14 % eli ylitti vuoden 1975 tason 1,3 miljardilla markalla. Viennin kasvu ajoittui vuoden loppupuoliskolle siten, että toisen vuosipuoliskon vienti oli arvoltaan 30 % edellisen vuoden vastaavaa vientiä suurempi.

Metsäteollisuuden viennin kasvu perustui pääasiassa länsiviennin toipumiseen edellisen vuoden lamasta. Vuonna 1976 länsivienti kasvoi yli 20 prosenttia, kun taas itävienti aleni saman verran. Vienti sosialistisiin maihin on viime vuosina tasapainottanut länsikaupasta aiheutuneita ulkomaankaupamme tasapainottomuuksia.

Suurimmat heilahtelut metsäteollisuuden viennissä ovat viime vuosina esiintyneet suhdanneherkässä puutavateollisuudessa. Viime vuonna tämän alan vienti kuitenkin kasvoi lähes kolmanneksen jäädén kuitenkin vielä vuoden 1974 tasolle. Hintakehitys puutavateollisuudessa oli vuoden 1976 aikana vakaa, vaikka vuoden loppupuoliskolla hinnat lähtivät hieman nousemaan kysynnän lisääntymisen yhteydessä.

Edelliseen vuoteen verrattuna vienti kasvoi 28 % arvoltaan. Samanaikaisesti metalliteollisuuden viennin osuus koko viennistä nousi 34 %:iin, joka on korkein vientiosuus, mitä metalliteollisuudella on koskaan ollut. Sosialistisiin maihin metalliteollisuuden vienti kasvoi viime vuonna lähes 2-kertaiseksi.

Suurimmat vientimaat olivat suuruusjärjestyksessä Neuvotoliitto, Ruotsi, Iso-Britannia, Saksan Liittotasavalta, mikä on sama järjestys kuin edellisenä vuonna. Näiden neljän maan osuus koko viennistä oli noin 60 %.

Kaupparyhmittymistä EEC:n osuus oli suurin, 38 %. EFTA:n ja SEV:n osuudet olivat samaa luokkaa eli 23 ja 24 %:ia.

Tuonnin arvo kasvoi viime vuonna vajalla 600 miljoonalla markalla. Tuonnin määrän vähentyminen ei riittänyt peittämään tuontihintojen noususta aiheutunutta arvon kasvua.

Vuoden alkupuolella tuonti väheni, mutta rupesi kasvamaan jälleen vuoden loppupuoliskolla. Teollisuuden tuotannon kasvun

Ulkomaankaupan alueellinen jakaantuminen vuonna 1976

	VIENTI			TUONTI		
	arvo (mmk)	osuus (%)	arvon muutos 76/75 %	arvo (mmk)	osuus (%)	arvon muutos 76/75 %
EFTA	5668,7	23,1	+ 8,6	6634,9	23,2	+ 4,3
Ruotsi	4168,4	17,0	+ 14,0	4532,7	15,9	+ 1,7
EEC	9325,8	38,1	+ 29,5	9915,5	34,7	- 4,0
Saksan Liittotasavalta	2288,9	9,3	+ 41,8	4177,3	14,6	+ 5,2
SEV-MAAT	5818,5	23,7	+ 21,7	6221,6	21,8	+ 7,0
Neuvostoliitto	4955,3	20,2	+ 12,1	5278,3	18,5	+ 21,1
MUUT TEOLLISUUSMAAT	2030,5	8,3	+ 20,6	2913,9	10,2	+ 0,8
USA	694,9	2,8	+ 8,0	1474,1	5,2	- 3,7
KEHITYSMAAT	1662,4	6,8	+ 22,2	2882,8	10,1	+ 10,9
KOKO TUONTI/VIENTI	24505,9	100,0	+ 21,0	28568,7	100,0	+ 2,0

pysähtyminen lähes kahdeksi vuodeksi heijastui myös raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuonnissa. Niiden tuonti on kahdena viimeksi kuluneena vuotena jäänyt määrältään vuoden 1975 tuontia pienemmäksi. Raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden hintatasolla ei viime vuonna tapahtunut juuri mitään muutoksia, vaan hintataso pysyi vakaana. Raakakahvin hinta nousi 50 mutta toisaalta sokerin ja eräiden muiden tuontihyödykkeiden hintojen alenemiset tasapainottivat kokonaishintamuu-
tosta.

Investointitavaroiden tuonti kattoi tuonnista* 17 %. Tuonnin arvo aleni näiden tuontitavaroiden osalta 5 % edellisen vuoden korkeasta tasosta. Määrällisesti investointitavaroiden tuonti väheni merkittävästi - noin 15 %. Väheneminen johtui lähinnä siitä että kuljetusvälineiden - laivojen ja lentokoneiden - tuonti väheni erittäin mer-

kittävästi.

Valmiiden kulutustavaroiden osuus tuonnista oli 14 %. Näiden tuonti kasvoi vain 3 % eli merkittävästi vähemmän kuin edellisinä vuosina.

Ulkomaankaupan vaje oli viime vuonna 4 063 miljoonaa markkaa. Vaje supistui näin ollen lähes puoleen edellisen vuoden ennätysvajeesta. Keväällä vajeen kasvu hidastui, mutta rupesti lisääntymään vuoden loppupuolella.

Kauppavajeen pieneneminen johtui pääosaltaan tuonnin paikallaan pysymisestä ja viennin lisääntymisestä. Kuitenkaan vienti ei vielä kattanut tuontia vaan oli vain 85 % siitä.

Suurin maakohtainen vaje muodostui kaupasta Saksan Liittotasavallan kanssa. Lähes 1,9 mrd markan vaje oli melkein puolet koko ulkomaankaupan vajeesta.

Ulkomaankaupan rakenne ja kasvu vuosina 1975 ja 1976

VIENTI	Arvo mmk	1975 Osuus %	Arvo mmk	1976 osuus %	Kasvu 76/75
Maa- ja metsätalous	385,4	1,9	721,1	3,0	+ 87,1
Kaivannaistoiminta	63,9	0,3	82,5	0,3	+ 28,7
Teollisuus	19 782,5	97,8	23 657,0	96,5	+ 19,5
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	639,8	3,2	674,1	2,8	+ 5,3
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	1 846,8	9,1	1 935,7	7,9	+ 4,8
Puutavateollisuus	2 176,7	10,7	2 892,0	11,8	+ 32,8
Paperiteollisuus	7 220,0	35,7	7 860,5	32,1	+ 8,8
Kemiallinen teollisuus	1 077,2	5,3	1 601,0	6,5	+ 48,6
Savi-, lasi- ja kivenjalostusteollisuus	162,6	0,8	218,3	0,9	+ 34,4
Metallien perusteollisuus	1 147,2	5,7	1 402,8	5,7	+ 22,3
Metallituote- ja koneteollisuus	5 356,8	26,5	6 891,8	28,1	+ 28,6
Muu teollisuus	155,4	0,8	180,8	0,7	+ 16,2
Muu toiminta	7,0	0,0	43,7	0,2	
Muut tavarat	0,7	0,0	1,6	0,0	+ 100,0
KOKO VIENTI	20 239,5	100,0	24 505,9	100,0	+ 21,0
TUONTI	Arvo mmk	1975 osuus %	Arvo mmk	1976 osuus %	Kasvu 76/75
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	17 050	60,9	17 833,1	62,4	-f 4,6
Poltto- ja voiteluaineet	1 671	6,0	1 581,2	5,5	- 5,3
Investointitavarat	5 212	18,6	4 974,8	17,4	- 4,7
Henkilöautot	704	2,5	691,8	2,4	- 1,7
Muut kulutustavarat	3 282	11,8	3 410,4	12,0	+ 3,9
Muut tavarat	63	0,2	77,4	0,3	+ 22,5
KOKO TUONTI	27 983	100,0	28 568,7	100,0	+ 2,0

Järjestövaliokunnan toiminta

Edustajakokous

SAK:n XI edustajakokous hyväksyi keskusjärjestölle uuden järjestöpoliittisen ohjelman. Tämä ohjelma selkeyttää keskusjärjestön järjestöpoliittista linjaa ottaen huomioon elinkeino- ja ammattirakenteessa viime vuosina tapahtuneet muutokset.

Järjestöpoliittisen ohjelman pääperiaatteena on teollisuusliittomuotoinen järjestäytyminen. Tämän toteuttamiseksi SAK pyrkii työehtosopimus- ja järjestötoiminnan osalta mahdollisimman suurten ja selkeiden liittokokonaisuuksien aikaansaamiseen.

Edustajakokoukselle esitetyt järjestömuotoa ja liittorajoja koskevat esitykset:

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto, Metallityöväen Liitto ja Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto esittivät edustajakokouksesityksissään teollisuusliittoperiaatteen nopeaa ja selkeää toteuttamista. Teollisuusliittoperiaatteen toteuttamista tarkoittivat edellisten esitysten lisäksi Kemian Työntekijäin Liiton ja Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestön esitykset suurempien liittokokonaisuuksien muodostamiseksi.

Näitä kysymyksiä koskeva edustajakokouksen päätös selkeytti merkittävästi sitä käytännön toimintaa joka johtaa liittojen esityksissään tarkoittamien tavoitteiden saavuttamista.

Toimihenkilöiden järjestäytyminen

Liiketyöntekijäin Liitto ja Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto esittivät edustajakokouksesityksissään SAK:n toiminnan laajentamista teollisuusliittoperiaatteen mukaisesti koskemaan toimihenkilöiden järjestäytymistä SAK:n jäsenliittoihin.

Edustajakokous päätti, että järjestäytyminen ulotetaan teollisuudessa ja yksityisen sektorin palvelualoilla koskemaan myös suorittajatasen toimihenkilöitä.

Keskusjärjestön on tätä koskevan päätöksen osalta selvitettävä toimihenkilöitä koskeva sopimusoikeus.

Järjestövaliokunnan kokouksissa oli kertomusvuoden aikana edelleen keskeisimpinä asioina jäsenliittojen väliset liittorajakysymykset. Vaikein tilanne rajakysymyksissä on Yleisradion piirissä toimivien SAK:n liittojen yhdistäminen sekä Suomen Muusikkojen Liiton järjestämisalaa kuuluvat järjestämiskysymykset.

Erilaisten toimihenkilöryhmien pyrkimykseen päästä itsenäisinä liittoina tai osastoina SAK:n jäsenyyteen ei voitu suostua, vaan nämä ryhmät ohjattiin suoriin neuvotteluihin alalla toimivien SAK:n liittojen kanssa.

Paikallisjärjestötoiminta

Kertomusvuoden lopussa oli paikallisjärjestöjä 145. Toiminta paikallisjärjestöissä oli varsin hyvää. Erilaisten kurssi- ja koulutus-tilaisuuksien lisäksi paikallisjärjestöt järjestivät työllisyysseminaareja ja alueellisia neuvontapäiviä. Osanotto näihin tilaisuuksiin oli runsasta. Luennoitsijoina näissä tilaisuuksissa ovat esiintyneet etupäässä SAK:n edustajat.

Paikallisjärjestöjen kevät- ja syysedustajistoissa on mahdollisuuksien mukaan ollut SAK:n edustaja läsnä. AE-toiminta ja Työväenlehtikampanja ovat myös varsin keskeisiä paikallisjärjestöjen toiminnassa.

Paikallisjärjestöjen järjestämiä vappujuhlia oli 40:llä paikkakunnalla. Syksyn kunnallisvaaleihin paikallisjärjestöt antoivat oman värinsä levittämällä SAK:n vaalijulistetta.

Tulopoliittisen neuvottelukierroksen lähtölaukaus ammuttiin Kiljavalla marraskuussa liittojen puheenjohtajien ja paikkavastaavien evästyskeskustelulla. Kuvassa: työehtoasiain sihteeri Sakari Tusa ja järjestösihteeri Maunu Alppinen. Taustalla puheenjohtajat: Olavi Hänninen ja Pertti Viinanen.

Naisasiain valiokunnan toiminta

Naisedustuksen lisäys

Vuosi 1976 oli ammattiyhdistysnaisten toiminnan kannalta muutosten vuosi. Naiset osallistuivat aktiivisesti kenttä- ja edustajakokoustyöhön ja se tuottikin tuloksia. SAK:n hallitukseen valittiin varsinaisiksi jäseniksi 2- ja varajäseniksi 5 naista. SAK:n valtuustoon valittiin naisia: varsinaisiksi jäseniksi 36 ja varajäseniksi 94 naista. Paikat eivät vielä vastaa suurta naisjäsenmäärän osuutta, mutta työ jatkuu seuraavaa edustajakokousta silmälläpitäen.

Uusi ohjelma

Edustajakokouksessa hyväksytty uusi ammattiyhdistysnaisten lähiajan tavoiteohjelma työllisti naisvaliokunnan koko kevätkaudeksi. Ohjelma on nyt toiminnan runkona seuraavan viisivuotiskauden.

Uusi naisasiain valiokunta

Edustajakokouksessa valittu hallitus nimesi ensimmäisessä kokouksessaan uuden naisasiain valiokunnan, joka edustaa nyt 300 000 naista.

Naissihteeri vaihtui

Työväen- ja ammattiyhdistysliikkeen palveluksessa pitkäaikaisen päivätyön tehnyt SAK:n naissihteeri Helvi Raatikainen jäi eläkkeelle 01.07.1976. Hänen työnsä ansaitsee mitä lämpimimmät kiitokset. Uudeksi naisasiain sihteeriksi SAK:n hallitus nimesi Vieno Hämäläisen.

Toimintatapahtumat

Keskeiseksi tehtäväksi ohjelmanteon rinnalla muodostui ammattiyhdistysnaisten toiminnan ohjaaminen ja aktivoiminen, naisten kysymysten hoitaminen ja tasa-arvon edistäminen.

Pääpaino kohdistettiin peruskoulutukseen ilta- ja viikonloppukurssien puitteissa. Ammattiyhdistysliikkeen yleiset tavoitteet ja ajankohtaiset kysymykset ovat olleet neuvottelu-, opinto- ja muiden tilaisuuksien aiheina.

Naisasiain valiokunta järjesti vuoden aikana seuraavia tilaisuuksia ja tapaamisia:

APJ:n naisjaostojen puheenjohtajien neuvottelupäivät

Heti alkuvuodesta kokoontuivat APJ:n naisjaostojen puheenjohtajat SAK:n naisvaliokunnan kutsumana neuvottelupäivilleen Lepolammille. Päivillä suunniteltiin tulevaa toimintaa ja keskusteltiin järjestäytymisestä ja sen monipuolistamisesta. Päiville osallistui 65 puheenjohtajaa.

Hinta- ja sosiaalipolitiikan päivät Kouvolassa

Toukokuun puolivälissä järjestettiin SAK:n naisvaliokunnan ja SAK:n Kymen piirin toimesta hinta- ja sosiaalipäivät Kouvolan Kymenkartanossa. Päiville osallistui noin 200 henkeä. Päivien aikana keskusteltiin hintatarkkailusta sekä hintatarkkailujaoston toiminnasta, sosiaalipolitiikasta ja aiheesta: kunta sosiaalipalvelujen tuottajana. Päiviltä annettiin julkilausuma.

Ajankohtaiskysymysten kurssi Keski-Suomessa

SAK:n naisvaliokunta jäljesti huhtikuun alussa Keuruulla opintopäivät Keski-Suomen ja Hämeen piirin ammattiyhdistysnaisille. Luentoaiheet olivat: ryhmähenkivakuutus, alkoholiongelmien työpaikalla, kuntien työntekijöiden työaikakysymykset, liikealan osa-aikatyöongelmat sekä työelämän uudistusehdotukset. Päiville osallistui 150 naista.

Hämeen piirin naisjaoston toimihenkilöiden kurssi

Hämeen piirin naisjaoston toimihenkilöille järjestettiin huhtikuussa kurssi Maisansalossa. Päivän aikana keskusteltiin yhteistyön luomisesta piirin alueella, toiminnan monipuolistamisesta sekä yhteistyöstä muiden järjestöjen kanssa. Tilaisuuteen osallistui 80 henkeä.

Työsuojelupäivät

Länsirannikon työsuojelupäivät pidettiin Pietarsaareissa APJ:n ja APJ:n naisjaoston yhteisesti järjestäminä. Päivän aiheet olivat: työturvallisuus työpaikalla ja mielen-terveys työ- ja kotiympäristössä. Päiville osallistui 150 osanottajaa Pietarsaaresta ja sen lähiympäristöstä.

Koillismaan opintopäivät

Kuusamossa järjestetyille Koillismaan opintopäiville osallistui yli 500 henkeä. Päivien aiheet olivat: kehitysalueen työllisyyskoulutus- ja työttömyyskassakysymykset. Kehitysalueen sosiaalipalvelut oli paneelin aiheena sunnuntaiaamuna. Päivillä pidettiin myös jo perinteisiksi tulleet köyden veto- ja tikanheittokilpailut.

Päiviltä annetussa julkilausumassa todettiin: kulttuuri- ja sosiaalipalvelujen jakaantuvan yhteiskunnassa epätasaisesti sekä alueellisesti että eri sosiaaliryhmien kes-

ken. Lausumassa kiinnitettiin myös huomiota työllisyyskoulutuksessa ilmeneviin epäkohtiin ja todettiin, että koulutusta olisi lisättävä ja suunnattava aloille, jotka tulevaisuudessa turvaavat työmahdollisuudet.

Kurssit

Puhe- ja neuvottelutaidon ja järjestötehtävien taitaminen edistää ammattiyhdistysliikkeen luottamustehtävien hoitamista. Tämän vuoksi valiokunta järjesti puhe- ja neuvottelutaidon kurssin sekä järjestötehtävien kurssin erikoisesti niille naisille, jotka eivät ole saaneet koulutusta luottamustehtäväänsä.

Yleisten SAK:n naisvaliokunnan järjestämien koulutus-, opinto- ja seminaarien lisäksi ovat ammatillisten paikallisyjärjestöjen naisjaostot järjestäneet erilaisia kurssitilaisuuksia joko APJ:n naisjaoston puitteissa tai yhdessä ammattiliittojen naisten kanssa. Vaikka opintokerhoto on ollut vilkasta, niin parantamisen varaa toki vielä on.

Piirien neuvottelupäivät

SAK:n naisasiainvaliokunnan edustajat ovat olleet selostamassa ay-liikkeen ajankohtaisia kysymyksiä Savon-, Kymen-, Lapin- ja Hämeen piirien neuvottelupäivillä.

Liittojen neuvottelupäivät

SAK:n liittojen neuvottelupäivillä ovat naistoimitsijat käyneet selostamassa SAK:n naisten toimintavoittoja ja naisvaliokunnan toimintaa. Alkuvuodesta näillä päivillä oli mukana Helvi Raatikainen ja loppuvuodesta Vieno Hämäläinen. Naisvaliokunnan jäsenet ovat myös osallistuneet mahdollisuuksien mukaan luentotoimintaan.

AE-yhteistyö

SAK:n naisasiain valiokunta ja Kulutusosuuskuntien Keskusliitto järjestivät loka-

kuussa naistoimitsijoille seminaarin, jossa keskusteltiin E-liikkeen edustajien kanssa jäijestyhteistyöstä, kuluttajapolitiikasta ja naisten osuudesta edistysmielisen osuuskäuppaliikkeen hallinnossa. Osanottajat tutustuivat myös OTK:n koekeittiöön, kahvipaahtimeen ja heille selvitettiin muun ohjelman lomassa E-liikkeen organisaatiota. Päivän tilaisuuteen osallistui 25 naistoimitsijaa. Myös kentän toiminnassa on AE-toiminta ollut melko vilkasta.

Naisvaliokunnan valtuuskunta ja muut edustukset

SAK:n ja FDGB:n vaihtosopimuksen mukaisesti vieraili SAK:n naisvaltuuskunta (3 henkeä) viikon ajan DDR:ssä, jossa tutustuttiin järjestö- ja lomatoimintaan sekä tuotantolaitoksiin.

EAY:n naissihteerien työryhmän kokous

Euroopan Ammatillisen Yhteistyöjärjestön yhteyteen perustetun naissihteerien työryhmän kokoukseen osallistui Vieno Hämäläinen. Kokouksessa käsiteltiin alustavasti Euroopan maiden naisten asemaa työyhteisössä ja julkistettiin asiaa käsittelevä kirja. Työryhmän työ jatkuu vuoden 1977 puolella työllisyyspolittisten kysymysten merkeissä.

PAY:n perhepoliittisen työryhmän kokous

Sinikka Pohja osallistui PAY:n perhepoliittisen työryhmän kokoukseen Tukholmassa. Kokouksessa tarkistettiin PAY:n suunnittelema perhepoliittinen ohjelma ja päätettiin ohjelman levittämistä pohjoismaihin.

Ammattiyhdistysnaiset koulutuskysymyksistä ohjelmassaan: »Sen johdosta, että naisten on vaikeampi kuin miesten osallistua koulutustoimintaan kodin ja lastenhoidon vuoksi, on ammattiyhdistysliikkeen poistettava näitä esteitä yhteistoimin». Siinäpä ohjenuoraa seuraavaksi viisivuotiskaudeksi myös monelle miehelle.

Nuorisovaliokunnan toiminta

Perustana nuorisopoliittinen ohjelma ja toimintasuunnitelma

Nuorisovaliokunta on toimintavuoden aikana pyrkinyt edistämään työläisnuorison ammatillista järjestäytymistä sekä toimintasuunnitelmansa mukaisesti pyrkinyt työläisnuorison ay-aktiivisuuden ja tietoisuuden kohottamiseen. Toimintavuoden keskeiseksi yhteiskunta- ja talouspoliittiseksi kysymykseksi nousi nuorten osalta keskimääräistä voimakkaampi työttömyys ja siitä seurannut nuorten vaikeutuva taloudellinen- ja sosiaalinen asema.

Toimintavuoden keskeisimmäksi järjestöliseksi tapahtumaksi muodostui SAK:n XI edustajakokous, missä hyväksyttiin uusi laaja-alainen nuorisopoliittinen tavoiteohjelma. Nuorisopoliittisen ohjelman lisäksi käsiteltiin nuorten järjestäytymiseen ja ay-toimintaan liittyviä kysymyksiä uudessa järjestöpoliittisessa ohjelmassa. Nuorisovaliokunta osallistui nuorisopoliittisen ohjelman valmistelutyöhön aktiivisesti ja huolehti sen laajasta järjestökäsittelystä ennen edustajakokousta.

Ammattiyhdistysliikkeen harjoittama nuorisotyö on toimintavuoden aikana kehittyntä ja saanut entistä enemmän merkitystä SAK:n eri jäsenliittojen piirissä. Nuorisotoiminnan tehtävien, organisaation ja toimintamuotojen suhteen on toimintavuoden aikana tapahtunut selkiintymistä ja yhdenmukaistumista. Nuorisotoimintaan liittyvä työvoimaresurssien vähäisyys on estänyt tarpeeksi tehokkaan nuorisotoiminnan hoitamista.

SAK:n nuorisovaliokunta on toimintavuoden aikana pitänyt kiinteää yhteyttä ammattiliittojen nuorisoelementtiin ja ammatil-

listen paikallisjärjestöjen nuorisosaostoihin sekä nuorisotyötä tekeviin järjestöihin ja laitoksiin.

Yleinen nuorisopoliittinen kehitys Suomessa

Toimintavuoden vakavin nuorison ongelma oli nuorten keskimääräistä voimakkaampi ja kasvava työttömyys. Nuorten, alle 20-vuotiaiden työttömyysaste oli vuositasolla 14 %, kun työttömiä oli keskimäärin 6 % työvoimasta. Voimakas nuorisotyöttömyys vaikeutti työläisnuorison taloudellista asemaa. Opiskelevan ja koululaisnuorison taloudellista asemaa heikensi mm. rahalaitosten opintolainojen supistamis päätös.

SAK:n, STK:n ja LTK:n välisessä, tammiukuussa syntyneessä keskitetyssä kokonaisratkaisussa sovittiin nuoria työntekijöitä koskevan yleisen vähimmäispalkan ikärajan alentamisesta 18 vuodesta 17 vuoteen ja täsmennettiin nuorten palkanmääräytymisperusteita koskevaa yleislauseketta sekä perustettiin työryhmä selvittämään työhön perehdyttämisen kehittämistä.

Nuorisovaliokunnan asettamat muut keskeiset tavoitteet; kuten ikäpalkkaryhmien poistaminen, harjoittelupalkkauksen uudistaminen, varusmies- ja siviilipalveluksessa olevien taloudellisen aseman parantaminen eivät toteutuneet esitetyllä tavalla.

Keskiasteen koulu-uudistustyö kehittyi toimintavuoden aikana siten, että maan hallitus antoi vuoden 1977 tammiukuussa selon- teon eduskunnalle opetussuunnitelmien kehittämistä ja toimenpiteistä ammatillisen koulutuksen kilpailukykyyn parantamiseksi. SAK ja sen jäsenliitot ovat olleet aktiivisesti vaikuttamassa keskiasteen koulutuksen uudistamisesta.

Nuorison ammatinvalinnanohjauspalve-

lujen parantamisen osalta ryhdyttiin merkittäviin uudistuksiin yhteistyössä koulu- ja työvoimaviranomaisten sekä työmarkkinajärjestöjen edustajien kesken. Peruskoulussa ja ammatillisessa koulutuksessa annettava ammatinvalinnanohjaus on uudistumassa ay-liikkeen ajamien tavoitteiden mukaisesti. Perustavoitteenamme on lähentää koulun ja työelämän vuorovaikutusta ja parantaa nuorison koulutus- ja ammattiuravalintaa.

SAK:n nuorisovaliokunnan pitkään ajama harjoittelujärjestelmän kokonaisuudistus lähti liikkeelle toimintavuoden aikana valtioneuvoston periaatepäätöksen pohjalta. Esityksen mukaan harjoittelu on osa koulun opetusohjelmia ja on valvottua ja suunnitelmallista.

Toimintavuoden aikana tuli voimaan täysi-ikäisyys- ja vaalikelpoisuusikärajan aleneminen 18 vuoteen. Nuorten työntekijäin suojelusta annettuun lakiin laadittiin uudet ohjeet koskien nuorten käyttämistä vaarallisiin töihin. Työsuhdetta vailla olevien työsuojeluvalvonta-asetusta (ammattikoululaiset, varusmiehet) valmisteltiin toimintavuoden aikana.

Järjestöllinen kehitys

Järjestöllisesti toimintavuotta voidaan pitää työväenliikkeen nuorisotyön kannalta myönteisenä. SAK:n ja sen jäsenliittojen nuorisotoiminta on laajentunut ja saanut vakiintuneita toimintamuotoja. Työläisnuorisoa koskettavat ongelmat olivat entistä konkreettisemmin ja voimakkaammin esillä nuorisopoliittisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Poliittisten työläisnuorisojärjestöjen (SNK, SDNL) kannatuspohja on laajentunut työläisnuorison keskuudessa ja yhteistyö ammattiyhdistysliikkeen kanssa on kehittynyt. Keskeisinä puutteina toimintavuoden työssä olivat vähäiset toimintayhteydet ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleviin nuoriin sekä työvoimaresurssien niukkuus nuorisotyössä.

SAK:n nuorisovaliokunta on toimikaute-na ollut edustettuna Valtion Nuorisoneuvostossa, ammatinvalinnanohjausneuvostossa, TVM:n nuorten työllisyyttä käsittelevässä työryhmässä, ammattikurssiasiain

neuvottelukunnassa sekä eri nuoriso- ja yhteistoimintajärjestöissä.

Nuorisovaliokunta on valmistellut lausuntoja ja kannanottoja nuorten työllisyydestä, nuorten suojelun kehittämisestä, laatinut esityksiä työehtosopimusneuvotteluihin, tehnyt aloitteita nuorten asumiseen, koulutukseen, sosiaaliseen asemaan ja vapaa-ajan käyttöön liittyvistä kysymyksistä.

Nuorisovaliokunnan järjestämät tapahtumat

Kurssit

Viikon kestäviä nuoriso-ohjaajakursseja järjestettiin neljä, joista kaksi oli peruskursseja ja kaksi jatkokurssia. Peruskurssilla käsiteltiin ay-liikkeen historiaa, järjestötoimintaa, SAK:n tavoitteita, työläinsäädäntöä ja nuorisotyön menetelmäoppia. Jatkokurssilla käsiteltiin luottamusmiestietoutta, talous- ja sosiaalipoliittikkaa, yhteiskunnan harjoittamaa nuorisotyötä, ajankohtaisia ay-liikkeen nuorisotyökysymyksiä, kansainvälisiä asioita sekä työläisnuorisojärjestöjen toimintaa. Peruskurssit pidettiin Siikarannassa ja jatkokurssit Ammattiyhdistysopistossa ja Pohjolan Opistossa.

Koulutusleirit

SAK:n nuorten koulutusleiri pidettiin 27.06.-03.07.1976 Rakennusliiton kurssikeskuksessa Siikarannassa. Leirille osallistui noin 100 ammattiyhdistysnuorta.

Nuorten neuvottelupäivät

Ammattiliittojen nuorille tarkoitettuja valtakunnallisia neuvottelupäiviä järjestettiin kaksi

28.-29.02.1976 Lepolammella
04.-05.09.1976 Kiljavalla

Ammatillisten paikallisjärjestöjen nuorisajaostojen edustajille tarkoitettuja valtakunnallisia neuvottelupäiviä järjestettiin kaksi
03.-04.04.1976 Petäyksessä
20.-21.11.1976 Kiljavalla

Työläisnuorisopäivät -76 valmisteleva toimikunta kävi tapaamassa Yleisradion edustajia kiinnittääkseen radion huomiota 11.—12.09.1976 Tampereella järjestettävien työläisnuorisopäivien merkitykseen ja laajuuteen vuoden suurimpana työläisnuorisotapahtumana. Yleisradion edustajina kirjelmän vastaanottivat johtajat Erkki Raatikainen, Sakari Kiuru ja Pekka Silvola. Heidän toimestaan todettiin, että Yleisradio ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tapahtumaan liittyvän informaation järjestämiseksi. Työläisnuorisopäiviä valmistelevan toimikunnan edustajina keskustelussa olivat mukana (vasemmalta lukien) Jouko Sillanpää SNK:sta, Saara-Maria Löfberg SAK:sta, toimikunnan puheenjohtaja Lauri Ihalainen SAK:sta, Raimo Pannila SDNL:stä sekä toimikunnan sihteeri Markku Jääskeläinen.

Nuorisopoliittiset seminaarit

Nuorisovaliokunta järjesti SAK:n XI edustajakokoukselle esitettävää uutta nuorisopoliittista ohjelmaa käsittelevän seminaarin 31.01.-01.02.1976 Siikarannassa. Seminaariin osallistui n. 80 ammattiliittojen lähettämää edustajaa.

SAK:n nuorisovaliokunnan ja KK:n järjestöosaston kanssa järjestettiin yhteistyössä kuluttajapoliittinen seminaari E-Instituutissa 30.-31.10.1976.

Nuorisovaliokunta jäljesti neuvottelupäivät kuntien nuorisotyöntekijöille 22.-23.05.1976 KTV:n kurssikeskuksessa Karjaalla.

APJ:n nuorisosaostojen alueelliset neuvottelupäivät

APJ:n nuorisosaostojen edustajille tarkoitettuja alueellisia neuvottelupäiviä järjestettiin Tampereen, Keski-Suomen, Vaasan, Porin ja Rauman, Kymenlaakson sekä Oulun ja Lapin alueilla.

Työläisnuorisopäivät -76

Työläisnuorison suureksi joukkotapahtumaksi muodostui SAK:n, SDNL:n, SNK:n, SSN:n ja TUL:n yhteistyössä järjestetyt Työläisnuorisopäivät -76

11.-12.09.1976 Tampereella. Osanottajia työläisnuorisopäivillä oli yli 13.000.

Kansainvälinen toiminta

Nuorisovaliokunta on toteuttanut kansainvälistä yhteistyötä ja solidaarisuustoimintaa SAK:n kv-valiokunnan viitoittamalta pohjalta. Nuorisovaliokunnan valtuuskuntia vieraili toimintavuoden aikana Ruotsin LO:n, Saksan Liittotasavallan DGB:n ja DDR:n FDGB:n vieraana. SAK:n nuorisovaliokunnan vieraana oli nuorisovaltuuskuntia DGB:stä ja Ranskan CGT:stä.

Järjestyksessä toinen SAK:n ja VZSPS:n nuorison ystävyysseminaari pidettiin Neuvostoliitossa. Seminaariin osallistui SAK:sta 7-henkinen valtuuskunta ja TVK:sta 3-henkinen valtuuskunta.

Nuorisovaliokunnalla on ollut edustus

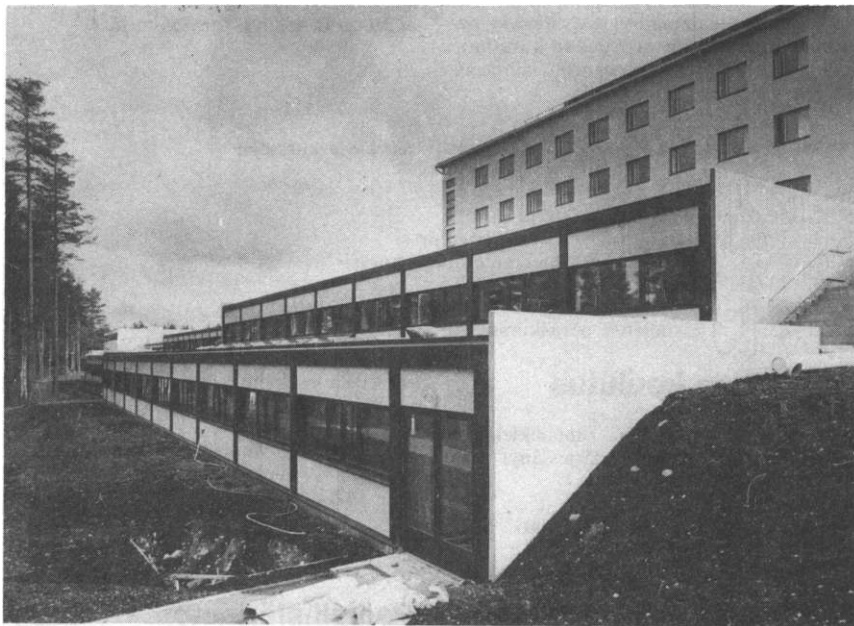
EAY:n nuorisovaliokunnassa. Nuorisovaliokunta on osallistunut lisäksi kahteen EAY:n nuorisoseminaariin ja EAY:n nuorten kesäkouluun.

Nuorisovaliokunnan edustajat ovat olleet seuraamassa MAL:n maailmanlaajuisen työläisnuorisokonferenssin valmistelukouksia. Kokoukset on pidetty Prahassa ja Bagdad'issa.

SAK:n nuorisovaltuuskunta oli mukana Suomen ja Neuvostoliiton nuorison VIII ystävyysleirillä, joka pidettiin Neuvostoliitossa.

SAK:n nuorisovaliokunta osallistui Euroopan nuorison ja ylioppilaiden tapaamisen valmisteluihin ja itse tapaamiseen, joka pidettiin 20.-27.06.1976 Puolassa.

Nuorisovaliokunta on osallistunut SN-seuran nuorisotoimikunnan työskentelyyn sekä Valtion Nuorisoneuvoston kansainväliseen toimintaan.

Ammattiyhdistysliikkeen opinahjo: Ammattiyhdistysopisto, aloitti syyslukukautensa uusituissa ajanmukaisissa tiloissa 04.10. Laajennus lisäsi opiston tiloja 4100 m². Peruskorjattu osa käsittää 6600². Opistossa on nyt kaikkiaan 250 oppilaspaikkaa. Kuvassa sekä uusi että vanha opiston puoli.

Ruotsinkielinen sihteeristö

Sihteeristön tehtävänä on SAK:n hallituksen alaisena valiokuntana suunnitella ja toteuttaa tiedotus- ja koulutustoimintaa ruotsinkielisen ammattiyhdistysjäsenistön keskuudessa. Sihteeristö toimii myös samanaikaisesti keskusjärjestön ruotsinkielisen lehden Löntagarenin toimitusneuvoston. Toimitusneuvosto on kokoontunut 1 kerran toimintavuoden aikana. Sihteeristö on toimintavuoden aikana kokoontunut 9 kertaa.

Sihteeristö on yhteistyössä TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön kanssa laatinut seuraavat kurssit: ammattiyhdistystiedon peruskurssin, luottamusmiestiedon kurssin ja työläinsäädäntöä käsittelevän kurssin sekä työsuojelukurssin.

Koulutustoiminta

Ruotsinkielisille kursseille osallistui kaikkiaan 120 henkilöä. Kurssien vetäjinä on toiminut SAK:n ruotsinkielinen toimitsija Kurt Gustafsson ja useimmat luennoitsijat ovat olleet sihteeristön jäseniä sekä ulkopuolisia asiantuntijoita.

Perinteellisessä skandinaavisessa kesäkoulussa, joka pidettiin Kiljavalla, oli osanottajia kaikista pohjoismaista. Osanottajat jakaantuivat seuraavasti: Tanska 4, Ruotsi 8, Norja 6, Islanti 1 ja Suomi 6.

Ammattiyhdistysopiston johdolla on järjestetty seuraavia kursseja:

aika	kurssi	osanottajat
19.01.-30.01.	Työsuojelun jatkokurssi	19
15.03.-19.03.	Luottamusmiestiedon peruskurssi	22
05.04.-09.04.	Puheenjoht. ja sihteereiden peruskurssi	19
02.08.-13.08.	Skandinaavinen kesäkoulu	25
04.10.-15.10.	Luottamusmiestiedon jatkokurssi	15
29.11.-03.12.	Työsuojelun peruskurssi	21

Paikallinen koulutus

Sihteeristö on yhteistyössä ruotsinkielisten paikallisjärjestöjen kanssa järjestänyt seuraavat viikonloppukurssit:

- 13.-15.02. Työläisnuorisoseminaari Myllylampi, Karjaa
- 27.-28.03. Työsuojelu Motell Center, Pirttikylä
- 10.-11.04. Rahastonhoitajien ja tilintarkastajien kurssi Hotelli Gästis Tammisaari
- 25.-26.09. Opintosihteerien neuvottelupäivät Hotelli Fenno Vaasa

- 02.-03.10. Opintosihteerien neuvottelupäivät Kongressihotelli Tammisaari
- 30.-31.10. Työsuojelu Motelli Strandnäs Maarianhamina
- 13.-14.11. Puheenjohtajien ja sihteereiden kurssi Motelli Moto Nova Kolppi

Paikallisjärjestöt

Sihteeristön toiminta-alueella toimii 12 paikallisjärjestöä, joiden kokouksiin sihteeristö ja sihteeristön jäsenet ovat osallistuneet.

Nuorisovuosi

Tampereella maatakäsittävän työläisnuorisojuhlan yhteydessä järjesti sihteeristö muiden ruotsinkielisten vasemmiston nuorisjärjestöjen kanssa yhteistyössä seminaarin. Seminaariin osallistui noin 100 ruotsinkielistä nuorta, jotka myös ottivat osaa yhteiseen työläisnuoris juhlaan.

Edustajakokous

Sihteeristö laati edustajakokoukseen esityksiä, edustajakokouksessa käsiteltävien ohjelmien puitteissa, jotka antaisivat mahdollisuuden laajentaa ruotsinkielistä toimintaa ammattiyhdistystyössä. Ohjelmat jotka erityisesti kiinnostivat ruotsinkielisiä olivat: koulutuspoliittinen- ja järjestöpoliittinen ohjelma.

Keskusjärjestön ruotsinkielinen nimi hyväksyttiin ja rekisteröitiin.

Ruotsinkielisen jäsenistön edustajaksi hallitukseen valittiin Olavi Dahl (KTV).

Muu toiminta

Sihteeristö on käynyt neuvotteluja muiden ruotsinkielisen vähemmistön oikeuksien ja informaation tarpeen tyydyttämisen puolesta toimivien järjestöjen kanssa.

Toimintavuoden aikana sihteeristö on pitänyt kaksi kokousta Helsingin ulkopuolella saadakseen paremman kosketuksen ruotsinkielisten jäsenten kanssa.

13 p:nä toukokuuta Pietarsaareissa 35 osanottajaa

9 p:nä marraskuuta Turussa 35 osanottajaa

Ruotsin LO on tukenut sihteeristön toimintaa materiaalin ja luennoitsijain muodossa.

Sihteeristö on kääntänyt ruotsiksi esitteen »SAK - tänään».

SAK:n XI edustajakokouksessa olleista 473 edustajasta oli naisia 107. Ruotsinkielistä jäsenistöä edustaneiden valtuutettujen määrä oli 15. Kuvassa: osa valtuutetuista hengähdystauolla SAK:n ruotsinkielisen sihteerin Kurt Gustafssonin (etuvivissä vas.) kanssa.

Svenska sekretariatet

FFC:s svenska sekretariats uppgift är att som ett utskott under FFCs styrrelse planera och verkställa den informations- och utbildningsverksamhet som riktar sig till de svenskspråkiga fackföreningsmedlemmarna. Samtidigt fungerar sekretariatet som redaktionsråd för centralorganisationens svenska tidning Löntagaren. Redaktionsrådet har sammanträtt 1 gång under verksamhetsåret.

Sekretariatet har under verksamhetsåret sammanträtt 9 gånger, ombudsman Kurt Gustafsson har tjänstgjort som sekreterare. Som sakkunniga på sekretariatets möten har deltagit: Ekonomichef Rauno Kousa, Löntagarens redaktionssekreterare Tom Saxén, redaktör Christina Nordgren-Ra samt som observatör kanslist Anne-Marie Vuorinen.

Sekretariatet har i samarbete med ABF:s

svenska sekretariat utgett följande kurser: Facklig grundkurs, Förtroendemannen, Arbetslagstiftningens grunder och Arbetsarkydd.

Utbildningsverksamhet

I de svenskspråkiga kurserna har deltagit sammanlagt ungefär 120 personer. Som kursledare har fungerat ombudsman Kurt Gustafsson och de flesta föreläsare har varit sekretariatets medlemmar samt utomstående experter.

Den traditionella sommarskolan som hölls på Kiljava samlade deltagare från alla nordiska länder också Island var representerat. Deltagarna fördelade sig enligt följande: Danmark 4, Sverige 8, Norge 6, Island 1 och Finland 6.

I Fackföreningsinstitutets regi har följande kurser arrangerats:

Tid	Deltagare
19.01.-30.01. Föreläsningkurs i arbetsarkydd	19
15.03.-19.03. Grundkurs för förtroendemän	22
05.04.-09.04. Grundkurs för ordförande och sekreterare	19
02.08.-13.08. Skandinaviska sommarskolan	25
04.10.-15.10. Föreläsningkurs för förtroendemän	15
29.11.-03.12. Grundkurs i arbetsarkydd	21

Lokal utbildning

Sekretariatet har i samarbete med de tvåspråkiga platsorganisationerna arrangerat följande veckoslutskurser:

- 14.-15.02. Ungdomsseminarium
Kvarnträsk. Karis
- 27.-28.03. Arbetsarkydd
Motell Center Pörtom

- 10.-11.04. Kassörer och revisorer
Hotell Gästis Ekenäs
- 25.-26.09. Studiesekreterarnas diskussionsdagar
Hotel Fenno Vasa
- 02.-03.10. Studiesekreterarnas diskussionsdagar
Kongresshotellet Ekenäs
- 30.-31.10. Arbetsarkydd
Motell Strändnäs Marienhamn
- 13.-14.11. Ordförande och sekreterare
Motell Moto Nova Källby

Platsorganisationerna

Inom sekretariatets verksamhetsområde verkar 12 platsorganisationer på vilkas möten ombudsmannen och sekretariatets medlemmar har deltagit.

Ungdomsåret

I samband med den landsomfattande ungdomsfesten i Tammerfors arrangerade sekretariatet i samarbete med vänsterns svenska ungdomsorganisationer *td* svenskt seminarium. I seminariet deltog ca. 100 svenskspråkiga ungdomar och samtidigt bi-

drog dessa i den gemensamma arbetarungdomsfesten.

Kongressen

Till kongressen gjorde sekretariatet vissa framställningar, inom ramen för de program som kongressen behandlade, för att på detta sätt möjliggöra en utökande svenskspråkig aktivitet inom det fackliga arbetet. Lj program som ägnades speciellt intresse från svensk sida var: Utbildningspolitiska och organisationspolitiskaprogrammen.

Organisationens svenska namn godkändes och inregistrerades. Till svensk representant i styrelsen valdas Olavi Dahl (KAT)

Efter kongressen har sekretariatet följande sammansättning:

Medlemmarna

Sigurd Norrmén	Kommunala arbetarnas och tjänsteinnehav, förbund (ordförande)
Jarl Sund	Finlands Livsmedelsarbetareförbund (viceordf.)
Leif Fredriksson	Metallarbetarförbundet
Jan Furstenborg	Affärsarbetarförbundet
Robert Herdin	Finlands Sjömans-Union
Mirja Holmberg	Textil- och beklädnadsarbetarnas förbund
Bo-Axel Gustafsson	Metallarbetarförbundet
Ingmar Blom	Byggnadsarbetareförbundet
Kurt Gustafsson	FFC (sekreterare)

Suppleanter

Per-Erik Johnsson	Landsbygdens arbetarförbund i Finland
Sven-Erik Nylund	Finlands Skeppsbefälsförbund
Pertti Jyrkinen	Postförbundet
Leo Roppola	Bil- och transportbranschens arbetarförbund
Anneli Kivelä	Textil- och beklädnadsarbetarnas förbund

Sakkunniga

Rauno Kousa	FFC
Tom Saxén	FFC
Christina Nordgren-Ra	FFC

Övrigt

13 maj i Jakobstad	35 deltagande
9 november i Åbo	36 deltagande

Sekretariatet har fört diskussioner samt deltagit i sådana arrangerade tillställningar som har verkat för den svenskspråkiga minoriteten och dess informationsbehov.

Under verksamhetsåret har sekretariatet förlagt två möten ytterom Helsingfors för att på detta sätt nå en närmare kontakt med de svenska medlemmarna.

Sveriges LO har gett sekretariatet sitt stöd i form av material och föreläsare.

Sekretariatet har översatt till svenska och distribuerat broschyren "FFC - en kort presentation".

Representanter i ABF:s svenska sekretariats styrelse har under året varit Tom Saxén (ordförande) och Kurt Gustafsson.

Koulutustoiminta

Yleistä

Edustajakokoukseen valmisteltiin koulutuspoliittinen ohjelma ja edustajakokouksen sivistysjärjestöjä koskeva päätös, jolla lisättiin SAK:n taloudellista tukea työväen sivistysjärjestöille ja sovittiin koulutusyh-teistyöstä. Toimintavuoden alussa astui voimaan uusi opintokeskuslaki, joka luo uusia mahdollisuuksia erityisesti paikallisen tason järjestökoulutuksen kehittämisessä. Koulutussopimusten sisältö saatiin pitkään jatkuneen kiistan jälkeen SAK:ta tyydyttävään ratkaisuun. Koulutuspolitiikassa pää-paino oli keskiasteen ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelmatoimikuntien työhön osallistumisessa ja niiden seurannassa. Toimintavuoden aikana on myös käynnis-tetty keskipitkän aikavälin suunnittelu, jonka tarkoituksena on tehostaa ammatti-yhdistysliikkeen sisäistä koulutusta kiin-teänä osana ay-liikkeen toimintakokonai-suutta.

Koulutussopimusten uudistaminen

SAK allekirjoitti uudet koulutussopimukset STK:n ja LTK:n kanssa 12.2.1976. Pitkään jatkunut kiista työsuojelukoulutuksesta saatiin tällöin SAK:ta tyydyttävään ratkai-suun. Uutena etuutena saatiin sopimukseen ateriakorvaus, joka on työnantajan osuus kurssimaksusta.

Koulutuspoliittinen ohjel-ma

SAK:n XI edustajakokouksessa hyväksyt-tiin uusi koulutuspoliittinen ohjelma, jolla

korvattiin »Ay-liike ja aikuiskoulutus» »oh-jelman yleistä koulutuspolitiikkaa käsitte-levät osat. Ay-liikkeen omaa koulutusta koskeva osa ohjelmasta jäi voimaan sellai-senaan, sillä edustajakokous ei tehnyt oh-jelmallisia päätöksiä ay-liikkeen omasta koulutuksesta.

Kulttuuripoliittinen lausu-ma

Edustajakokous hyväksyi myös SAK:lie kulttuuripoliittisen lausuman, jossa todet-tiin, että SAK:n hallitus valmistelee kult-tuuripoliittisen tavoite- ja toimintaohjel-man.

SAK:n suhteet työväen sivistysjärjestöihin

Edustajakokouksessa tehtiin niin ikään pää-tös SAK:n suhteista työväen sivistysjärjes-töihin ja niille myönnettävästä taloudelli-sesta tuesta. Edustajakokous suositteli sa-mojen periaatteiden soveltamista SAK:n jäsenliitoille sivistysjärjestökysymyksessä.

Ay-liikkeen sisäisen koulu-tuksen kehitys

Vuoden aikana aloitettiin koulutusvalio-kunnassa ay-liikkeen sisäisen koulutuksen keskipitkän aikavälin suunnittelutyö. Sisäi-sen koulutuksen toteuttamista haittasi jos-sain määrin Ammattiyhdistysopiston laa-jennuksen keskeneräisyys ja koulutussopi-muskiista alkuvuodesta.

Koulutuspolitiikka

Koulutuspolitiikassa oli pääpaino keskias-teen ammatillisen koulutuksen uudistus-työhön osallistumisessa. Vuoden aikana jäljestettiin useita kokouksia toimikuntien ay-liikettä edustaville jäsenille. Toisena merkittävänä kohteena oli työntekijöiden taloudellisesti tuetun opintovapaan valmis-telu opintovapaakomiteassa, joka jatkaa työtään vuoden 1977 loppuun. Komitean työllä pyrittiin luomaan edellytykset ILO:n taloudellisesti tuetun opintovapaasopimuk-sen ratifioinnille.

Kurssit, neuvottelupäivät

Liittojen koulutussihteereille ja opistojen opettajille on järjestetty Työväen Akatemi-assa koulutussuunnittelun ja pedagogiikan kursseja. Liittojen koulutussihteereille on lisäksi järjestetty syksyllä neuvottelutilai-suus vuoden 1977 kurssiohjelmasta sekä edustajakokouksen sivistysjärjestöpäätök-sestä.

Paikallisjärjestöjen opintosiheteiden neuvottelupäivät pidettiin Kiljavalla 27.-28.11. Päivillä käsiteltiin edustajako-kouksen koulutusta koskevia päätöksiä se-kä paikallisen koulutuksen kehittämistä.

SAK:lle myönnetyn valtionavun turvin on Ammattiyhdistysopisto järjestänyt neljä työsuojelukouluttajakurssia.

Kansainvälinen toiminta koulutuksessa

Aikaisempien vuosien mukaisesti SAK:n opistoilla on ollut luennoitsijavaihtoa mm. Neuvostoliiton ammattijärjestön VZSPS:n kanssa. Myös pohjoismainen yhteistyö ay-koulutuksessa on tiivistynyt. Vuoden aikana on mm. pidetty Ruotsin LO-koululla pohjoismaisten ay-kouluttajien kokous. Li-säksi koulutusvaliokunnan edustajista koot-tu valtuuskunta on käynyt Saksan Demok-raattisessa tasavallassa tutustumassa sikä-läiseen ammattikoulutusjärjestelmään. Sa-moin Saksan Liittotasavallan ammattikou-lutusjärjestelmään on käynyt tutustumassa koulutusjaostolta Pentti Öhman.

Lausunnot

SAK on antanut koulutuksen alueelta ope-tusministeriölle lausunnot mm. seuraavista mietinnöistä: Aikuiskoulutuskomitean II osamietintö, Opettajankoulustoitimikun-nan mietintö, Ammattikasvatushallituksen organisaatiouudistusehdotus, Korkeakou-lulaitoksen alueellisen laajentamisen toimi-kunnan mietintö, Ammatillisen koulutuk-sen oppilasvirtojen ohjaustyöryhmän mie-tintö, Peruskoulun opetuksen eriyttämisi-toimikunnan mietintö, Täydennyskoulutus-toimikunnan II osamietintö.

Muuta

SAK:n ja Kustannus Oy Tammen yhteis-työnä julkaistavassa Ay-kirjat -sarjassa on vuoden aikana ilmestynyt Hans Engmanin »Pohjolan ammattiyhdistysliike ja moni-kansalliset yritykset».

SAK yhdessä Tampereen yliopiston ai-kuiskasvatuksen laitoksen ja työväen sivi-sysjärjestöjen kanssa on järjestänyt ns. ha-kevan toiminnan eli opiskeluun ohjaamisen kokeilun viidellä työpaikalla Tampereella. Opetusministeriö on myöntänyt SAK:lle 10.000 markkaa valtionapua kokeilua var-ten.

Koulutus SAK:n opistoissa

Ammattiyhdistysopisto

Ammattiyhdistysopiston laajennuksessa valmistuneet uudet tilat otettiin käyttöön 4.10.1976.

Vuonna 1976 Ammattiyhdistysopistossa ja sen alaisissa kurssikeskuksissa opiskeli yhteensä 4.194 jäsentä. Vuoden aikana jär-jestettiin kaikkiaan 165 erilaista kurssia, joiden pituus ja opiskelijamäärät käyvät ilmi seuraavasta taulukosta.

Ammattiyhdistysopiston ja samalla myös Pohjolan Opiston johtokunnan jäsenet: Antti Heikkilä, Tuulikki Kannisto, Paavo Kelloniemi, Risto Koskinen, Unto Luhta-saari, Ensio Tuominen (28.5.76 asti), Mikko

Ammattiyhdistysopisto	Opisto		Etäiskurssit	
Kurssin pituus	kurssien lukumäärä	oppilas-määrä	kurssien lukumäärä	oppilas-määrä
1 viikon kurssit	40	973	59	1565
2 viikon kurssit	46	1080	12	285
3 viikon kurssit (kielik.)	1	55		
4 viikon kurssit	6	205		
Vuosikurssi	1	31		
YHTEENSÄ	94	2344	71	1850
OPISTO	94 kurssia	2344 opiskelijaa	(miehiä 1849 naisia 495)	
ETÄISKURSSIT (Karjaa, Petäys, Siikaranta)	71	1850	(miehiä 1307 naisia 543)	
YHTEENSÄ	165 kurssia	4194 opiskelijaa		

Pohjolan Opisto	kurssien lukumäärä	oppilasmäärä
Kurssin pituus		
1 viikko	51	1334
2 viikkoa	6	110
1 kuukausi	2	43
3 kuukautta	2	50
Yhteensä	61	1537
	(miehiä 1146 naisia 391)	

Paiho (28.5.76 lähtien), Jaan Vingisaar, Pentti Öhman ja Eemil Strand. Varajäsenet: Väinö Arvola, Jan Furstenborg, Eeva Hakala, Voitto Lyytikäinen, Toivo Marin, Matti Niinimäki, Aarre Rinne ja Teuvo Taskinen. Koulutusvaliokunnan edustajina valitut lisäjäsenet: Eugen Kaukolampi ja Pekka Kinnari. Johtokunnan puheenjohtajana on toiminut Pentti Öhman ja sihteerinä Eemil Strand.

Pohjolan Opisto

Työvuonna 1976 Pohjolan Opistossa opiskeli yhteensä 1537 jäsentä. Vuoden aikana järjestettiin kaikkiaan 61 kurssia, jotka piti-
tuudeltaan ja osanottajamääriltään jakautuivat edellisen taulukon mukaisesti. Työvuoden aikana on opistolla ollut käy-

tössään Lomakoti Onnelan tiloja; näin ollen kurssivahvuus on pysynyt edellisen vuoden tasolla.

Pohjolan Opiston johtokunnan jäseninä ja varajäseninä ovat samat henkilöt kuin Ammattiyhdistysopiston johtokunnassa. Johtokunnan puheenjohtajana on toiminut Pentti Öhman ja sihteerinä viran puolesta opiston rehtori Veikko Rantila.

Paikallinen koulutus

Opintokerhotoiminta

Ammattiosastoissa tapahtuva opintokerho-opiskelu muodostaa ay-koulutuksen perusosan. Vuonna 1976 yli 20.000 ammatti-

yhdistysliikkeen jäsentä opiskeli kerhoissa ay-tietoutta sekä yhteiskunnallisia ja yleisivistäviä aineita. Opiskelumateriaalina käytettiin pääasiassa SAK-TSL -kerhoaineistoja.

Toimintavuoden aikana ei valmistettu uusia ay-opintoaineistoja. Vanhoista aineistoista uudistettiin »Järjestö- ja kokoustiedon perusteet». TSL:n kirjeopiston kautta myytiin ay-aineistoja kaikkiaan 16 500 kpl.

Opintosihteerikoulutus

Ammattiliitot ovat järjestäneet opintosihteerien koulutuksen yhteistyössä TSL:n kanssa. Kaikkiaan 561 opintosihteerää osallistui kaksipäiväisille opintosihteerien peruskurssille. Viikon mittaiselle jatkokurssille osallistui 80 ay-opintosihteerää. Kurssseja järjestettiin 32, joista 18 liittokohtaisina.

TSL:n opintokerhot ammattiliittoittain

	Opintokausi	
	1975-76	1974-75
Metallityöväen Liitto	340	283
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto	275	210
KTV	225	220
YTY	192	243
- Rautatieläisten Liitto	77	108
- VVTL	69	82
- Vaty	17	27
- Postiliitto	10	12
- Veturimiesten Liitto	9	9
- MKL	9	5
- Tullimiesliitto	1	—
Liikeliiitto	181	184
HRHL	126	102
Sähköalantyöntekijäin Liitto	116	69
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto	97	87
Kirjatyöntekijäin Liitto	63	65
Puutyöväen Liitto	69	78
SAK:n paikallisjärjestöt	65	110
AKT	55	62
Elintarviketyöläisten Liitto	52	37
Kemian Työntekijäin Liitto	47	29
Maaseututyöväen Liitto	25	21
Lasi- ja Posliinityöväen Liitto	23	18
Merimies-Unioni - MEPA	20	19
Kumi- ja Nahkutyöväen Liitto	9	12
Kiinteistötyöntekijäin Liitto	9	15
Rakennustyöläisten Liitto	8	7
Ilmailualan Unioni	6	8
Teknisten ja Erikoisammattien Liitto	5	9
Tekstiililaitosmiesten Liitto	7	8
Jäijestötoimistijain Liitto	2	3
YHTEENSÄ	2158	2011

KSL:n opintokerhot ammattiliitoittain:

	1976	1975
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto	5	5
Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto	5	4
Ilmailualan Unioni	4	-
Kemian Työntekijäin Liitto	25	11
Kumi- ja Nahkatyöväen Liitto	14	5
Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto	38	33
Kiinteistötyöntekijäin Liitto	6	-
Liiketyöntekijäin Liitto	11	12
Metallityöväen Liitto	155	145
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto	8	2
Puutyöväen Liitto	61	76
Rakennustyöläisten Liitto	133	117
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto	62	49
Suomen Maaseututyöväen Liitto	11	-
Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto	5	9
Tekstiililaitosmiesten Liitto	5	-
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto	39	28
Yleinen Lehtimiesliitto	1	-
Rautatieläisten Liitto	17	2
Valtion viranhaltijain ja työntekijäin liitto VVTL	15	9
SAK	11	-
YHTEENSÄ	631	507

Paikallinen lyhytkurssitoiminta

Uuden opintokeskuslain kautta on avautunut mahdollisuus saada valtionapua myös paikalliseen lyhytkurssi- ja luentotoimintaan. Lisäksi paikallisjärjestöt ja ammattiosastot ovat käyttäneet hyväksi kansalais- ja työväenopistojen tarjoamia palveluita.

Paikallinen lyhytkurssitoiminta on tukenut kerhomuotoista ay-opiskelua tarjoamalla mahdollisuuden syventää opintoaiheen

tarkastelua asiantuntevan ohjaajan avulla. Lisäksi paikallinen kurssitoiminta on suuntautunut ammattiosastojen toimihenkilöiden, kuten rahastonhoitajien ja opintosihiteereiden kouluttamiseen.

Toimintavuoden aikana on kiinnitetty lisääntyvää huomiota paikallisen tason koulutuksen suunnitteluun liittyviin seikkoihin.

Työehtosopimustoiminta

Sopimuskausi keskitetystä tulopoliittisesta ratkaisusta päättyi 31.01.1976. Neuvottelupohjaksi uudesta keskitetystä ratkaisusta SAK:n edustajat jättivät 15.1.1976 Suomen Työnantajain Keskusliitolle SAK:n hallituksen kokouksessa yksimielisesti hyväksytyn esityksen, johon sisältyivät keskusjärjestön tavoitteet tulevalle työmarkkinakierrokselle. SAK:n hallitus katsoi yksimielisesti, että keskitetyn työmarkkinaratkaisun keskeisenä tavoitteena tulee olla mahdollisimman hyvän, vähintään kansantalouden keskimääräisen tuottavuuden kehitystä vastaava reaaliensioiden nousun turvaaminen.

Esityksessään SAK:n hallitus totesi, että ratkaisua tehtäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota inflaation hidastamiseen. Keskusjärjestö lähti siitä, että kuluttajahintatason nousu tammikuusta 1976 tammikuuhun 1977 voi olla enintään 5 %. Lisäksi hallitus totesi, että työllisyyden ja jäsenistön toimeentulon turvaamiseksi on välittömästi ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin pakkolomautusten ja lyhennettyjen työviikkojen sekä irtisanomisten välttämiseksi.

Palkankorotukset tuli suorittaa kaikille samansuuruisina helmikuun alusta lähtien. Yleiskorotuksen lisäksi SAK:n hallitus vaati järjestelyvaraa, joka käytettäisiin osapuolten kesken sovittavalla tavalla. Keskusjärjestö edellytti myös, että sopimuksiin sisällytetään tarkistuslauseke, joka antaa oikeuden sopimusten irtisanomiseen, mikäli SAK:n asettama hintatason korotusten raja ylitetään. Keskitettyyn ratkaisuun liittyi lisäksi työsuojelu- ja koulutussopimuksen uusiminen, joka oli ehtona tuloratkaisun syntymiselle.

Vasta pääministeri Martti Miettusen tekemän välitysesityksen jälkeen SAK:n valtuusto kokouksessaan 11.02.1976 päätti hyväksyä keskitetyn työmarkkinaratkaisun. Sopimuskaudesta tuli yksivuotinen, päät-

tymisajankohdaksi sovittiin 31.01.1977.

Keskitetyn työmarkkinaratkaisun mukainen palkkaratkaisu merkitsi kaikkiaan noin 7 % korotusta teollisuuden työntekijäin säännöllisen työajan keskituntiansioista laskettuna. Yleiskorotus, 60 penniä tunnissa, merkitsi 5,2 %:n korotusta teollisuustyöntekijäin osalta. Kun korotus kuitenkin oli vähintään 3,5 %, merkitsi tämä, että yleiskorotus oli yli 60 penniä niillä, joiden tuntiansio oli vähintään 17,14 markkaa. Ratkaisu oli tältä osin kompromissi SAK:n vaatiman puhtaan penninlinjan ja muiden järjestöjen suosiman prosenttilinjan välillä.

Vuorotyöisiä korotettiin iltavuorossa 20 pennillä tunnissa ja yövuorossa 30 pennillä tunnissa. Teollisuuden työntekijäin osalta keskimääräinen korotusvaikutus oli 0,3 prosenttia.

Järjestelyvaran suuruudeksi tuli 1,5 asianomaisen alan palkkasummasta, kuitenkin niin, että kustannusvaikutus oli vähintään 17 penniä tunnissa työntekijää kohti.

Vähimmäispalkka tuli nyt koskemaan myös 17 vuotta täyttäneitä, kun ikäraja aikaisemmin oli 18 vuotta. Vähimmäispalkan suuruudeksi tuli 6,90 markkaa tunnilta tai vastaava määrä muulta laskenta-ajalta.

Osana keskitettyä työmarkkinaratkaisua oli eduskunnan hyväksymä laki hyödykkeiden hintojen sekä huoneenvuokrien valvonnasta ja säännöstelystä. Helmikuun alusta julistettiin hintasulku viideksi kuukaudeksi. Tänä aikana hintoja ei saanut nostaa siltä tasolta, mikä päätöksen yhteydessä määrättiin. Valtioneuvosto päätti tason 21 päiväksi tammikuuta. Hintasulun jälkeen säännöstely tuli jatkumaan siten, että tietyt hyödykkeet asetettiin säännöstelylistalle.

Liitoittain palkankorotukset tulivat voimaan sen palkanmaksukauden alusta, joka alkaa lähinnä ao. liiton neuvottelutuloksen syntymistä. Korotuksia ei siis maksettaisi

taannehtivasti kuin silloin, kun mahdollinen jäsenkäsittely viivästyi päätöstä neuvottelutuloksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Valtuuston antamassa päätöslausumassa sanottiin mm. seuraavaa:

»SAK:n valtuusto hyväksyy pääministeri Martti Miettusen välityksien pohjautuvan keskitetyn työmarkkinaratkaisun, jonka ensisijaisina tavoitteina ovat inflaation katkaiseminen ja työttömyyden torjuminen sekä tältä pohjalta palkansaajain reaaliensioiden turvaaminen.

Hyväksyessään välityksien SAK edellyttää valtioneuvoston käyttävän säännöstelyvaltuuksiaan päätöksensä mukaisesti tavoitteena sen, että aikaisemmin asetettua kulluttajahintojen nousun 5 %:n rajaa ei sopimuskaudella ylitetä. SAK tukee tätä tarkoittavia hallituksen ja työväenpuolueiden pyrkimyksiä sekä pitää mainittua hintojen nousun ylärajaa myös kokonaisratkaisuun sisältyvän tarkistuslausekkeen lähtökohtana. SAK edellyttää samalla, ettei hallitus omilla toimenpiteillään korota kulluttajahintatasoa sopimuskauden aikana yli aikaisemmin ilmoitetun määrän.»

Välittömästi valtuuston kokouksen jälkeen, jossa keskitetty ratkaisu hyväksyttiin, oli liitoilla sääntöjen mukaisesti kaksi viikkoa aikaa ilmoittaa keskusjärjestön hallitukselle suhtautumisestaan ratkaisuun. Määräaika umpeutui 1.3., jolloin 9 liittoa jätti ilmoituksen irrottautumisestaan. Keskitetystä ratkaisusta irrottautuivat: Kirjatyöntekijäin Liitto, Elintarviketyöläisten Liitto, Kumi- ja Nahkathyöväen Liitto, Rakenustyöläisten Liitto (lukuunottamatta maa- ja vesirakennusala), Muusikkojen Liitto (eräiden työehtosopimusten osalta), Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto, Merimies-Unioni, Laivanpäälystöliitto ja Sähköalantyöntekijäin Liitto (sähkö-asennus-alan, voimalaitos- ja sähköjakelualan sekä puhelin alan osalta).

Kokonaisuudessaan keskitetyn ratkaisun piiriin jäi yli puolet SAK:n jäsenistöä.

Hintakehitys sopimuskaudella ei pysynyt SAK:n valtuuston helmikuussa asettaman 5 % rajan alapuolella. Sopimuksen tarkastelu-

lausekkeen sisältö kuului seuraavasti:

»Sopijapuolet kokoontuvat syyskuussa 1976 tarkastelemaan, onko työmarkkinaratkaisua tehtäessä edellytetty hintakehitys toteutunut sekä neuvottelemaan tarkastelun edellyttämistä mahdollisista toimenpiteistä.»

Selvittelytyöryhmät asetettiin syyskuussa. Saatujen selvitysten jälkeen SAK:n hallitus päätti kokouksessaan 8.10.1976 yksimielisesti jättää vaatimuksen 46 pennin korotuksesta työnantajapuolelle. Neuvottelijoille annettiin valtuudet neuvotella muistakin vaihtoehtoista, jotka johtavat sellaiseen neuvottelutulokseen, joka merkitsee 11.02.1976 tehdyn tulopoliittisen ratkaisun tavoitteiden toteutumista kokonaisuudessaan. Neuvottelujen edetessä vaihtoehtoina käsiteltiin mm. sosiaaliturvamaksujen siirtämistä työnantajan maksettaviksi ja palkallisen talviloman käyttöönottoa.

SAK:n hallitus joutui kokouksessaan 08.11.1976 toteamaan tarkasteluneuvottelujen kariutuneen työnantajapuolen suhtaututtua täysin kielteisesti SAK:n kaikkiin esityksiin.

SAK:n solmimien yleissopimusten osalta tapahtui kertomusvuoden aikana seuraavaa: SAK:n ja STK:n sekä SAK:n ja LTK:n väliset koulutussopimukset, jotka edellisen vuoden puolella oli irtisanottu, hyväksyttiin 11 p:nä helmikuuta -76. Samoin hyväksyttiin SAK:n ja STK:n välinen työsuojelusopimus. Vuoden lopussa sanottiin irti sekä SAK:n ja STK:n että SAK:n ja LTK:n väliset irtisanomissuojasopimukset. STK:n kanssa käynnistettiin neuvottelut rationaalisointisopimuksen uudistamisesta.

Työehto-osaston organisaatio-täydennys

SAK:n XI edustajakokouksessa 17-20.06.1976 täydennettiin SAK:n sisäistä organisaatiota siten, että työehto-osastolle perustettiin työehtoasian jaosto. Entisen käytännön mukaan oikeudellinen jaosto toimi yhdistettynä työehto- ja oikeudellisenä jaostona.

Työehtoasiain jaoston asema SAK:n sisäisessä organisaatiossa:

- työehtoasiain jaosto on koordinoiva jaosto, jonka tulee olla ajan tasalla työehtosopimustoimintaan liittyvien neuvottelujen valmisteluista ja neuvottelutuloksista sekä seurata työehtosopimusneuvotteluja.
- jaostoa informoidaan SAK:n muiden jaostojen ja osastojen osalta työmarkkinajärjestöjen kanssa käytävistä neuvotteluista viimeistään silloin, kun neuvottelutavan asian valmistelutyöt ovat eden-

neet esittämisvaiheeseen.

- jaostolle toimitetaan tiedoksi lausunnot, jotka annetaan liitoille tai SAK:n ulkopuolelle tulopolitiikasta, erityisesti työehtosopimuspolitiikasta ja sopimuspolitiikkaan liittyvästä lainsäädännöstä.
- avoinna olevista ja valmiiksi neuvotteluista kysymyksistä, jotka liittyvät työehtosopimustoimintaan, tehdään jaostolla työehtoasian luettelo.
- työehtoasiain jaoston mukanaolosta neuvotteluissa päätetään kussakin tapauksessa erikseen.

Oikeudellisen jaoston toiminta

Työlainsäädännön uudistaminen

Tärkeimmät vuoden 1976 aikana annetut uudet säännökset sisältyvät lakiin työaikalain muuttamisesta (189/76), jolla moottoriajoneuvon kuljettajat saatettiin työaikalain piiriin, sekä uuteen merityöaikalakiin (296/76), jolla vähennettiin ylityötä laivatyössä ja uudistettiin lakia työehtosopimus-käytäntöä vastaavaksi.

Toimintavuonna valmisteltiin ja edustajakokouksessa hyväksyttiin SAK:lle uusi työehtosopimuspoliittinen ohjelma. Se sisältää runsaasti sellaisia kehittämistavoitteita, joiden toteuttaminen edellyttää työlainsäädännön olennaistakin muuttamista.

Jaoston hoitamat toimeksiannot

Jaoston hoidettavaksi tulleet toimeksiannot jakautuivat vuonna 1976 seuraavasti:

- alioikeusjuttuja	45
- työtuomioistuinjuttuja	41
- vakuutus oikeudellisia juttuja	19
oikeusjuttuja yhteensä	105
- lausuntoja valtion viranomaisille	10
- lausuntoja jäsenliitoille	45
- lausuntopyyntöjä työneuvostolle	5
lausuntoasioita yhteensä	60

Suullisia lausuntoja annettiin entiseen tapaan sekä toimisto- että puhelinneuvotte- luissa.

Yhtäaikaisesti oli vireillä eri oikeusas- teissa keskimäärin 300 oikeusjuttua. Esiin- tymisiä alioikeuksissa oli 116 ja työtuomio- istuimessa 81.

Jaostoa työllisti ylivoimaisesti eniten Me-

tallityöväen Liitto, jolta tuli toimintavuon- na 58 toimeksiantoa. Seuraavana oli Kemi- an Työntekijäin Liitto 23 toimeksiannolla. Näillä, kuten erällä muillakaan jäsenliitoil- la ei toimintavuoden loppuun mennessä ollut lakimiestä oman liiton palkkalistoilla.

Yhteensä oli SAK:n oikeudellisen jaos- ton ja jäsenliittojen palveluksessa vuoden lopussa 21 lakimiestä.

Kansainvälinen toiminta

SAK:n ja TVK:n 9-henkinen lakimiesval- tuuskunta osallistui 4.4. -13.4. Neuvostoliit- tossa VZSPS:n oikeudellisen osaston jär- jestämään työlainsäädäntöseminaariin. Tässä erittäin korkeatasoisessa seminaaris- sa saatiin perusteellinen selvitys Neuvosto- liiton työlainsäädännön pyrkimyksistä, ra- kenteesta ja keskeisistä ajankohtaisista ky- symyksistä. Seminaarin yhteydessä tutus- tuttiin työoikeuden sovellutuksiin alueelli- sella ja tuotantolaitostasolla sekä vierailtiin Neuvostoliiton Korkeimmassa Oikeudessa ja Kievin yliopiston oikeustieteellisessä tie- dekunnassa.

Näin solmittiin ensimmäiset siteet SAK:n ja VZSPS:n oikeudellisia asioita hoitavien osastojen ja henkilöiden välille.

Jaoston toiminnan kehittäminen

Vuoden 1976 edustajakokouksen päätöksen mukaisesti SAK:n hallitus asetti työryhmän selvittämään oikeudellisen jaoston asemaa keskusjärjestön ja jäsenliittojen organisaatiossa sekä tekemään ehdotuksen jaoston toiminnan kehittämiseksi. Selvitystyö jat- kuu.

Sosiaali- ja työsuojelujaosto

Toimintavuoden merkittävimmät tapahtumat olivat solmittu tulopoliittinen sopimus ja kesäkuussa pidetty edustajakokous. Sosiaalipoliittisen ohjelmaluonnoksen valmistamiseksi sosiaalivaliokunta asetti seitsemän eri työryhmää. Ohjelmaluonnosta käsiteltiin useissa eri valiokunnan kokouksissa ennen kuin se tuli hyväksytyksi hallituksen esityksenä edustajakokoukselle.

Ryhmähenkivakuutus

Tulopoliittisessa sopimuksessa sovittiin vuoden 1969 kokonaisratkaisussa sovitun vapaa-ajan tapaturmavakuutuksen korvaamisesta ryhmähenkivakuutuksella, joka tuli voimaan vuoden 1977 alusta. Ryhmähenkivakuutus on luonteeltaan kuolemantapauskorvaus, joka maksetaan muiden vakuutusten lisäksi. Sen piiriin kuuluvat eräin pienin poikkeuksin kaikki ne työntekijät, joille työnantaja on velvollinen järjestämään työntekijäin eläkelain mukaisen eläketurvan. Ryhmähenkivakuutuksen ensisijaisina edunsaajina ovat vakuutetun puoliso ja alle 18 vuotiaat lapset. Vakuutus on luonteeltaan riskivakuutus. Perussumma korvauksessa on suurin alle 40 vuotiaalle. Perussumman osuus pienenee asteittain 60 ikävuoteen saakka. Jokaisesta edunsaajana olevasta lapsesta on korotus 2 250 markkaa ja tapaturmaisesta kuolemasta korotetaan koko summaa 50 prosentilla. Ryhmähenkivakuutusta hoitaa sitä varten perustettu pooli. Pooliin kertyvästä vakuutusmaksusta sijoitetaan puolet henkivakuutusyhtiö Kansaan.

Sopimukseen sisältyi myös määräyksiä muutoksiksi lääkärintarkastuksesta aiemmin tehtyihin sopimuksiin, sairaslomatodistuksista sekä tapaturmavakuutuslain mukaisista korvauksista eräissä työturvallisuuslain 44 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Sopimuksessa asetettiin työryhmä selvittämään liukuvan työajan käyttöä ja kehittämismahdollisuuksia ja toinen työryhmä selvittämään mahdollisuuksia kehittää yleisiä perehdyttämissuuntaviivoja.

Eroraha

SAK:n vaatimuksesta tehtiin erorahajärjestelmään joitakin muutoksia kertomusvuoden alusta lukien. LEL-eläkejärjestelmän piirissä työskenteleville järjestettiin TEL-järjestelmän piirissä työskentelevien tapaan a- ja b-summa erorahassa. Järjestelmän käyttämä summauksen luku muutettiin 50:ksi entisen 60:n sijaan. Erilaisista muutoksista johtuen järjestelmä kehittyi niin, että erorahan saaminen helpottui entistään ja samalla erorahojen suuruutta korotettiin.

Lausunnot

Sosiaali- ja työsuojelujaoston toimesta SAK antoi seuraavat lausunnot: Pohjoismaiden Neuvoston Suomen valtuuskunnalle jäsenehdotuksesta yhteistyöstä maatalousväestön terveydenhoidon parantamiseksi, sisäasiainministeriölle Leirintätoimikunnan mietinnöstä, sisäasiainministeriölle Ongelmajätetoimikunnan mietinnöstä, sosiaali- ja terveysministeriölle Valtakunnallisesta suunnitelmasta kansanterveystyön järjestämiseksi vuosina 1978-1982 sekä Valtakunnallisesta suunnitelmasta sairaanhoidolaitosten toiminnan järjestämisestä vuosina 1978-1982, sosiaali- ja terveysministeriölle, Valtakunnallisesta suunnitelmasta lasten päivähoidon järjestämiseksi vuosina 1978-1982, sosiaali- ja terveysministeriölle asetukseksi toimenpiteistä tupaa-

kan vähentämiseksi, sosiaali- ja terveystoimintamäärä Valtakunnallisesta suunnitelmasta lasten päivähoidon järjestämiseksi vuosina 1977-1981, sosiaali- ja terveystoimintamäärä Pohjoismaisen tupakkatyöryhmän mietinnöstä, sosiaali- ja terveystoimintamäärä Lääkintöhallitustoimikunnan mietinnöstä, Tapaturmavakuutuslaitosten Liitolle kirjeluonnoksesta sosiaali- ja terveystoimintamäärä, joka koski tapaturmavakuutuslain 47 §:n muuttamista eräiltä osiltaan, työsuojeluhallitukselle elementtitoimikunnan mietinnöstä, työsuojeluhallitukselle työn aiheuttamien psyykkisten haittojen torjumisesta työelämässä, työsuojeluhallitukselle naisten yötyöryhmän muistiosta, Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan 2. jaostolle Työterveyslaitoksen valtionavusta. SAK lähetti yhdessä muiden palkansaaja-työmarkkinajärjestöjen kanssa valtioneuvostolle kirjelmän, jossa esitettiin valtioneuvoston toimia sairausvakuutuslain muuttamisesta niin, että päivärahojen määrä seuraisi ansiotason kehitystä. Syksyllä sosiaalivaliokunta järjesti tilaisuuden liittojen sosiaaliosastoista vastaaville toimitsijoille ja selvitteli edustajakokouksen hyväksymää sosiaalipoliittista ohjelmaa sekä muita ajankohtaisia sosiaalipoliittisia tavoitteita. Kiljavalla pidettyyn tilaisuuteen osallistui noin 40 liittojen toimitsijaa.

Työsuojelu

Kuluneen toimintavuoden aikana työsuojelulainsäädännön suhteen ei tapahtunut kovinkaan merkittävää kehitystä. Uuden työsuojelulain valmistelutyötä jatkamaan valtioneuvosto nimitti virkamiestyöryhmän, jonka tuli olla kiinteässä yhteistyössä merkittävimpiin työmarkkinajärjestöihin. Näissä neuvotteluissa ei vuoden aikana edistytty.

Sopimusrintamalla sitä vastoin saavutettiin teollisuuden puolella yksimielisyys ja uusi työsuojelusopimus SAK:n, STK:n ja STTT:n välillä allekirjoitettiin 12.2.1976. Koska palvelualoja koskeva työsuojelusopimus oli sekä rakenteellisesti että tasollisesti teollisuussopimuksesta jäljessä, käyn-

nistettiin syksyllä sopimusneuvottelut LTK:n kanssa uuden sopimuksen aikaansaamiseksi. Neuvottelut eivät johtaneet kertomusvuoden aikana vielä sopimussuhteeseen.

Työterveyshuollon lainsäädännön valmistelu on jatkunut koko vuoden 1976 ajan. Virkamiestyöryhmä jätti syksyllä oman esityksensä, josta järjestöjen välisissä neuvotteluissa ei kertomusvuoden aikana kaikilta osin ole saavutettu yksimielisyyttä.

SAK:n XI edustajakokous hyväksyi säännön sosiaalipoliittisen ohjelman asetti samalla työsuojelulliset tavoitteet seuraavaksi edustajakokouksenaikaksi. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi ja työsuojelutyön tehostamiseksi sosiaalivaliokunnan työtä uudelleen organisoidessa SAK:n hallitus nimesi erityisen työsuojelujaoston.

Tapaturmavakuutus

Tapaturmatarkastustoimikunta jätti touku-kuussa mietintönsä. Toimikunnan keskeisimpänä uudistusehdotuksena oli työkyvyttömyyskäsitteen muutos. Tapaturmavakuutus käyttää tällä hetkellä lääketieteellistä työkyvyttömyyskäsitettä, kun taas muu sosiaalivakuutus on siirtynyt ammatilliseen työkyvyttömyyskäsitteeseen. Tätä ehdotetaan myös tapaturmavakuutukseen. Lisäksi ehdotettiin uutta korvausmuotoa, haittara-haa, korvaamaan vamman aiheuttamaa yleistä haittaa.

Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton toimesta on selvitetty muutoksenhaun uudistamista. Muutoksenhaku on ollut liian hidasta ja joustamattomaa. Mitään varsinaisia päätöksiä muutoksenteon osalta ei vuoden 1976 aikana saatu.

Yritysdemokratia

Vuoden 1975 joulukuussa työmarkkinajärjestöjen neuvottelukunta hyväksyi päätökset, joita noudattaen lainsäädäntö tulisi valmistella. Alkupalvelusta 1976 asia siirrettiin enemmistöhallituksen muodostaneiden puolueiden neuvotteluihin ja huhtikuussa valtioneuvoston päätöksellä ministerityöryhmän kehiteltäväksi. SAK seurasi kiinte-

asti kummankin työtä ja oli kuultavana työryhmissä. Kesäkuussa SAK:n edustajakokous totesi julkilausumassaan, että pelkästään paikallisin kokeiluin ilman valtakunnallista lakia tai muita sääntöjä asia ei edisty. Samalla edustajakokous kiirehti lakien valmistelua. Edustajakokouksen jälkeen SAK:n hallitus perusti sosiaalivaliokunnan yhteyteen erityisen yritysdemokratiajaoston.

Heinäkuussa 1976 ministerityöryhmän sihteeri laati valmisteluista väliraportin, joka luovutettiin vt. pääministerille ja samalla myös julkistettiin. Erimielisyyksistä huolimatta ministerityöryhmä edistyi lainvalmisteluissa. Se teki muun muassa periaatteellisen kannanoton, että valmisteilla olevalla lailla ei kertaheitolla yritysdemokratiaa toteuteta ja katsoi, että lainsäädäntöä on yritysdemokratian sijasta kutsuttava esim. laiksi työntekijäin vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi yritysten päätöksenteossa. Kanta vastaa SAK:n ajamaa linjaa: yhdellä lailla tai yhdellä kertaa ei koko yritysdemokratiaa toteuteta, vaan sitä on kehitettävä asteittain TES-järjestelmästä saatujen kokemusten pohjalta ja sitä täydentäen. Pyrkimyksenä on työntekijäin sananvallan ja neuvotteluoikeuksien ulottaminen koko yritystoimintaan. Oikeuksia on lisättävä erityisesti henkilöstöpolitiikassa, mutta myös työnjohdollisissa ja yritystaloutta koskeissa kysymyksissä.

Myönteisesti edistynyt työ jäi kesken, kun enemmistöhallitus hajosi syyskuussa. Tällöin määrättiin, että asiaa kehitellään

edelleen virkamiestyönä. Tästä SAK:n hallitus on todennut, että valmisteluita on jatkettava enemmistöhallituksen työn pohjalta ja avoimiksi jääneistä kohdista on neuvoteltava työmarkkinajärjestöjen kanssa. Yritysdemokratiassa ei ole kysymys irrallisista uudistuksista, vaan ne liittyvät kiinteästi TES-järjestelmän kehittämiseen.

Päihdeongelmat työelämässä

Päihdeongelmaisten hoitoonohjaamisen tehostamiseksi päätettiin tulopoliittisessa sopimuksessa hoitoonohjausmallista. Sen mukaan päihdeasiat käsitellään työsuojelutoimikunnassa. Käsittelyssä selvitetään paikalliset hoitomahdollisuudet ja keskustellaan mm. yhteyshenkilöstä, joksi voidaan nimetä joko työsuojelu- tai työterveyshenkilö tai luottamusmies.

Työpaikkaruokailu

Tulopoliittisessa sopimuksessa hyväksyttiin myös sopimus työpaikkaruokailun kehittämisestä. Sopimuksella luotiin puitteet työpaikkaruokailun kehittämistyölle ja sovitettiin yhteistoiminnasta. Sen mukaisesti asetettiin teollisuus- ja liikealoille pysyvät neuvottelukunnat. Niiden tehtävänä on: kerätä tietoa, laatia suuntaviivoja, kehittää työpaikkaruokailua sekä seurata ja edistää liittojen ja niiden asettamien toimikuntien työtä.

Teknisen valiokunnan toiminta

SAK:n tekninen valiokunta on käsitellyt kertomusvuoden aikana pitämässään kokouksissa pääasiassa rationalisointitoimintaan liittyviä kysymyksiä. Toisaalta valiokunta on suuntautunut toiminnassaan työntekijöiden työolojen kartoittamiseen sekä niiden parantamisen edistämiseen. Yhteyksien ylläpitäminen jäsenliitoissa rationalisointi- ja palkkateknisiä kysymyksiä hoitaviin henkilöihin on liittynyt myös kiinteästi valiokunnan toimintaan.

Valiokunta on seurannut rationalisointitoiminnassa tapahtunutta yleistä kehitystä ja pyrkinyt ottamaan toiminnassaan huomioon erityisesti työpaikoilta, käytännön työelämästä saatuja kokemuksia. Valiokunta on pyrkinyt järjestämiensä koulutustapahtumien puitteissa levittämään työntekijöiden kannalta tärkeitä alan tietoja ja kokemuksia jäsenliittojen toimitsijoille sekä työpaikkojen pääluottamusmiehille ja työsuojeluvaltuutetuille. Kertomusvuonna järjestettiin valiokunnan toimesta seuraavat koulutustapahtumat:

- Rationalisoinnin uudistuvat tavoitteet -seminaari pidettiin 02.-03.09.1976. Seminaariin osallistui 43 henkilöä SAK:n teollisuusliitoista. Seminaarissa esiteltiin SAK:n 11. edustajakokouksen hyväksymä ammattiyhdistysliikettä ja rationalisointia koskeva tavoiteohjelma sekä tarkasteltiin SAK:n ja STK:n välisen rationalisointisopimuksen soveltamisesta saatuja kokemuksia. Näiden kokemusten pohjalta tarkasteltiin seminaarissa myös rationalisointisopimuksen uudistamistarvetta.
- Työympäristön uudistamisen tavoitteet -seminaari pidettiin 29.09.-01.10.1976. Seminaarin työskentelyyn osallistui 49 henkilöä. Seminaarin tarkoituksena oli ajankohtaisten työympäristöön ja sen uudistamiseen liittyvien kysymysten tarkastelu ammattiyhdistysliikkeen näkökulmasta. Tämän seminaarin luennoitsijoista mainittakoon DDR:n ammattiliittojen keskusjärjestön FDGB:n työ- ja palkkaosaston päällikkö Gerhard Muth,

joka luennoi työn tieteellisen organisoinnin toteuttamisesta DDR:ssä.

- Palkkaustekninen seminaari pidettiin 02.-04.11.1976. Seminaariin osallistui jäsenliitoista yhteensä 29 henkilöä. Tämän seminaarin työskentelyssä paneuduttiin erityisesti käytössä olevien palkkaustapojen ominaisuuksiin sekä niiden soveltamisesta saatuihin kokemuksiin.

Kaikki edellä mainitut koulutustapahtumat järjestettiin Liiketyöntekijäin Liiton kurssikeskuksessa Hattulan Tyrvännössä.

Valiokunnan jäseniä osallistui Ruotsin LO:n Täljövikenissä 28.-29.01.1976 järjestämään ammattiyhdistysliikkeen yhteispohjoismaiseen rationalisointikysymyksiä käsittelevään seminaariin. Seminaarin työskentelyssä paneuduttiin mm. rationalisointitoimintaa säänteleviin sopimuksiin, koulutustoimintaan sekä tuotantotekniikan ja työorganisaatioiden uusiin kehityssuuntauksiin.

DDR:n ammattiliittojen keskusjärjestön FDGB:n työ- ja palkkaosaston kaksijäseninen valtuuskunta vieraili Suomessa 01.-07.02.1976 SAK:n vieraana. Valiokunnan jäsenet osallistuivat vierailun järjestämiseen ja toimivat valtuuskunnan opastajina. Kaksi valiokunnan jäsentä vieraili Puolassa 25.-27.10.1976 tutustuen työluokitukseen ja Varsovan teollisen muotoilun instituutin ergonomian osastoon. Vierailu tapahtui Puolan ammattiliittojen keskusjärjestön CRZZ:n kutsusta.

STK:n ja SAK:n välisen rationalisointineuvottelukunnan toiminassa on kertomuskaudella kiinnittynyt päähuomio työasentojen havainnointitutkimusjärjestelmän OWAS jatkokehittämistyön käynnistämiseen. Projektiin liittyvä kehittämissuunnitelma jatkuu vuoden 1978 loppuun saakka.

STK:n ja SAK:n välisen rationalisointisopimuksen soveltamiseen liittyvistä asioista neuvoteltiin kertomusvuonna useita kertoja. Kertomusvuoden loppupuolella valiokunta valmisti voimassa olevien rationalisointisopimuksien uudistamiseksi aloitettavia neuvotteluja.

Tiedotus- ja julkaisutoiminta

SAK:n ulospäin suuntautuvan tiedotustoiminnan merkitys korostui vuoden aikana harvinaisen monien kotimaisten ja kansainvälisten tapahtumien vuoksi, mutta ennen kaikkea siksi, että XI Edustajakokous antoi valmisteluineen leimansa alkuvuodelle ja kokouksessa tehdyt päätökset edellyttivät monimuotoisia tiedotus- ja ennen muuta julkaisutoimia syyskaudella.

Tiedottamisen tiheydestä antanee kuva se, että tiedotusvälineille toimitettiin vuoden aikana yhteensä 154 tiedotetta, jotka käsittivät 915 liuskaa. Luvusta puuttuu kokonaisuudessaan kaikki se tiedotusmateriaali, jota jaettiin julkisen sanan edustajille edustajakokouksen aikana.

Edustajakokouksen jälkeen valittu uusi tiedotusvaliokunta käsitteli ensimmäisessä kokouksessaan keskusjärjestön tiedotustoiminnan kokonaistilannetta ja päätti antaa tiedotusosaston tehtäväksi laatia paitsi selvityksen nykytilanteesta myös suunnitelman tiedottamisen edelleenkehittämisestä lähivuosina. Erityisen tärkeäksi tässä suunnitelmassa, joka pääosiltaan oli vuodenvaihteeseen mennessä saatu valmiiksi, nähdään tiedotustoiminnan kehittäminen keskusjärjestön organisaation sisällä ottaen huomioon liitot ja ammatilliset paikalliset järjestöt. Samoin kiinnitetään huomiota paikallisen tason tiedotuskoulutuksen suunnitteluun ja järjestämiseen. Vuoden lopulla järjestetyt kaksi tiedotusseminaaria Kaakkois-Suomen alueella n. kahdenkymmenen ammatillisen paikallisen järjestön puitteissa, osoittivat, että tiedotuskoulutus koetaan paikallistasolla välttämättömäksi.

Suunnitelmassa kiinnitetään lisäksi huomiota Palkkatyöläisen ja Löntagarenin kehittämiseen ottaen huomioon niiden tehtävät linkkinä keskusjärjestön, liittojen ja ammatillisten paikallisten järjestöjen välillä. Samoin tähdennetään tiedotusmateriaalin tason parantamista, tiedotushenkilöstön jatkokoulutuksen välttämättömyyttä ja ammattiyhdistyslehtien toimittajien osallistumismahdollisuuksien lisäämistä kansainvälisessä toiminnassa.

Ammattiyhdistyslehdet

SAK:n jäsenjärjestöjen julkaisemia ammattiyhdistyslehtiä oli vuoden 1976 lopussa 34 ja niiden yhteinen levikkimäärä nousi yli miljoonan.

Palkkatyöläinen ilmestyi vuoden aikana tabloid-kokoisena rotaatiolehtenä. Huolimatta lehden muuttumisen yhteydessä vuotta aikaisemmin esiintuoduista toiveista, ei levikki kuitenkaan vuoden aikana noussut juuri lainkaan, mikä johtuu siitä, että lähes kaikilla SAK:n liitoilla on omat lehtensä ja liitot kiinnittävät päähuomion omien lehtiensä kehittämiseen. Palkkatyöläinen ilmestyi vuoden aikana 48 kertaa 8 sivuisena ja kerran 16-sivuisena.

Löntagarenin osalta on todettava, että se on löytänyt perustamisensa jälkeen oman tehtävänsä ammattiyhdistysjäsenistön ruotsinkielisessä osassa. Samoin sille on viime vuosina muodostunut huomattavaa merkitystä informaatiovälineenä Skandinavian maiden ammattiyhdistysten suuntaan. Löntagarenin tabloid-kokoisia numeroita ilmestyi vuoden aikana seuraavasti: 4-sivuisia 2, 8-sivuisia 36, 12-sivuisia 1 ja 16-sivuisia 1.

Sekä Palkkatyöläinen että Löntagaren ilmestyivät edustajakokouksen jälkeen 16-sivuisina ja 4-väri-lehtisinä offset-menetelmällä painettuina.

Palkkatyöläisen toimitusneuvostona on toiminut SAK:n tiedotusvaliokunta, Löntagarenin SAK:n ruotsinkielinen sihteeristö.

Muu julkaisutoiminta

XI Edustajakokouksen jälkeen SAK painatti kokouksessa hyväksytyt ohjelmat erikseen ja sen lisäksi laajan ohjelmakirjan, jossa samojen kansiin sisällä löytyvät kaikki kokouksessa käsitellyt ja hyväksytyt ohjelmat. Näiden julkaisujen menekki muodostui alusta alkaen hyväksi kunkin yksityisen ohjelman painosmäärän ollessa

50.000 kappaletta.

Lisäksi julkaistiin SAK:n kalenteri sekä lukuisia joukkotoimintaohjelmia, julisteita jne.

Tiedotussopimus

SAK:n ja STK:n sekä LTK:n välisen sisäistä tiedotustoimintaa koskevan sopimuksen uudistusneuvottelut eivät johtaneet tulokseen. Keväällä SAK:n hallitus hyväksyi varsinaisen sopimustekstin, mutta siihen liittyvistä soveltamisohjeista ei neuvotteluissa päästy yksimielisyyteen. Näin ollen SAK:n ja työnantajapuolen välillä on voimassa sopimus, joka on solmittu 1970.

Työväenlehtikampanja

Työväenlehtitoimikunnan hoitama työväenlehtikampanja alkoi jälleen syksyllä 1975 ja päättyi maaliskuun lopussa 1976. Näkyvin osa kampanjasta oli setelikampanja, jossa oli mukana 19 ammattiliittoa. Lehtiseteleitä käytettiin yhteensä 138.894 kappaletta ja nämä jakaantuivat tasan kansandemokraattisten ja sosialidemokraattisten lehtien kesken.

Uusi kampanja aloitettiin 15.09. ja mukana oli uutena liittona Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto r.y. Väliaikatiedot vuoden lopulla viittasivat siihen, että lehtiseteleitten käyttö 1977 kohoaa noin 20 prosentilla.

Maan taloudellisen laman takia työväenlehtien levikkien kasvu verrattuna aikaisempaan hieman hidastui, mutta oli kuitenkin nopeampaa kuin porvarillisten sanomalehtien. Ilmoittelu työväenlehdissä oli aikaisempaa pienempää, joten sanomalehdillä oli erittäin kireä taloudellinen tilanne, joka jatkuu myös 1977.

Työväenlehtipäivää vietettiin maaliskuun

alussa. Pääjuhla oli Helsingissä. Työväenlehdet julkaisivat erikoisnumeroita, joita ammattiosastot ostivat työpaikoille. Työväenlehtikuukausi 15.09.-15.10. aloitti vuoden 1977 levikkimyyntin. Työväenlehtitoimikunta valmistutti tarvittavat julisteet ja esitteet, järjesti levikkivastaaville neuvottelutilaisuuksia sekä myös seminaarin liittojen kampanjasta vastaaville.

Työväenlehtitoimikunta jatkoi entisessä kokoonpanossa syksyyn saakka. Muutamiin henkilövaihdoksien jälkeen työväenlehtitoimikunta jatkoi seuraavassa kokoonpanossa: puheenjohtaja Kimmo Jokela, Työväenlehdistö r.y., varapuheenjohtaja Jouko Helin Demokraattisten Kustantajain Liitto r.y., sihteeri Kerttu Vainio SAK, Erkki Haukka Hämeen Kansa, Lauri Ihalainen SAK, Mauri Raussi Satakunnan Työ sekä varajäsenenä Eero Hyvönen Suomen Sosialidemokraatti ja Onni Roiha Kansan Uutiset.

SAK:n tiedotustyöryhmä

jonka tehtävänä on suunnitella, koordinoi da ja valvoa sisäisen tiedotustoiminnan toteutumista keskusjärjestössä, kokoontui vuoden aikana säännöllisesti käsitellen monia sisäiseen tiedotukseen liittyviä kysymyksiä.

Vuoden aikana pidettiin monia tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia, joissa kartoitettiin sisäisen tiedotustoiminnan ongelmia. Merkittävimpänä saavutuksena kuluvalta vuodelta voidaan pitää sisäisen tiedotustoiminnan ohjeen valmistumista.

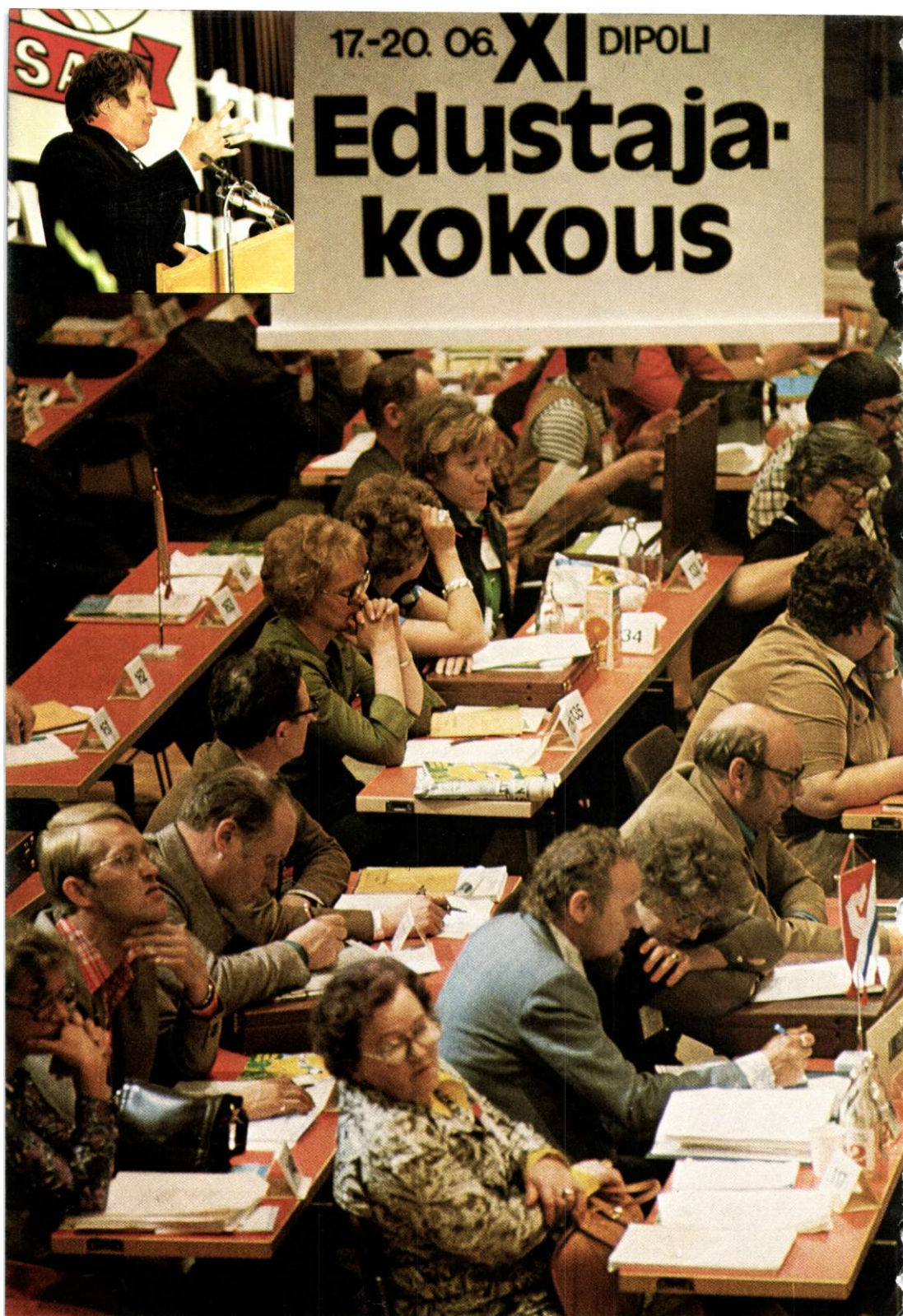
Toimintaohjeessa määritellään järjestön sisäisen tiedotustoiminnan tavoitteet, tiedottamisen keinot ja välineet sekä sanoman sisältö eri henkilöstöryhmien osalta.

Tiedotusryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet: Sakari Montonen (puheenjohtaja), Rauno Kousa, Kerttu Vainio, Aulikki Liukko, Lauri Ihalainen, Hilikka Jukarainen ja sihteerinä Kirsti Kekkonen.

»Vaikka työ on laajuutensa vuoksi raskasta ja vaivalloista, sitä on tehtävä tarmokkaasti silloin kun työntekijäin etu sitä vaatii. Toisaalta on tietysti muistettava, että toiminnan tulee olla suunniteltua ja realistisiin tosiasioihin perustuvaa. Siinä on otettava täsmällisesti huomioon koko työväenliikkeen sisäinen työnjako, joka on kokemuksen kautta vuosikymmenien kuluessa selkiintynyt», sanoi puheenjohtaja Pekka Oivio avatessaan SAK:n XI edustajakokouksen Dipolis-sa.

Yläkuva: Puheenjohtajat: Pertti Viinanen, Olavi Hänninen, Arvo Hautala ja Pekka Oivio.

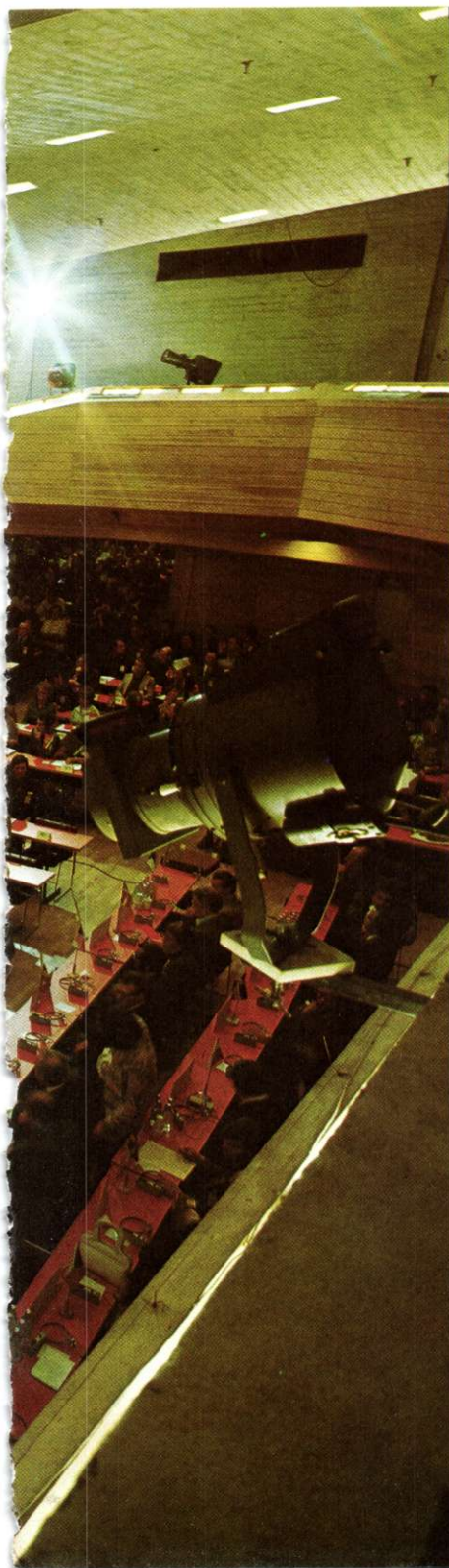

Kokouksessa hyväksytty yhdeksän ohjelmaa, liittojen esitykset ja muut asiakirjat työllistivät kokousosanottajia Dipolissa neljän päivän ajan, jopa yömyöhään.

Taiteilija Veikko Sinisalo hersytti kokouksen avajaisissa kuulijoitaan kyselemällä: »Mikä se on oikeastaan se pääoma»?

Yliä: Puheenjohtajat ja sihteerit edustajakokouksen avajaisissa: Vasemmalta: III puheenjohtaja Veikko Ahtola, II puheenjohtaja Arvo Hautala, puheenjohtaja Pekka Oivio, sihteeri Pekka Morri ja sihteeri Simo Elomaa.

Edustajakokouksen välisenä aikana korkeinta päätäntävaltaa käyttävän SAK:n valtuuston puheenjohtajiksi valittiin: Kirjatyöntekijäin Liiton puheenjohtaja Aarne Koskinen (vas.), Puutyöväen Liiton II puheenjohtaja Viljo Ronkainen (kesk.) ja VTY:n pääsihteeri Lauri J. Havia (oik.). Hallituksen kokoonpanossa tapahtui melkoisia muutoksia, sillä uuteen hallitukseen valittiin peräti kymmenen uutta jäsentä. Kuvassamme uusi hallitus lähes kokonaisuudessaan. Taustalla kokouksen päätunnus: Voima, turva ja tulevaisuus.

Vieressä: MAL:n pääsihteeri Akis Fantis ottamassa ensimmäisiä askeliaan Suomen kamaralla puheenjohtaja Pekka Oivion kanssa.

Valtiohallan tervehdyksen esitti kokouksessa pääministeri Martti Miettunen. Kuvassa mukana terveysministeri Pirkko Työläjä, joka osallistui edustajakokouksen avajaisiin pääministeri Martti Miettusen ja asuntonministeri Olavi Hännisen kanssa.

SAK:n XI edustajakokouksessa oli kutsuvieraita VAKL:sta, EAY:stä, PAY:stä ja 18 veljesjärjestöstä. Monta kertaa saivat vastaanottajat tähyillä Suomen sinitaivaalle odotellessaan kutsuvieraita Seutulan lentokentällä. Kuvassa: VAKL:ää edustanut Euroopan osaston päällikkö Enzo Friso ja EAY:tä edustanut pääsihteeri Mathias Hinterscheid, Norjan LO:n puheenjohtaja Tor Aspengren ja PAY:n pääsihteeri Richard Trälness.

Vieressä: Puheenjohtajat: entiset ja uudet ruusuisena hetkenä. Uusilla katse tulevaisuuteen, entisillä hetki menneisyyteen.

Alakuva: VZSPS:n valtuuskuntaan kuuluivat: Anatoli Brailov, Taskentin ay-neuv. pj., Aleksander Vlasenko, kv.os. työntekijä ja Stepan Shalajev, VZSPS:n sihteeri. Kuvassa neljäntenä oikealta, Tsekkoslovakian ROH:n sihteeri Viliam Kozik.

Talousvaliokunnan toiminta

SAK:n ja jäsenliittojen taloudenhoitoon liittyvät kysymykset ovat entiseen tapaan työllistäneet talousvaliokuntaa vuoden 1976 aikana.

Normaaleihin työskentelyrutiineihin kuuluvina asioina käsiteltiin toimitsijoiden ja toimistotyöntekijöiden työehto- ja palkkasopimuksiin tulleita muutoksia. Samoin käsiteltiin keskusjärjestön varsinaiseen- ja välitilinpäätökseen liittyvät asiat.

Toimintavuoden aikana pidetty edustajakokous vaikutti valiokunnan työskentelyyn merkittävästi. Kevätkaudella paneuduttiin seikkaperäisesti valiokunnan toimialaan liittyneiden (8 kpl) edustajakokousaloitteiden selvitys- ja valmistelutyöhön.

Kuluvalle edustajakokoukskaudelle lähdettiin osin uusitus- ja kokoonpanossa. Syyskauden ajankäytöstä vei pääosan keskusjärjestön talousarvion käsittely siihen liittyvine opistojen kurssimaksun ja lehtien

(Palkkatyöläinen, Löntagaren) vuosikertahinnan määrittäminen. Samaan asiakokonaisuuteen liittyy myös keskusjärjestön jäsenmaksun määrittely. Löydetty ratkaisu vastaa edustajakokouksen päätöksiä sekä turvaa SAK:n ja opistojen rahoitustarpeet.

Ammattiliittojen sijoituskohteista on keskeisellä sijalla ollut aravalainoitettu vuokratuotanto. Rakennustuotantoon liittyen valiokunta asetti työryhmän selvittämään tarpeet ja resurssit tuottaa ns. ay-keskuksia maan eri puolille 5-10 vuoden aikavälillä.

Liitoille on lähetetty suosituksia koskien mm. matkustusohjesääntöä, ay-vakuutuksia sekä erilaisia tukitoimia.

Toimintavuoden lopuksi järjestettiin 16.-17.12. Kiljavalla taloudenhoitajien seminaari. Tällöin kartoitettiin kokonaisvaltaisesti liittojen tarpeita ja odotuksia talousvaliokunnan työskentelyn suhteen.

SAK:n arkistotoimikunta

SAK:n hallitus päätti 03.05.1976 muodostaa SAK:n arkistosta valtionapua saavan yksityisluontoisen arkiston - Ammattiyhdistysarkiston - jota SAK ylläpitää. Keskusjärjestön hallitus vahvisti arkiston ohjesäännön 16.06.1976.

Ohjesäännön edellyttämä arkistotoimikunta aloitti työskentelynsä 22.09.1976. Arkistotoimikunta on laatinut työjärjestyk-

sen sekä lyhyentähtäimen toimintasuunnitelman. Toiminta jäsenyydessä lopullisesti valtionapuanomuksen käsittelyn jälkeen vuoden 1977 alkupuolella.

Arkistotoimikunnan kokoonpano: Mikko Paiho (puheenjohtaja), Pirjo Ala-Kapee, Jouni Jokisalo, Jari-Pekka Jyrkänne, Jouko Heino, Raija Pitkänen, Terttu Vántänen ja Raili Oittinen (sihteeri).

Kansainvälinen toiminta

Kulunut vuosi on ollut kansainvälisessä kehityksessä varsin vilkas. Sitä ovat sävyttäneet vaalit useissa eri maissa sekä monet muut kansainvälisesti tärkeät tapahtumat, kuten NKP:n 25. edustajakokous ja eräitten muitten sosialististen maitten puoluekokoukset. On pidetty suuria kansainvälisiä kokouksia: ILO:n työllisyyskonferenssi, UNCTAD- ja HABITAT-konferenssit, kommunististen ja sosialististen puolueitten Berliinin konferenssi, Sosialistisen internationaalien Geneven konferenssi ja Pohjoismaiden työläiskonferenssi Helsingissä.

Kaikissa edellä mainituissa tapahtumissa on havaittavissa selvästi ETYK:in vaikutusta

positiiviseen suuntaan, vaikka luonnollisestikaan ei voida olettaa, että hetkessä voitaisiin asiakirjan kaikki periaatteet toteuttaa. Monia pettymyksiäkin on voitu havaita, mutta silti on todettava, että liennytysprosessi on menossa hyvää vauhtia eteenpäin Euroopassa. Toivottavaa olisi, että ammattiyhdistysliike mahdollisimman voimakkaasti voisi olla tässä mukana.

Merkittävin tapahtuma oli SAK:n XI edustajakokous. Edustajakokouksessa oli kutsuvieraita VAKL:sta, EAY:stä, PAY:stä ja MAL:stä ja kahdeksastatoista ulkomaisesta veljesjäijestöstä. Valtuuskuntien kokoonpano oli seuraava:

SAK:n XI edustajakokous: ULKOMAISET VIERAAT

Maa/järjestö	Vieraat
VAKL	Enzo Friso, Euroopan os. päällikkö
EAY	Mathias Hinterscheid, pääsihteeri
PAY	Richard Trälnes, pääsihteeri
TUAC	Henri Bernard, pääsihteeri
MAL	Akis Fantis, Euroopan os. sihteeri
DGB(L-Saksa)	Karl Schwab, hall. jäsen
DGB	Dieter Wagner, kv.os. työntekijä
FDGB (DDR)	Harry Tisch, puheenjohtaja
FDGB	Reinhard Sommer, metallityöv. liiton pj.
FDGB	Gerhard Kretschmar, kv.os. työntekijä
ÖGB (Itävalta)	Karl Hummel, kv.os. päällikkö
CUT (Chile)	Jorge Frias, kansall. neuv. jäsen
LO-Tanska	Haubert Nielsen, sihteeri
FTF-Tanska	Anton Daalgaard, poliisien liiton pj.
TUC (Iso-Britannia)	George Smith, rakennustyöt, liiton pääsiht.
SZOT (Unkari)	Sandor Gáspár, pääsihteeri
SZOT	Ferenc Dobi, kv.os. päällikkö
SZOT	Istvan Szabo, kv.os. työntekijä
ASI-Islanti	Borghthor Kjaernested, lehtimies
LO-Norja	Tor Aspengren, pj.
INTERSINDICAL	Alvaro Rana, kv.sihteeri (Portugal)
CRZZ (Puola)	Roman Stachon, varapj.
CRZZ	Wieslaw Scholz, kv.os. päällikkö

Romania	Marius Cojocaru, hali. jäsen
Romania	Ioan Oprea, kv.os. työntekijä
LO-Ruotsi	Gunnar Nilsson, pj.
TCO-Ruotsi	Lennart Bodström, pj.
ROH (Tšekkoslovakia)	Viliam Kozik, sihteeri
ROH	Eva Albrechtova, kv.os. työntekijä
VZSPS (N-liitto)	Stepan Shalajev, sihteeri
VZSPS	Anatoli Brailov, Taskentin ay-neuv. pj.
VZSPS	Aleksands Vlasenko, kv.os. työntekijä
Jugoslavia	Djordje Lazic, puhemiesistön jäsen,
	Serbian al:n pj.
Jugoslavia	tedomir Cvetkovic, kv.os. työntekijä

Kokouksen aikana käytiin varsin pitkälle meneviä hyödyllisiä kahdenkeskisiä keskusteluja.

Edustajakokouksen yhteydessä hyväksyttiin kansainvälinen lausuma. Siinä korostetaan mm. Suomen ja Neuvostoliiton ammatillisten järjestöjen erittäin hyviä suhteita ja niiden edelleen kehittämisen välttämättömyyttä. SAK:n edustajakokous allekirjoitti yksimielisesti Tukholman vetoomuksen.

SAK:n johtotason valtuuskunnat ovat vierailleet keväällä Tšekkoslovakiassa ROH:n sekä Puolassa CRZZ:n vieraina, kesällä Ruotsin LO:n edustajakokouksessa, syksyllä Saksan Liittotasavallassa DGB:n ja Neuvostoliitossa VZSPS:n vieraina sekä Islannin ASI:n ja Puolan CRZZ:n edustajakokouksissa. Valtuuskuntien vaihtoa on harjoitettu myös kaikkien sosialististen maiden ammatillisten keskusjärjestöjen kanssa normaaliin tapaan sekä lähes kaikkien Länsi-Euroopan maiden kanssa. SAK osallistui yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa johtotasolla AFL-CIO hallituksen kokouksiin Miami Beachissa keväällä.

Edustajakokouksen ohella Suomessa on vierailut useita merkittäviä delegaatioita. Keväällä vieraili PAY:n kutsusta VZSPS:n johtotason valtuuskunta sihteeri Prohorovin johdolla. Vaikka tämän matkan kokonaistulos ei vastannutkaan täysin odotuksia kaikkien pohjoismaiden osalta, niin Suomen kannalta voidaan matkaa pitää erittäin onnistuneena.

Elokuussa VAKL:in pääsihteeri Otto Kersten kävi lyhyellä vierailulla Suomessa tavaten SAK:n ja TVK:n johtoa. Vaikka vierailu olikin lyhyt, sen aikana käydyt keskustelut ja luodut suhteet ovat varmasti merkittäviä. MAL:n johtotason valtuus-

kunta kävi Suomessa syksyllä pääsihteeri Gensousin johdolla.

Ranskan CFDT:n valtuuskunta vieraili lokakuussa kolmen päivän ajan SAK:n ja TVK:n vieraana tutustuen suomalaiseen ammattiyhdistysliikkeeseen.

Marraskuussa vietettiin VZSPS:n kanssa perinteistä ystävyysviikkoa.

Joulukuussa tapasivat SAK:n ja VZSPS:n pysyvät neuvottelukunnat Helsingissä. Kysymyksessä oli juhlapöytä, koska nyt jo kahdenkymmenennen ker-
ran lujitettiin Suomen ja Neuvostoliiton ay-suhteita. TVK:n ohella neuvottelukuntaan tuli uutena jäsenenä nyt myös STTK, joten käytännöllisesti katsoen koko ay-kenttä on nyt mukana. Valtuuskuntien johtajat tapasivat viikon aikana mm. Tasavallan Presidentti Urho Kekkosen.

SAK osallistui järjestelytoimikunnan aktiivisena jäsenenä Helsingissä pidettyyn Maailman aseistariisuntakonferenssiin ja järjesti yhdessä muiden suomalaisten ammattijärjestöjen kanssa tässä yhteydessä erillisen ay-foorumin. Järjestelyssä pyrittiin mahdollisimman laajaan edustukseen, mutta valitettavasti emme pyrkimyksessämme täysin onnistuneet. Tästä huolimatta konferenssia voidaan pitää kokonaisuudessaan erittäin onnistuneena ja positiivisena tapahtumana.

SAK on osallistunut normaaliin tapaan myös Itämeren maiden, Norjan ja Islannin Työläiskonferenssiin Rostockissa ja ollut tarkkailijana Kansainvälisen Liikeliiton FIET:n ja Kansainvälisen Lehtimiesliiton IOJ:n kongresseissa Helsingissä.

Pohjoismaiden Ammatillisen Yhteisjärjestön toimintaa on kuluneena vuonna pyritty uudelleen muotouttamaan. Touku-
kuussa pidettiin Göteborgissa erillinen kon-

ferenssi, jonka tarkoituksena oli tutkia PAY:n tarkoituksia ja toimintaa sekä organisaatiota. Tätä varten oli suoritettu varsin laaja valmistelutyö ja konferenssi päättyi siihen, että tämän vuoden loppuun mennessä lakkautetaan kaikki tähän asti perustetut yksitoista eri valiokuntaa ja tilalle perustetaan ainoastaan kolme uutta pysyvää valiokuntaa. Näiden valiokuntien ohella voidaan asettaa luonnollisesti tilapäisiä työryhmiä. Samassa yhteydessä todettiin, että PAY:n toiminta on ollut varsin positiivista ja pyrittiin asettamaan suuntaviivat sen edelleen kehittämiseksi.

Marraskuussa Moskovassa käyneen PAY:n työsuojeluvaltuuskunnan vierailun on oltu yleisesti erittäin tyydyttäviä. VZSPS:n valtuuskunta vierailee ensi keväänä PAY:n kutsusta Pohjoismaissa.

PAY on avannut suhteet myös muihin sosialistisiin maihin, muun muassa Unkariin. Ensi vuodelle on odotamassa kutsu Puolaan. PAY vastaanottaa myös ensi keväänä AFL-CIO:n valtuuskunnan ja pitää yhteyttä Hollantiin, Ranskaan ja Angolaan.

Euroopan Ammatillisessa Yhteisjärjestössä on tapahtunut kuluneena vuonna varsin paljon toiminnallisia muutoksia. Huhtikuussa pidettiin Lontoossa EAY:n kongressi, joka nimesi pääsihteeriksi luxemburgilaisen Mathias *Hinterscheidin* ja apulaispääsihteeriksi ruotsalaisen Sven-Erik *Sternin*. Kun sihteeristö muutenkin on uudistunut, on odotettavissa henkilösuhteista johtuvien käijistymien väistyminen ja toiminnan suuntaaminen yhä avoimemmaksi. Lontoossa hyväksyttiin yli 20-sivuinen uusi toimintaohjelma ja ennen kaikkea on todennäköistä, että entisestä EEC-keskeisyydestä päästään yhä enemmän myös keskittymään EFTA-maiden kysymyksiin, jolloin tilanne nähdään kokonaisvaltaisemmin.

VAKL:n toiminta on jatkunut suurin piirtein entisellään ja siinä on pyritty toteuttamaan Meksikon kokouksen ohjelmia. Opintotoiminta on keskittynyt suureksi osaksi Afrikkaan ja Aasiaan, kun taas Etelä-Amerikassa ORIT:n kanssa on yhä jatkuvia vaikeuksia. Kansainvälisessä toiminnassaan VAKL on erityisesti keskittynyt Etelä-Afrikan tilanteen hoitamiseen ja uhrannut sinne huomattavan määrän voimavarojaan.

TUAC:n toiminta on OECD:n piirissä hyvin pitkälle keskittynyt monikansallisia yhtiöitä käsitteleviin kysymyksiin. Kesäkuussa annettiin lausunto OECD:n käyttäytymissäännöstöstä, joka ei tyydytä ammattiyhdistysliikettä. Syyskuussa pidettiin TUAC:n kongressi, jossa asetettiin uusia tavoitteita ja pohdittiin TUAC:n toimintaa yleensä. Järjestön piirissä on selvästi havaittavissa amerikkalaisten yhä suurempi mielenkiinto tätä kautta kanavoida omia kysymyksiään, koska tämä on ainoa järjestö, jossa he enää ovat Euroopassa mukana.

Tilanne ILO:n piirissä näyttää vähän rauhoittuneen ja sekä työkonferenssin että työllisyyskonferenssin puolella saavutettuja tuloksia on tervehdittävä erittäin suurella ilolla. Mitään lopullisia poliittisia ratkaisuja ei ILO:n piirissä olla vielä saavutettu, mutta suomalaiset ammattijärjestöt ovat epäilemättä valmiita myötävaikuttamaan kaikin tavoin siihen suuntaan että jännitystilaa voisi laueta positiivisella tavalla.

SAK on monissa eri yhteyksissä korostanut ILO:n työllisyyskokouksen loppuasiakirjan seurannan ja täytäntöönpanon aloittamista välittömästi ja todennut, ettei asiakirjaa missään tapauksessa pitäisi hallintoneuvostossa haudata pelkällä tyytyväisellä toteamuksella. SAK on myös pyrkinyt painostamaan ILO:n hallitusta, jotta kolmas eurooppalainen aluekokous voitaisiin aikaansaada vuonna 1978.

EFTA:n konsultatiivisen komitean työskentely on aktivoitunut huomattavasti. Samanaikaisesti on ollut mahdollista aloittaa myös kiinteämpi yhteistyö EEC:n talous- ja sosiaalikomitean kanssa. Tärkeimpiä kysymyksiä konsultatiivisen komitean piirissä ovat olleet luonnollisesti tämänhetkinen taloudellinen tilanne ja ennen kaikkea työllisyyskysymykset. EEC:n järjestäessä kesäkuun 23. päivänä omaa kolmikanta työllisyyskonferenssia pyrki myös EFTA:n konsultatiivinen komitea järjestämään vastaavanlaisen konferenssin. Käytännön syistä konferenssin pitäminen siirtyi kuitenkin vuoden 1977 puolelle. Konferenssi pidetään Tukholmassa 14.-15.02.1977. Suomen ammattiyhdistysliike on ajanut konsultatiivisessa komiteassa myös suhteitten solmimista SEV-maiden kanssa. Tämän kysymyksen kehittäminen siirtyi kuitenkin vuoden 1977 puolelle.

Euroopan ay-konferenssi

SAK antoi keväällä raporttinsa ensimmäisen ay-konferenssin tuloksista Suomen osalta. Johdonmukaisesti SAK on pyrkinyt eri kansainvälisissä yhteyksissä korostamaan tämän konferenssin merkitystä. Toinen Euroopan ay-konferenssi pidetään Genevessä 05.-06. päivä maaliskuuta 1977, vaikka SAK oli toivonut ja aktiivisesti myös pyrkinyt siihen, että konferenssi olisi voitu pitää alkuperäisen aikataulun mukaan jo syksyllä 1976.

Viime aikainen kehitys Euroopan ammattiyhdistysliikkeessä on ollut positiivista, josta johtuen monet ennakkoluulot Geneven kokousta silmälläpitäen ovat väistyneet.

ETK:in ay-seminaari

Kesällä 1976 ryhdyttiin voimakkaammin ajamaan jo aikaisemmin esillä ollutta ajatusta, että ammattiyhdistysliikkeen on tunnettava vastuunsa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päätösten täytäntöönpanossa. Tämän vuoksi ryhdyttiin tunustelemaan, mitä mahdollisuuksia olisi järjestää asiantuntijatasolla seminaari, joka käsittelee ETK:in toiseen koriin liittyviä kysymyksiä. Ehdotus sai positiivisen vastaanoton eri tahoilla, joskin PAY:ssa siitä ei päästy yksimielisyyteen. Kun ehdotusta ei ollut mahdollisuutta viedä toistaiseksi eteenpäin, pitäisi tilanne arvioida uudelleen millä tavoin ammattiyhdistysliike voisi osallistua ETK:in seurantaan.

Rauhan- ja solidaarisuustoiminnan osalta edustajakokous totesi kansainvälisessä lausumassaan, että työtä amatillisten ja poliittisten perusvapauksien ja perusoikeuksien puolesta on tehostettava. Näissä merkeissä on solidaarisuustoimintaa järjestetty vuoden aikana erityisesti Chilen työtätekevien sekä Libanonin sisällissodan raskaasti kohtaaman palestiinalaisväestön hyväksi.

Syyskuussa järjestettiin yhdessä Suomi-Chile-Seuran ja Rauhanpuolustajien kanssa Chile-seminaari, johon osallistuivat Chilen amatillisen keskusjärjestön CUT:n

pääsihteeri Luis *Meneses* sekä kansainvaikuttamisen työministeri Jorge *Godoy*. Helmikuussa CUT:n vuosipäivän yhteydessä järjestetyn Chile-viikon aikana jaettiin laajasti jäsenistön keskuuteen CUT:n esittämää vaatimusohjelmaa.

Palestiinalaisten ja libanoniilaisten kansainvaikuttajien hyväksi lastattiin lokakuussa Helsingissä Neuvostoliitosta lähteneeseen solidaarisuuslaivaan 10.000 kg maitojauhetta. Tieto tästä Suomen ammattiyhdistysliikkeen panoksesta Maailman rauhanneuvoston aloitteeseen otettiin vielä samana päivänä vastaan suosionsoituksin Kansainvälisen ay-liikkeen Palestiina-solidaarisuuskonferenssissa Karl Marx-Stadtissa, jossa SAK:ta edusti rauhanasiain valiokunnan sihteeri Johan von *Bonsdorff*.

Syyskuussa SAK osallistui yhdessä TVK:n ja STTK:n kanssa Maailman aseriisuntakonferenssin puitteissa pidetyn erityisen ammattiyhdistysliikkeen foorumin järjestelyihin. Lyhyestä valmisteluajasta johtuen - konferenssia oli jouduttu siirtämään pidettäväksi Suomessa alkukesästä - osanotto tähän ammattiyhdistysfoorumiin ei vastannut järjestäjien toivomuksia. Kuitenkin siihen otti osaa kymmeniä kansallisia keskusjärjestöjä sekä pari sataa suomalaista aktiivia. Foorumin pääalustuksen piti Pekka *Örjö*.

Vuonna 1976 SAK otti ensimmäistä kertaa ohjelmaansa kehitysyhteistyön. Vasta vapautuneen Angolan amatillisen keskusjärjestön UNTAn kanssa sovittiin koulutussyhteistyön aloittamisesta. Tähän tarkoitukseen valtioneuvosto on myöntänyt SAK:lle määrärahan kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyövaroista.

SAK:n rauhan- ja solidaarisuustoimintaa ohjaa rauhantoimikunta joka toimii myös Itämeren maiden, Norjan ja Islannin työläiskonferenssin Suomen maakomiteana. Heinäkuussa Rostockissa pidetyn 19. työläiskonferenssin yhtenä alustajana oli kansainvälisten asiain sihteeri Ilkka *Erich*.

Rauhantoimikunta muuttui edustajakokouksen jälkeen rauhanasiain valiokunnaksi ja sai myös uuden kokoonpanon. Rauhantöiden laajempi elin on rauhanasiain neuvottelukunta, johon kaikilla SAK:n jäsenliitoilla on oikeus nimetä edustajansa. Sen puheenjohtajana toimii edelleen Ilmari *Kosonen*.

Suomen ja Neuvostoliiton ammatillisten keskusjärjestöjen Pysyvän neuvottelukunnan asiakirjat allekirjoitettiin Helsingissä Finlandia-talossa 15.12.1976. Kuvamme allekirjoitustilaisuudesta: Vas. SAK:n II puheenjohtaja Olavi Hänninen, VZSPS:n kv-osaston sihteeri Vsevolod Mozajew, SAK:n puheenjohtaja Pekka Oivio, VZSPS:n sihteeri Vasili Prohorov ja Neuvostoliiton suurlähettiläs V. S. Stepanov.

SAK:n historiatoimikunta

SAK:n historiatoimikunta on jatkanut elokuussa 1975 aloittamaansa Suomen ammattillisen keskusjärjestön historiankirjoituksen valmistelua. Toimikunta on kerännyt ja kartoittanut ammattiyhdistysliikkeen historiaan liittyvää aineistoa sekä nauhoittanut veteraanihaastatteluja.

Kertomusvuoden aikana perustettu Ammattiyhdistysarkisto tulee olennaisesti parantamaan tutkimusmahdollisuuksia.

SAK:n oman arkistoaineiston jäljestäminen, luettelointi ja kunnostaminen on myös käynnistetty historiatoimikunnan toivomusten mukaisesti.

SAK:n historiatoimikuntaan ovat kuuluneet Pentti Ohman puheenjohtajana, Pirjo Ala-Kapee sihteerinä ja muina jäseninä Elsa Aaltonen, Martti Nieminen ja Kalle Pirttijärvi.

Jäsenistö ja hallintoelimet

Jäsenliitot

Vuoden päättyessä kuului SAK:n 28 jäsenliittoa. Jäsenliitot ja niiden jäsenmäärät samoin kuin jäsenistön jakautuminen miehiin ja naisiin ilmenevät vuosikirjan lopussa olevista taulukoista.

Hallitus

Hallitus kokoontui ketomusvuoden aikana 28 kertaa.

Ennen XI varsinaista edustajakokousta hallituksen kokoonpano oli seuraavaa: Puheenjohtajana Pekka Oivio, II puheenjohtajana Arvo Hautala, III puheenjohtajana Veikko Ahtola ja muina varsinaisina jäseninä:

Sulo Penttilä, Olavi Dahl, Lauri Vilponiemi, Kunto Kaski, Väinö Kujanpää, Aarne Koskinen, Olavi Keitele, Erkki Pohjolainen, Martti Veirto, Sigurd Norrmén, Pekka Virtanen, Helvi Raatikainen, Simo Elomaa, Ilmari Kosonen, Aarno Aitamurto, Viljo Ronkainen, Jarl Sund, Väinö Huhnamäki, Kalevi Aronen.

Hallituksen varsinaisten jäsenten henkilökohtaisina varajäseninä toimivat: Paavo Markkola, Pentti Kinha, Lauri Kuivanen, Eino Mäkinen, Risto Sainio, Unto Keijonen, Antero Mäki, Helvi Heinonen, Elsa Aaltonen, Harry Vainio, Risto Koskinen, Kaarlo Perä-Kasari, Holger Nieminen, Unto Puttonen, Matti Sunell.

Hallituksen yleisvarajäseninä toimivat: Väinö Arvola, Eero Lehtonen, Esko Tyvijärvi, Tauno Tuomi, Pekka Teikari, Pentti Helo, Toivo Anttila, Veikko Oksanen, Tuu-

likki Kannisto, Unto Laine, Pentti Erkkilä, Matti Ojala, Ilmari Nieminen, Erik Ruotsalainen, Uuno Lehtonen, Irene Yrjälä, Antero Savinen.

17.-20.6.1976 pidetyssä XI varsinaisessa edustajakokouksessa hallituksen kokoonpanoksi vahvistettiin seuraava:

Puheenjohtajana Pekka Oivio, II puheenjohtajana Olavi Hänninen, III puheenjohtajana Pertti Viinanen ja muina hallituksen varsinaisina jäseninä: Sulo Penttilä, Olavi Dahl, Unto Keijonen, Kunto Kaski, Veikko Ahtola, Esko Suikkanen, Seppo Niemi, Matti Haapakoski, Martti Veirto, Vilho Pekkonen, Pekka Virtanen, Tuulikki Kannisto, Elsa Aaltonen, Aarno Aitamurto, Kalevi Aronen, Simo Elomaa, Ilmari Kosonen, Jalo Lepola, Jarl Sund.

Varsinaisten jäsenten henkilökohtaiset varajäsenet:

Risto Sainio, Heikki Varjonen, Kalervo Kanninen, Eino Yrjönen, Jouni Riskilä, Niilo Kumén, Kauko Suhonen, Antero Mäki, Eino Sailas, Veikko Oksanen, Jorma Kallio, Pekka Teikari, Hannu Alanoja, Eero Lehtonen, Vieno Hämäläinen, Kirsti Ryyänän, Matti Ojala, Kaarlo Tammela, Holger Nieminen, Harry Vainio, Pirkko Kaskikorpi, Kalevi Hakala.

Yleisvarajäsenet:

Lauri Vilponiemi, Reijo Anttila, Pentti Levo, Lauri Kuivanen, Sigurd Norrmén, Kaarlo Lehto, Antti Hietanen, Ensio Rantanen, Eila Järvi, Väinö Arvola, Viljo Ikonen, Teuvo Peltola, Henrikki Rislakki, Pirkko Kauppila, Unto Puttonen, Jarmo Koski, Leo Roppola, Risto Koskinen, Aino Lehtinen, Seppo Patrikainen, Kaarlo Perä-Kasari, Antero Savinen.

Hallituksen asettamat valiokunnat

Työvaliokunta

Hallituksen työvaliokunta kokoontui kertomusvuoden aikana 3 kertaa.

Ennen XI varsinaista edustajakokousta työvaliokunnan kokoonpano oli seuraava: Varsinaiset jäsenet: Pekka Oivio (puheenjohtaja), Arvo Hautala, Aarne Koskinen, Aarno Aitamurto, Sulo Penttilä, Olavi Dahl, Veikko Ahtola, Jarl Sund.

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Pekka Morri, Simo Elomaa, Lauri Vilponiemi, Viljo Ronkainen, Olavi Keitele, Kunto Kaski, Pekka Virtanen, Ilmari Kosonen.

Yleisvarajäsenet: Tuulikki Kannisto, Antero Mäki, Kalevi Aronen, Väinö Huhtamäki.

XI edustajakokouksen jälkeen työvaliokunnan kokoonpanoksi vahvistettiin seuraava:

Varsinaiset jäsenet: Pekka Oivio (puheenjohtaja), Pertti Viinanen, Sulo Penttilä, Olavi Dahl, Veikko Ahtola, Olavi Hänninen, Aarno Aitamurto, Jarl Sund.

Henkilökohtaiset varajäsenet: Pekka Morri, Aarne Koskinen, Kunto Kaski, Unto Keijonen, Pekka Virtanen, Simo Elomaa, Kalevi Aronen, Ilmari Kosonen.

Yleisvarajäsenet: Esko Suikkanen, Matti Haapakoski, Martti Veirto, Jalo Lepola, Unto Puttonen.

Toimistovaliokunta

Toimistovaliokunta on ohjesääntönsä mukaisesti valmistellut SAK:n hallituksen sekä työvaliokunnan käsittelyyn kuuluvia asioita sekä juoksevasti päättänyt SAK:n sisäiseen toimintaan liittyvistä asioista kuten toimistohenkilökunnan palkkaaminen, töiden organisointi ym. käytännön asiat.

Ennen XI varsinaista edustajakokousta toimistovaliokunnan kokoonpano oli seuraava: Pekka Oivio (puheenjohtaja), Arvo Hautala, Veikko Ahtola, Pekka Morri, Simo Elomaa, Rauno Kousa ja Irene Vähätalo (teknillinen sihteeri).

10.08.1976 pidetyssä hallituksen kokouksessa toimistovaliokunnan kokoonpanoksi vahvistettiin: Pekka Oivio (puheenjohtaja), Olavi Hänninen, Pertti Viinanen, Pekka Morri, Simo Elomaa, Rauno Kousa ja Irene Vähätalo (teknillinen sihteeri).

Järjestövaliokunta

Varsinaiset jäsenet:

Raimo Kantola

Sulo Maanonen

Pauli Aaltojärvi

Ari Kekkinen

Toivo Anttila

Uuno Lehtonen

Simo Raivio

Paavo Lagerroos

Varajäsenet:

Juhani Mattila

Pertti Hyvönen

Heikki Kettunen

Paavo Talala

Hannu Alanoja

Orvo Pantti

Virkamiesten ja Työntekijäin

Yhteisjärjestö VTY (puheenjohtaja)

Metallityöväen Liitto

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto

Kemian Työntekijäin Liitto

Kunnallisten työntekijäin ja

viranhaltijain liitto

Rakennustyöläisten Liitto

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto

Puutyöväen Liitto

Teknisten ja Erikoisammattien Liitto

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto

Liiketyöntekijäin Liitto

Suomen Sähköalantyyntekijäin Liitto

Rakennustyöläisten Liitto

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto

Kalevi Saikanmäki

Pentti Erkkilä

Maunu Alppinen

Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteis-
järjestö VTY

Suomen Maaseututyöväen Liitto

SAK (sihteeri)

Kansainvälisten asiain valiokunta

Varsinaiset jäsenet:

Pekka Oivio

Olavi Hänninen

Pertti Viinanen

Pekka Morri

Simo Elomaa

Sulo Penttilä

Veikko Ahtola

Aarno Aitamurto

Jarl Sund

Lauri Vilponiemi

Ilkka M. Erich

SAK (puheenjohtaja)

SAK (varapuheenjohtaja)

SAK

SAK

SAK

Metallityöväen Liitto

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto

Rakennustyöläisten Liitto

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto

Kemian Työntekijäin Liitto

SAK

Asiantuntijajäsenet:

Johan von Bonsdorff

SAK

Raili Blom

SAK (sihteeri)

Koulutusvaliokunta

Varsinaiset jäsenet:

Pentti Öhman

Unto Luhtasaari

Jaan Vingisaar

Eugen Kaukolampi

Pekka Kinnari

Antti Heikkilä

Risto Koskinen

Pekka Peltola

SAK (puheenjohtaja)

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto

Virkamiesten ja Työntekijäin

Yhteisjärjestö VTY

Kunnallisten työntekijäin ja

viranhaltijain liitto

Suomen Merimies-Unioni

Metallityöväen Liitto

Rakennustyöläisten Liitto (varapj.)

Puutyöväen Liitto

Varajäsenet:

Teuvo Taskinen

Voitto Lyytikäinen

Jan Furstenborg

Aarre Rinne

Tuulikki Kannisto

Kalevi Hakala

Anneli Kivelä

Toivo Marin

Puutyöväen Liitto

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto

Liiketyöntekijäin Liitto

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto

Metallityöväen Liitto

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto

Kemian Työntekijäin Liitto

Asiantuntijajäsenet :

Pentti Vainio

Veikko Vántänen

Kirsti Palanko-Laakka

Aulikki Liukko

Työväen Sivistysliitto

Kansan Sivistystyön Liitto

SAK

SAK (teknillinen sihteeri)

Naisiasiain valiokunta

Varsinaiset jäsenet:

Sinikka Pohja

Pirkko Kauppila
Eila Järvi

Pirkko Oksa
Eine Lindberg
Anna-Liisa Saarela
Anja Jämsén
Elina Hytönen

Varajäsenet:

Pirkko Meriluoto
Kaarina Kari
Maija-Liisa Halonen

Vieno Hämäläinen

Hotelli- ja Ravintolahenkilö-
kunnan Liitto (puheenjohtaja)
Liiketyöntekijäin Liitto
Kunnallisten työntekijäin ja
viranhaltijain liitto
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Metallityöväen Liitto
Rakennustyöläisten Liitto (varapj.)
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
Yleinen Lehtimiesliitto

Puutyöväen Liitto
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Metallityöväen Liitto

SAK (sihteeri)

Nuorisovaliokunta

Varsinaiset jäsenet:

Erkki Vuorenmaa
Mirja Holmberg
Erkki Rimpiläinen
Matti Tanskanen
Tauno Nieminen
Timo Sandberg
Raija Martikainen
Lauri Ihalainen

Varajäsenet:

Ilpo Rossi

Erkki Järvinen
Kyösti Sorsa
Jari-Pekka Jyrkänne
Antti Auvinen
Kyösti Sandelin

Toivo Keränen
Risto Ahonen

Metallityöväen Liitto (puheenjohtaja)
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Liiketyöntekijäin Liitto
Puutyöväen Liitto
Rakennustyöläisten Liitto
Metallityöväen Liitto (varapj.)
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
SAK (sihteeri)

Kunnallisten työntekijäin ja
viranhaltijain liitto
Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto
Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto
SAK
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Virkamiesten ja Työntekijäin
Yhteisjärjestö VTY
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Teknisten ja Erikoisammattien Liitto

Rauhanasiain valiokunta

Lauri Vilponiemi

Matti Haapakoski
Unto Luhtasaari
Kaj Laxén
Robert Herdin

Kemian Työntekijäin Liitto
(puheenjohtaja)
Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Metallityöväen Liitto
Suomen Merimies-Unioni

Pentti Helo	Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY/VVTL
Ilkka M. Erich	SAK
Ilmari Kosonen	Metallityöväen Liitto
Eeva Hakala	Puutyöväen Liitto
Anna-Liisa Saarela	Rakennustyöläisten Liitto
Christina Nordgren-Ra	SAK
Johan von Bonsdorff	SAK (sihteeri)

Ruotsinkielinen sihteeristö ja Löntagaren-lehden toimitus-neuvosto

Varsinaiset jäsenet:

Sigurd Norrmén	Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Liitto (puheenjohtaja)
Leif Fredriksson	Metallityöväen Liitto
Jan Furstenborg	Liiketyöntekijäin Liitto
Robert Herdin	Suomen Merimies-Unioni
Mirja Holmberg	Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Jarl Sund	Suomen Elintarviketyöläisten Liitto (varapuheenjohtaja)
Bo-Axel Gustafsson	Metallityöväen Liitto
Ingmar Blom	Rakennustyöläisten Liitto
Kurt Gustafsson	SAK (sihteeri)

Varajäsenet:

Per-Erik Johnsson	Suomen Maaseututyöväen Liitto
Sven-Erik Nylund	Suomen Laivanpäälystöliitto
Pertti Jyrkinen	Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY
Leo Roppola	Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto
Anneli Kivelä	Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto

Asiantuntijajäsen:

Rauno Kousa	SAK
Tom Saxén	SAK
Christina Nordgren-Ra	SAK

Sosiaalivaliokunta

Varsinaiset jäsenet:

Lauri Kaasisalo	SAK (puheenjohtaja)
Esko Tyvijärvi	Rakennustyöläisten Liitto
Eero Rahkonen	Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY
Jorma Kallio	Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto
Marja-Liisa Riskilä	Kemian Työntekijäin Liitto
Veikko Varjus	Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto
Seppo Ruotsalainen	Metallityöväen Liitto
Raimo Kärkkäinen	SAK
Toivo Ranta	SAK (sihteeri)

Varajäsenet:

Kauko Suhonen
Heikki Niemi
Tarja Halonen
Timo Rautarinta
Veikko Niininen

Liiketyöntekijäin Liitto
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
SAK
Puutyöväen Liitto
Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto

**Sosiaalivaliokunta
Työsuojelujaosto**

Matti Kopperi
Onni Kuutsa
Viljo Hentula
Aarne Lehkonen

Markku Toropainen
Raimo Kärkkäinen
Pekka Ahmavaara
Kalevi Väisänen

Metallityöväen Liitto
Puutyöväen Liitto
Liiketyöntekijäin Liitto
Virkamiesten ja Työntekijäin
Yhteisjärjestö VTY
SAK
SAK
Ammattiyhdistysopisto
Rakennustyöläisten Liitto

**Sosiaalivaliokunta
Sosiaalivakuutusjaosto**

Antti Hietanen
Esko Tyvijärvi
Sulo Koskela
Lauri Kaarisalo
Markku Toropainen
Timo Rautarinta
Veikko Varjus

Seppo Ruotsalainen

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Rakennustyöläisten Liitto
VTY
SAK
SAK
Puutyöväen Liitto
Kunnallisten työntekijäin ja
viranhaltijain liitto
Metallityöväen Liitto

**Sosiaalivaliokunta
Yritysdemokratiajaosto**

Antero Mäki
Raimo Kantola

Jorma Kallio
Jarmo Lehtonen

Heikki Lappalainen
Kauko Nevala
Kalevi Aronen
Veikko Niininen

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Virkamiesten ja Työntekijäin
Yhteisjärjestö VTY
Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto
Kunnallisten työntekijäin ja
viranhaltijain liitto
SAK
SAK
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto

Talousvaliokunta

Rauno Kousa
Pentti Kymensalo
Sigurd Norrmén

Antti Hietanen
Kauko Suhonen
Vilho Hiltunen
Niilo Kumén

Matti Niinimäki
PaaVo Kelloniemi
Viljo Järvinen
Voitto Mikkola
Mikko Paiho

SAK (puheenjohtaja)
Metallityöväen Liitto
Kunnallisten Työntekijäin ja
Viranhaltijain Liitto
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Liiketyöntekijäin Liitto
Puutyöväen Liitto
Virkamiesten ja Työntekijäin
Yhteisjärjestö VTY/VVTL
Rakennustyöläisten Liitto
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
Kumi- ja Nahkatyöväen Liitto
Suomen Maaseututyöväen Liitto
SAK (sihteeri)

Tekninen valiokunta

Varsinaiset jäsenet:

Into Mäkinen
Artturi Pennanen
Raimo Huitula
Raimo Lindell

Eero Lehtonen
Antti Mattila
Edvin Kenraali
Kalevi Urpelainen
Antti Mattila

Asiantuntijajäsenet:

Aarni Koskela
Matti Lundén
Veikko Lehtonen

Metallityöväen Liitto (puheenjohtaja)
Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Virkamiesten ja Työntekijäin
Yhteisjärjestö VTY
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
SAK
Puutyöväen Liitto
Kumi- ja Nahkatyöväen Liitto
SAK (sihteeri)

Työterveyslaitos
Ammattiyhdistysopisto
SAK

Tiedotusvaliokunta

Sakari Montonen
Aijo Söderblom
Anna-Kati Hartikka
Antti Vahteristo
Pertti Ahonen

Arvo Wallin
Toivo Pohjonen

Jaakko Mäkinen

Kerttu Vainio

SAK (puheenjohtaja)
Metallityöväen Liitto
Puutyöväen Liitto
Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto
Virkamiesten ja Työntekijäin
Yhteisjärjestö VTY
Rakennustyöläisten Liitto (vpj.)
Kunnallisten työntekijäin ja
viranhaltijain liitto
Metallityöväen Liitto

SAK (sihteeri)

Tiedotusvaliokuntaan nimitettiin 07.12. Aarno Peltokoski palvelualojen edustajana
HRHL:n palveluksesta Metallityöväen Liittoon siirtyneen Antti Vahteriston tilalle.

Työehtoasiain valiokunta

Varsinaiset jäsenet:

Pertti Viinanen	SAK (puheenjohtaja)
Lauri Kuivanen	Metallityöväen Liitto
Jouni Riskilä	Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto
Seppo Niemi	Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Mauno Hietikko	Liiketyöntekijäin Liitto
Aarne Koskinen	Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto
Reino Survonon	Puutyöväen Liitto
Matti Ojala	Rakennustyöläisten Liitto (varapuheenjohtaja)
Kalevi Aronen	Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Pekka Haverinen	Puutyöväen Liitto
Väinö Huhtamäki	Kumi- ja Nahkityöväen Liitto

Varajäsenet:

Martti Veirto	Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto
Sulo Koskela	Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY
Matti Haapakoski	Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto
Aapeli Lankinen	Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto
Karl Eriksson	Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
Lauri Heinonen	Suomen Merimies-Unioni
Risto Sainio	Lasi- ja Posliinityöväen Liitto
Esko Grönlund	Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
Veikko Mäntyniemi	Metallityöväen Liitto
Aura Järvinen	Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto
Kaarlo Perä-Kasari	Kiinteistötyöntekijäin Liitto

Asiantuntijajäsenet:

Antti Mattila	SAK
Antero Tuominen	SAK
oikeudellisen jaoston edustaja	
Ismo Luimala	SAK
Kauko Nevala	SAK

Sihteerit:

Sakari Tusa	SAK
Veikko Lehtonen	SAK

Työehtoasiain valiokunnan jäseninä olleiden Sakari Tusan ja Veikko Lehtosen siirryttyä SAK:n palvelukseen, nimettiin heidän tilalleen valiokuntaan 29.10. Eino Survonon Puutyöväen Liitosta (varsinainen jäsen) ja Eskö Grönlund Suomen Elintarviketyöläisten Liitosta (varajäsen).

Valtuusto

SAK:n valtuusto kutsuttiin ylimääräiseen kokoukseen 19.01.1976, 26.01.1976 ja 11.02.1976 käsittelemään työehtosopimuspoliittista tilannetta ja päättämään siihen liittyvistä toimenpiteistä.

Valtuuston sääntömääräinen kokous pi-

dettiin Kiljavalla 28.05.1976.

SAK:n valtuustoon ovat kuuluneet XI varsinaiseen edustajakokoukseen saakka: Valtuuston puheenjohtajana Pekka Oivio ja varapuheenjohtajana Arvo Elf.

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto r.y.

Ruotsalainen Erik

Westman Kalevi

Nummila Eero

Moisio Onni

Heikkilä Jouko

Valio Veikko

Nysten Nils

Heini Tenho

Eerola Matti

Wilkman Jaakko

Immonen Tauno

Mansikka-aho Aimo

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto r.y.

Karisalmi Yrjö

Tuominen Erik

Pohja Sinikka

Ojala Aulis

Puhakainen Vilho

Haapakoski Matti

Korpela Kari

Rahikka Kirsti

Frilander Aino

Ilmailualan Unioni r.y.

Henriksson Weikko

Perttula Vilho

Nurmi Raimo

Järjestötoimitsijain Liitto r.y.

Suikkanen Esko A

Virtanen Yrjö

Suhonen Ulla (kuollut 30.11.1975)

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Kemian Työntekijäin Liitto r.y.

Koski Eija-Liisa

Piepponen Sulo

Kärkkäinen Valfrid

Juvonen Aarre
Stram Sulo
Tarvainen Muisto
Mänttari Aarre
Lehtilä Kalevi
Hopeakivi Kaiku

Kiinteistötyöntekijäin Liitto r.y.

Mauno Esko

Peltola Teuvo

Stigell Severi
Lehtonen Pekka
Verta Teuvo
Liehu Ahti

Kumi- ja Nahkatyöväen Liitto r.y.

Kivikoski Maire

Mattila Ahti

Lassinen Erkki

Tuominen Hilikka
Salonen Petri
Kurki Aimo
Vihermaa Reino
Tuominen Jaakko
Suhonen Ella

Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto r.y.

Andersson Reino

Ovaskainen Saimi

Kaivola Kauko

Laulunen Pentti

Lehto Terho

Ahvenainen Oiva

Mäkynen Lauri

Törnqvist Lauri

Leppälä Emil

Korhonen Paavo

Sinisalo Viljo

Kattainen Orvo
Bussman Hugo
Forsell Ritva
Harju Anna-Liisa
Mäntynen Osmo
Kuosma Jouko
Silta Eino
Jalonen Reino
Suominen Esko
Andersson Helmer
Marjanen Timo
Pöyhönen Oiva
Kanerva Kyösti
Suopelto Teuvo
Löfgren Evert
Leinonen Pentti
Äimälä Pentti
Antikainen Juho
Turunen Toivo
Jääskeläinen Veikko
Ollikainen Augusti
Laitinen Veikko

Lasi- ja Posliinityöväen Liitto r.y.

Laine Jaakko O

Mäntysalo Pentti
Antosalo Viljo

Varsinaiset jäsenet:

Liiketyöntekijäin Liitto r.y.

Keskinen Ebba

Hallikainen Viljo

Nielsen Marjatta

Iltanen Armas

Virtanen Alpo

Talvisilta Kullervo

Mäkinen Osmo

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Korpinen Irma

Lujanen Hellin

Laurikainen Leo

Hytönen Toivo

Huupponen Sulo

Mäkinen Erkki

Tuomi Pekka

Parviainen Sirkka-Liisa

Sipponen Olavi

Hanka Elvi

Huttunen Pauli

Tenhovirta Auno

Korpelin Emil

Verkkonen Kauko

Metallityöväen Liitto r.y.

Kuusio Matti

Auvinen Arvo

Eerola Elli

Sinivuo Olavi

Rutanen Matti

Hotakainen Kimmo

Eerola Tenho

Suuronen Antti

Gustafsson Eero

Jantunen Alpo

Häikiö Heikki

Ahokas Ossi

Mäkelä Kalevi

Joutsijoki Eino

Talvitie Helge

Haverinen Otto

Kuromaa Reino

Halme Kalervo

Stendahl Rudolf

Uski Pertti

Puranen Väinö

Vallenius Kaj

Päivärinta Hilka

Salmikivi Jorma

Pulkinen Reino

Helminen Olli

Jaakkonen Matti

Ronkainen Arvo

Härmä Paavo

Palmu Tauno

Lähteenaho Kauko

Koivuniemi Aarne

Sinivaara Aatos

Kaunisvirta, Esko

Kantanen Toivo

Skants Arvo

Kilpi Veli

Lahti Pentti

Haapavuori Antti

Koivisto Reino

Sauvola Matti

Jokisalo Risto

Hämäläinen Veikko

Lahtinen Pertti

Kuosmanen Tauno

Moilanen Kalle

Ronkainen Leo

Puumalainen Matti

Varsinaiset jäsenet:

Koski Helvi
Vilokkinen Johannes

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Juurinen TerTti
Martikainen Eila
Pyykkö Markku
Luukkonen Väinö
Kauppi Eino
Pakkanen Erkki

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto r.y.

Mikkola Taisto
Vainonen Alpo
Halinen Pentti
Lehto Veikko
Seppänen Jaakko
Mäkelä Allan
Raivio Simo

Sakki Onni
Juva Unto
Pulli Vilho
Riikonen Onni
Kokkonen Kauko
Inkiläinen Matti
Viinanen Tauno
Korpioja Reino
Kytömäki Erkki
Lahti Esko
Etumäki Kauko
Laine Ilmari
Karjalainen Paavo
Hassinen Urho

Puutyöväen Liitto r.y.

Verronen Taisto
Vesimäki Kauko
Hietasaari Veikko
Haverinen Pekka
Immonen Pentti
Hiltunen Vilho
Andrejev Aila
Pirttikangas Pentti

Mäkelä Leevi
Myllylä Eero
Hallberg Oiva
Kainulainen Tauno
Kotilainen Esko
Salminen Simo
Tingander Erkki
Lahtinen Esko
Rytty Onni
Koljonen Kalle
Kuparinen Kalevi
Tusa Sakari
Mariluoto Pirkko
Rinne Eevi
Keinonen Osmo
Hipsi Eino

Rakennustyöläisten Liitto r.y.

Elf Arvo
Lehtikangas Reino

Jääskeläinen Erkki
Honkanen Osmo
Holopainen Simo
Toivola Eino

Varsinaiset jäsenet:

Lampelo Sanni
Junkkari Kyösti
Koisi Sulo
Mäki Erkki
Tamminen Kauko
Vierula Aarre
Lehto Eino
Aaltonen Pekka
Nieminen Esko
Kotiharju Martti
Alanoja Hannu
Hyvärinen Otto
Ojala Matti

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Pulkkinen Matti
Kinnunen Helge
Hirvonen Martti
Pajunen Aarne
Salama Aarni
Turunen Eero
Lehti Lauri
Laine Veikko
Mäkelä Timo
Hemminki Pentti
Eriksson Birger
Liimatainen Heimo
Aalto Aarre
Vilenius Atte
Ceder Veikko
Brännfors Arvo
Tuukkanen Keijo
Kämppi Vilho
Höglund Eskil
Tofferi Reimi
Peltonen Erkki
Ojanen Leo
Henttu Eino
Oikarinen Antti
Ahava Niilo
Ristiaho Eino

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto r.y.

Haarre Mertsu
Rimmi Eila
Kellari Anni
Heikkinen Paavo
Vainonpää Kalervo

Ruokonen Unto
Hakala Kalevi
Jokel Reijo
Laitinen Saimi
Lehtonen Sulo
Olsamo Osmo
Rautio Toivo
Kuusela Reijo
Kangasniemi Enni
Nieminen Kurt

Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto r.y.

Koskinen Aarne
Suominen Toive
Lehto Erkki

Tuomi Tauno
Levo Pentti
Salminen Viljo
Lahtinen Pekka
Iso-Kulmala Olavi
Haataja Atte

Suomen Maaseututyöväen Liitto r.y.

Kontturi Kaino

Immonen Teuvo
Torssonen Jarkko

Varsinaiset jäsenet:

Merikukka Sakari
Mäkipaaso Lauri
Reinikainen Juho

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Grönqvist Kaarlo
Merikukka Jaakko
Juntunen Olavi
Haverinen Eelis
Paananen Erkki
Penttinen Kalevi

Suomen Merimies-Unioni r.y.

Nikula Lauri
Herdin Robert
Anttila Reijo

Kinnari Pekka
Löfström Holger
Imppu Antero
Raanti Ensio
Taberman Martti
Kauppila Mauri

Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto r.y.

Haaja Tapani

Toivonen Kauko
Wiksten Erkki

Suomen Sähköalantöntyöntekijäin Liitto r.y.

Pekkonen Vilho
Hakala Pekka
Kaipainen Urpo

Varjonen Heikki
Henttonen Onni
Kymäläinen Juhani
Lyytikäinen Viktor
Löthman Veijo
Järvinen Uno

Teknisten ja Erikoisammattien Liitto r.y.

Kanninen Kalervo

Hänninen Hemmo
Palomäki Mikko

Tekstiililaitosmiesten Liitto r.y.

Mäkinen Eino

Hyvönen Matti
Mauri Teuvo

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto r.y.

Järvinen Ilja
Kalliomäki Elli
Lahtinen Greta
Renfors Toini
Rostedt Eino
Salo Tauno

Leino Else
Järvinen Aura
Nissinen Hilka
Mannila Kaarina
Rinne Tauno
Portin Lars
Räsänen Leena
Sylgren Taisto
Nieminen Tapio
Marjamäki Kauko
Korvenoja Vilho
Vienonen Katri

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Toimittajaliitto r.y.

Massinen Aimo

Jaakkola Reino
Lindfors Aarre

Yleinen Lehtimiesliitto r.y.

Walén Arvo

Lehtinen Aino
Leinonen Viljo

Suomen Laivanpäälystöliitto r.y.

Rislakki Henrikki (läsnäolo- ja puheoikeus)

Suomen Muusikkojen Liitto r.y.

Taivainen Jorma (läsnäolo- ja puheoikeus)

Mononen Jorma
Furman Arthur

Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY r.y.

Koski Onni

Marttinen Eino

Keijonen Unto

Niittoaho Keijo

Koskela Sulo

Aalto Veikko

Markkola Paavo

Pesu Sulo

Löytönen Yrjö

Leskinen Aarne

Lehto Kaarlo

Kola Seppo

Kiuru Tauno

Aarnio Aimo

Roivas Väinö

Merikari Heikki

Kangas Esko

Rantanen Ensio

Soininen Tenho

Aikio Eelis

Nieminen Mauno

Salpakoski Aarne

Ihalainen Eino

Silvennoinen Vilho

Myllynen Aimo

Arvola Väinö

Pirhonen Teuvo

Syrjänen Lasse

Aalto Lasse

Helo Pentti

Kumén Niilo

Martikainen Olavi

Lehtinen Toivo

Keskusjärjestön jäsenliittojen nimeämistä ehdokkaista XI varsinainen edustajakokous valitsi valtuustoon seuraavat jäsenet:

Valtuuston puheenjohtajaksi Arne Koskinen Suomen Kirjatyöntekijäin Liitosta ja

valtuuston varapuheenjohtajaksi Viljo Ronkainen Puutyöväenliitosta ja Lauri J. Havia Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY:stä.

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto r.y.

Moisio Onni

Eerola Matti

Pihlajisto Matti

Ruohomäki Erkki

Roppola Leo

Kiviniemi Jorma

Pennanen Aatos

Sainio Toivo

Piipponen Eljas

Peltola Veikko

Tyrväinen Pentti

Goman Arvo

Laihin Keijo

Sahlman Raimo

Ruotsalainen Eerik

Koivuniemi Tommi

Valli Mikko

Laukkanen Jouni

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto r.y.

Eriksson Eva

Setälä Eira

Rautavuori Leena

Kinos Kari

Kallio Jorma

Mynttinen Airi

Pukkiviita Minne

Virén Seija

Haikonen Sylvi

Harju Terttu

Arffman Anitta

Pajari Liisa

Byysing Veikko

Heikkilä Tauno

Pinomäki Laura

Rinne Aarre

Sarén Anita

Hyyryläinen Elsa

Ilmailualan Unioni r.y.

Kuisma Pentti

Helminen Risto

Sillanpää Martti

Järjestötoimitsijain Liitto r.y.

Savolainen Risto

Tiihonen Raija

Mikkonen Risto

Kemian Työntekijäin Liitto r.y.

Koski Eija-Liisa

Käyrä Esteri

Wallenius Eila

Varsinaiset jäsenet:

Piepponen Sulo
Lehtilä Kalevi
Vasenkari Tarmo

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Juvonen Aarre
Lyhty Veikko
Mettovaara Eino
Kuronen Martta
Karppinen Irja
Jukola Maire

Kiinteistötyöntekijäin Liitto r.y.

Lehtonen Pekka
Verta Teuvo

Kiviranta Jaakko
Mauno Esko
Peltola Teuvo
Liehu Ahti

Kumi- ja Nahkalyöväen Liitto r.y.

Hallamaa Timo
Leino Asta
Ikonen Viljo

Helenius Anita
Mantere Jukka
Perttula Irja
Hellsberg Raija
Ahonen Mirjam
Vornanen Eila

Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto r.y.

Ahvenainen Oiva
Still Hugo
Lehto Terho
Hoivala Pekka
Törnqvist Lauri
Palomäki Lahja
Lehto Arvo
Koskinen Valio
Kemi Juhani
Harmaanen Erkki
Pohjanvirta Erkki
Hiili Ulla
Arponen Mirja
Hietanen Aune

Kattainen Orvo
Niittylahti Aleks
Tallberg Per
Lindroos Paul
Jokela Veli
Sjöroos Anna-Liisa
Jussila Hilka
Koskinen Simo
Leinonen Pentti
Komulainen Osmo
Lehtonen Sirkka
Paananen Annikki
Seppänen Alpo
Halminen Erkki
Ossi Aarto
Leskinen Eino
Luokkala Pentti
Koskela Ville
Rautsiala Olli
Karttunen Viljo
Kyötikki Uuno
Pakkanen Taito
Forsell Ritva
Katajamäki Aila
Haukkavuori Laina
Jylhäkallio Varma
Penttinen Aino

Varsinaiset jäsenet:

Vesterholm Maija
Laiho Taisto
Kotaviita Seppo
Suomi Eelis

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Riihimaa Mirja
Alhola Martta
Törrönen Matti
Anttila Senja
Säävälä Timo
Markkanen Arvi
Artosola Otto
Kasari Erkki
Saano Ensio

Lasi- ja Posliinityöväen Liitto r.y.

Laine Jaakko O.
Haanperä Leena

Ilén Tauno
Sundberg Pauli
Antosalo Viljo
Oranen Erkki

Liiketoimintajien Liitto r.y.

Korman Martti
Lahtinen Maire
Viita Erkki
Viljanen Matti
Virtanen Naimi
Savolainen Salme
Sivonen Salme
Mähönen Aimo
Urponen Anja
Stenman Yrjö
Huttunen Pauli
Isosalo Lauri
Pajula Eeva
Silen Raija

Ikäheimonen Kaija
Mäkinen Tellervo
Pelkonen Aija
Palmroos Nils
Jauhainen Juha
Laaksoharju Eeva
Iltanen Pekka
Säteri Kaija
Laine Kaarlo
Toivonen Eine
Aula Anna
Huttunen Onerva
Asikainen Asko
Suutari Ritva
Jalava Kirsti
Peräkylä Pentti
Boman Marja-Liisa
Suokas Iija
Kairimo Reijo
Saarela Irma
Hytönen Tarja
Halonen Liisa
Suojanen Anni
Sonkajärvi Lassi
Pullinen Pirjo
Lavikainen Eeva
Kanerva Kerttu
Saari Anneli

Metallityöväen Liitto r.y.

Hänninen Reijo

Remes Vieno
Käppi Hilka

Varsinaiset jäsenet:

Lundell Bo
Luukka Kari
Gustafsson Pentti
Havin Martti
Kuromaa Reino
Kuusinen Raili
Partanen Harry
Vepsäläinen Pentti
Kaurio Matti
Valtonen Pentti
Leinonen Olavi
Hotakainen Kimmo
Karjalainen Eero Kalevi
Mäkelä Kalevi
Haverinen Otto
Joki Paavo
Torvela Juhani
Tiainen Alise
Martikainen Kalevi
Talvitie Helge
Asikainen Arvo
Väisänen Urho
Joutsijoki Eino
Alhonoja Kari

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Nordström Ingvall
Kangasniemi Elsi
Jämsänen Lauri
Hannula Kauko
Järvinen Allan
Toivari Mauri
Vuorinen Rauli
Kotilainen Antti
Nurmi Eero
Koskinen Tauno
Mentula Irja
Karvonen Kerttu
Moisio Tapio
Kaleva Keijo
Eerola Tenho
Temonen Vilho
Kontuvirta Jouko
Kiema Ahti
Rapo Harri
Michelsson Algot
Räsänen Raimo
Koponen Taisto
Kaartinen Johannes
Haapamäki Eeva-Liisa
Hietala Leevi
Paksuniemi Sulo
Vuori Terttu
Lehto Eino
Schroderus Elis
Oslanus Olavi
Lahti Pentti
Backlund Harald
Koskela Antti
Törmälä Juhani
Kuusinen Raimo
Kunnas Hilma
Karkkunen Heikki
Väänänen Lea
Paananen Kari
Saarinen Lauri
Nurkkala Sulo
Tenhunen Reijo
Myllynen Erkki
Hiltunen Taisto
Järvinen Pekka
Salminen Pertti
Outinen Ismo
Jokinen Hannu

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto r.y.

Fontell Eija-Liisa

Rae Pertti

Koponen Matti

Leppänen Pentti

Rantamäki Esko

Pöysä Teuvo

Karjalainen Paavo

Kuoppa Mikko

Kovanen Pauli (kuollut 14.08.1976)

Anttila Anja
Jokinen Irma
Kolkka Teuvo
Vainonen Alpo
Oinonen Pertti
Väntinen Kauko
Karimaa Esko
Nurmi Veikko
Lindroos Reijo
Tikkaaja Lennart
Ihalainen Armas
Jääskeläinen Matti
Hämäläinen Toivo
Honka Jenny
Välimäki Timo
Reittu Benjamin
Hytönen Raimo
Antikainen Väinö

Puutyöväen Liitto r.y.

Asikainen Kari

Illman Hilikka

Immonen Pentti

Pirttikangas Pentti

Vesimäki Kauko

Mäkelä Leevi

Immonen Tyyne

Virtanen Harri

Kipinä Raimo
Kuparinen Kalevi
Koski Anna-Liisa
Koivisto Tuulikki
Pihlaja Seppo
Suhonen Esa
Kannisto Tauno
Matveinen Raimo
Järvinen Irja
Väisänen Pertti
Ståhlberg Karl-Gustav
Savikko Hannu
Mäki vuoti Kauko
Lavikainen Veikko
Kauppila Matti
Juusti Toimi

Rakennustyöläisten Liitto r.y.

Lille Kaarlo

Karppinen Veikko

Skyttä Seppo

Eriksson Birger

Onkalo Mikko

Parkkonen Jouko
Salomaa Lauri
Riikonen Matti
Simola Erkki
Koponen Veikko
Larnimaa Kauko
Heiskanen Tauno
Dahl Markus
Puustinen Vilho
Heikkinen Seppo

Varsinaiset jäsenet:

Ohisalo Kauko
Kelo Raimo
Lehtikangas Reino
Mäkelä Timo
Halme Sole
Aaltonen Pekka
Grönvall Aino
Mäki Erkki
Salonen Harri
Saikkonen Kari
Tuunanen Alpo
Vannekari Matti

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Varpalahti Seppo
Räty Reino
Lampelo Sanni
Kajan Reijo
Honkala Pentti
Enojärvi Hilkkka
Helminen Eila
Tamminen Kauko
Kannisto Valio
Heino Into
Meriläinen Pertti
Haavisto Kaarina
Pukki Eero
Finne Lauri
Toivonen Mikko
Tyyskä Raimo
Tervo Ilmari
Takari Markus
Savolainen Risto
Otranen Pentti
Rantanen Aarne
Mattila Keijo
Vauramo Sauli
Riikonen Aarne

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL r.y.

Rimmi Eila	Zitting Arvo
Kellari Anni	Riipinen Anna-Maija
Rajala Taisto	Lemettinen Pekka
Aavasaari Väinö	Herrala Sirkku
Rantakallio Inkeri	Alajärvi Markku
Talasmäki Arto	Nieminen Eila
Laajos Aarne	Moilanen Erkki
	Ruotsalainen Olavi
	Koistinen Anja
	Lampinen Eira
	Sutinen Arvi
	Kauppinen Anni
	Ronkainen Olavi
	Haapanen Ilmari

Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto r.y.

Levo Pentti	Tuomi Tauno
Suominen Toivo	Rantanen Viljo
Rauhala Raimo	Hiiri Kalervo
Leino Pekka	Salminen Viljo
	Tuominen Teuvo
	Väisänen Jaakko
	Rautiainen Aulis
	Lehtinen Reijo

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Suomen Laivanpäälystöliitto r.y.

Rislakki Henrikki

Nylynd Sven-Erik
Trast Veikko

Suomen Maaseututyöväen Liitto r.y.

Saavalainen Sirkka

Ilonen Esko
Rantala Martti
Salminen Rudolf
Tiittanen Linda
Malinen Tauno
Kämä Lauri
Koponen Onni
Simonen Olavi

Hänninen Kalevi

Mikkonen Veikko

Reinikainen Juho

Suomen Merimies-Unioni r.y.

Anttila Reijo

Järvinen Pauli
Kronsieff Mikko
Aalto Ari
Saarinen Lauri
Mustapää Pentti
Reponen Reino

Heinonen Lauri

Herdin Robert

Suomen Muusikkojen Liitto r.y.

Taivainen Jorma

Hakulinen Ari
Mononen Juha

Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto r.y.

Tuominen Lauri

Toivonen Kauko
Valonen Anu

Suomen Sähköalantöntekijäin Liitto r.y.

Perälä Esko

Varjonen Heikki
Räsänen Eero
Niinen Veikko
Merikoski Heikki
Tihinen Reijo
Kymäläinen Juhani
Hanhinen Aulis
Yliharju Gunnar

Talala Paavo

Kaipiainen Urpo

Teimonen Rauno

Teknisten ja Erikoisammattien Liitto r.y.

Mattila Juhani

Määränen Heimo
Torni Maire

Tekstiililaitosmiesten Liitto r.y.

Mauri Teuvo

Kallio Vieno
Liukkonen Matti

Varsinaiset jäsenet:

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto r.y.

Salo Tauno

Leino Irma

Lamminen Irma

Oraharju Airi

Toivola Vuokko

Rostedt Eino

Pelandet Anni

Järvinen Aura

Sylgren Taisto

Kankare Toivo

Nissinen Hilka

Uusitalo Mirjami

Mannila Kaarina

Rajala Kaarina

Saukoski Vuokko

Virtanen Lempi

Vienonen Katri

Ruusunen Leena

Nieminen Tapio

Marjamäki Kauko

Vainio Piijo

Salminen Marjatta

Salo Tuula

Haukka Kauko

Toimittajaliitto r.y.

Uljas Risto

Jaakkola Reino

Lappalainen Ilkka

Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY r.y.

Niittoaho Keijo

Koskela Sulo

Hanhikorpia Jaakko

Mälkiä Jouko

Kinnaslampi Marja-Liisa

Aarnio Aimo

Pirinen Jorma

Kiuru Tauno

Ihalainen Eino

Roivas Väinö

Martikainen Olavi

Syrjänen Lasse

Laari Kaarlo

Kahila Lauri

Marttinen Eino

Kola Seppo

Saarin Tuure

Saarenketo Kari

Kettunen Sylvi

Helimäki Sakari

Raike Kyllikki

Kujanpää Lea

Savolainen Kaisa

Ahonen Henry

Aikio Eelis

Timperi Veikko

Lindholm Jukka

Saviniemi Matti

Jokinen Matti

Laakso Heikki

Kihlström Veijo

Arvola Väinö

Nenonen Tuomo

Ahven Viktor

Mäkinen Risto

Vahtera Pentti

Kinanen Urpo

Liukkonen Veikko

Ranta Erkki

Koskinen Paavo

Mätäsaho Aarre

Jokihaara Tapani

Oksanen Kalevi

Vilander Jorma

Keinänen Veikko

Yleinen Lehtimiesliitto r.y.

Lehtinen Aino

Leinonen Viljo

Wallin Arvo

Henkilökunta

Vuoden 1976 lopussa oli SAK:n palveluksessa 108 henkilöä, eläkkeellä 11 ja perhe-eläkettä sai 3 henkilöä.

Hallinto-osasto

Yleinen jaosto

- puheenjohtaja Pekka Oivio
 - sihteeri Irene Vähätalo
- II puheenjohtaja Arvo Hautala 04.08.76 saakka
 - II puheenjohtaja Olavi Hänninen 01.07.76 alkaen
 - sihteeri Sirpa Ilola
- III puh.johtaja Veikko Ahtola 01.07.76 saakka
 - III puhJohtaja Pertti Viinanen 01.08.76 alkaen
 - sihteeri Marja-Leena Jylhä
- sihteeri Pekka Morri
 - sihteeri Anneli Roine
- sihteeri Simo Elomaa
 - sihteeri Raija Pitkänen

Kansainvälisten asian jaosto

- kansainväl. asiain sihteeri Kari Tapiola 29.02.76 saakka
- kansainväl. asiain sihteeri Ilkka M. Erich 01.05.76 alkaen
- kansainväl. asiain toimitsija Johan von Bonsdorff
- kielenkääntäjä Raili Blom
 - kv. jaoston sihteeri Helena Hämäläinen

Koulutusjaosto

- koulutussihteeri Pentti Öhman
- koulutustoimitsija Terttu Vántänen
- koulutustoimitsija Jari-Pekka Jyrkänne
 - koulutusjaoston sihteeri Aulikki Liukko
- historiatoimikunnan sihteeri Pirjo Alakapee

Talospoliittinen jaosto

- talospoliittinen sihteeri Antero Tuominen

- tutkimussihteeri Matti Hannula
- tutkimussihteeri Esa Mäisti
- tutkimussihteeri Jouko Heino
- tutkimussihteeri Ismo Luimula
 - tal.pol. jaoston sihteeri Marjut Vainio

TALOUSOSASTO

- talouspäällikkö Rauno Kousa
- toimistopäällikkö Ensio Tuominen 30.04.76 saakka
 - toimistopäällikkö Mikko Paiho 01.08.76 alkaen
 - sihteeri Ritva Virolainen
- isännöitsijä Aimo Parrila
- kirjanpitäjä Riitta Mänttari
- kassanhoitaja Else Aro
- virkailija Irma Häggglund
- konekirjoittaja Aino Davidsson
- konekirjoittaja Aino Peltonen
- konekirjoittaja Raili Törnström
- vanhempi virkailija Leena Kyöstiä
- virkailija Irmeli Kivivuori
- virkailija Kaisa Sember
- virkailija Taimi Visa
- arkistinhoitaja Raili Oittinen
- arkistovirkailija Pirjo Haapanen
- puhelinvaihteenhoitaja Seija Kettunen
- emäntä Toini Löytönen
- vahtimestari Leo Paukku
- autonkuljettaja Esko Peura
- virkailija Riitta Rissanen
- autolähetäjä Tauno Niemi
- lähetti Marja-Leena Hakkarainen
- lähetti Marja Kortelainen
- siivooja Maire Bergqvist
- siivooja Tarja Kokko
- siivooja Raija Korkalainen
- siivoja Helga Kivisaari
- siivooja Pirjo Koivula

JÄRJESTÖOSASTO

Järjestöjaosto

- Jäijestösihteeri Maunu Alppinen
- toimitsija Toivo Kyllönen

PIIRITOIMISTOT

Jyväskylän piiritoimisto

- piirimies Reino Termas
- virkailija Eila Hakala

Lappeenrannan piiritoimisto

- piirimies Kai Ritala
- virkailija Leila Oderma

Oulun piiritoimisto

- piirimies Tatu Moilanen
- piirimies Seppo Partinen

Rovaniemen piiritoimisto

- piirimies Seppo Törmälä
- virkailija Kerttu Lahtinen

Tampereen piiritoimisto

- piirimies Seppo Jokela
- virkailija Kirsti Bister

Vaasan Piiritoimisto

- piirimies Erkki Varpula
- virkailija Tarja Lyttinen

Varkauden piiritoimisto

- piirimies Onni Puustinen
- virkailija Helga Vanttinen

Naisjaosto

- naissihtööri Helvi Raatikainen 01.07.76 saakka
- toimitsija Vieno Hämäläinen

Nuorisajaosto

- nuorisosihtööri Lauri Ihalainen

Ruotsinkielinen jaosto

- ruotsinkielinen sihtööri Kurt Gustafsson
- virkailija Anne-Marie Vuorinen

- järjestöjaoston sihtööri Maija-Liisa Kekkonen
- virkailija Helvi Teppo

Työehto-osasto

Työehtoasian jaosto

- Pertti Viinanen kts. hallinto-osasto
- työehtoasian sihtööri Sakari Tusa
- työehtoasiain sihtööri Veikko Lehtonen
- työehtoasiain jaoston sihtööri Marja-Leena Jylhä

Oikeudellinen jaosto

- vastaava lakimies Mikko Varis
- lakimies Arjo Suonperä
- lakimies Tarja Halonen
- lakimies Kirsti Palanko-Laaka
- lakimies Kauko Nevala
- lakimies Yrjö Sirola
- lakimies Olavi Sulkunen 05.11.76 saakka
- lakimies Jukka Sädevirta 31.07.76 saakka
- virkailija Paula Kivivuori
- oikeudellisen jaoston sihtööri Ritva Kivelä

Sosiaali- ja työsuojelujaosto

- sosiaalsihtööri Matti Savola 29.02.76 saakka
- sosiaalsihtööri Lauri Kaarisalo
- asiantuntijalääkäri Markku Toropainen
- työturvallisuussihtööri Raimo Kärkkäinen
- yritysdemokratiasihtööri Heikki Lappalainen
- rationalisointisihtööri Antti Mattila
- toimitsija Toivo Ranta
- sosiaali- ja työsuojelujaoston sihtööri Irma Hursti

Tiedotus- ja julkaisuosasto

- tiedotuspäällikkö Sakari Montonen
- tiedotussihtööri Tom Saxén
- osastosihtööri Kirsti Kekkonen
- virkailija Marja-Leena Kanerva

Palkkatyöläinen

- toimitussihteeri Jouni Jokisalo
- toimittaja Olli Paunu 22.11.76 saakka
- toimittaja Kerttu Vainio

Löntagaren

- toimitussihteeri Jouni Jokisalo
- toimittaja Christina Nordgren-Ra
- tiedotus- ja julkaisuosaston sihteeri Hilka Jukarainen

Osoiteosasto

- osoitevirkailija Orvokki Väisänen

Yhdistykset, säätiöt, yhtiöt osuuskunnat ja kv. ammatilliset järjestöt - SAK:n jäse- nyys/osakkuus

A. Yhdistykset

Invalidiliitto, Kansalaisjärjestöjen Kulttuuri- ja Raittiusliitto, Kotineuvontaliitto, Lomaliitto, Pohjola-Norden, Rationalisointijärjestö, Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestö, Suomen Festivaaliyhdistys, Suomen MTM-yhdistys, Suomen Pakolaisapu, Suomen Työn liitto, Suomen YK-liitto, Suomi-Neuvostoliitto -Seura, Työväen Kuntoliitto, Työväen Kuvataidetoimikunta, Työväen Sivistysliitto, Vuokralaisten Keskusliitto.

B. Säätiöt

Ammattienedistämislaitoksen Säätiö, Asuntosäätiö, Kansan Sivistysrahaston Kannatusyhdistys, Kansan Sivistysrahaston Säätiö, Pohjois-Suomen Teollisuusopiston Säätiö, Työterveysäätiön Kannatusyhdistys,

Työväen Taloudellisen Tutkimuslaitoksen Kannatusyhdistys.

C. Yhtiöt

Aremainos, Hakaniemen Merikiinteistö, Kansa-yhtiöt, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Matkatoimisto Lomamatka, Matkatoimisto Matkarengas, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö.

D. Osuuskunnat

Osuuspankki Yhteistuki, Rakennuskunta Haka, Valtakunnallinen Vuokratalo-Osuuskunta.

E. Kansainväliset ammatilliset järjestöt EAY, PAY, TUAC, VAKL

SAK:n edustajia komiteoissa, toimikunnissa, neuvottelukunnissa ym.

pj = puheenjohtaja, vpj = varapuheenjohtaja, varajäsen suluissa, ministeriö suluissa

A

AE-keskustoimikunta: Maunu Alppinen, Helvi Raatikainen ja Tom Saxén 12/76 - Maunu Alppinen, Vieno Hämäläinen ja Tom Saxén

A-klinikkasäätiö:

- valtuuskunta 1974-1977: Toivo Ranta
- hallitus: Toivo Ranta

Ammatillisesti eriytyneen koulutuksen valtakunnallista ohjelmaa vuosille 1979 - 1983 laativa toimikunta (OPM): Terttu Vänönen

Ammatillisten oppilaistosten yleissivistävän opetuksen uudistamistoimikunta 28.08.1974-31.12.1976 (OPM): Pentti Ohman

Ammatinvalinnanohjausneuvosto (TVM): Lauri Ihalainen (Terttu Vántänen)
 - työvaliokunta: Lauri Ihalainen
 Ammattienedistämislaitos-säätiö:
 - hallintoneuvosto 1974-1977: Ari Kekkinen ja Antti Mattila (Kaarlo Perä-Kasari)
 -johtokunta: Antti Mattila
 Ammattikasvatusneuvosto 1974-1976 (OPM):
 - ammattiopetuksen jaosto: Jari-Pekka Jyrkänne (Terttu Vántänen)
 Ammattikurssiasiaain neuvottelukunta (TVM): Lauri Ihalainen (Jari-Pekka Jyrkänne), Risto Koskinen (Harry Vainio)
 - työvaliokunta: Lauri Ihalainen
 Ay-lentopallotoimikunta (SAK-TUL-TKL): Lauri Ihalainen
 Aremainos:
 - johtokunta: Sakari Montonen, pj Rauno Kousa
 Asuntosäätiö:
 - valtuuskunta: Pekka Oivio, pj Arvo Hautala
 - hallitus: Rauno Kousa, vpj.
 - asunnonjakotoimikunta: Aimo Parrila
 Asuntotuotantoneuvottelukunta (SM) -31.05.1976: Pekka Morri (Teuvo Lindström)

C
 Chilen pakolaistoimikunta: Kari Tapiola, Ilkka M. Erich

E
 EFTAn konsultatiivinen komitea: Matti Hannula
 - talous- ja sosiaalialan alakomitea: Matti Hannula
 Elinkeihohallitus - lisätty istunto 4/74-3/76: Pekka Morri (Jorma Reini, Jaan Vingisaar), Matti Hannula (Antero Tuominen, Mauri Kavonius), Ismo Luimula (Aarno Aitamurto, Eero Hovi), 4/76 - Pekka Oivio (Matti Hannula, Antero Tuominen), Arvo Hautala - 6/76 ja Olavi Hänninen 6/76 - (Ismo Luimula, Aarno Aitamurto)
 Eläkelautakunta (STM) 1974-1976: Antti Hietanen (Markku Toropainen), Paavo Hyvönen (Martti Rauhamo), Esko Honkavaara (Lauri Kaarisalo)
 Eläketiedotustoimisto:
 -johtokunta: Sakari Montonen

Eläketurvakeskus (STM):
 - edustajisto 1974-1976: Pekka Oivio (Esko Suikkanen), Simo Elomaa (Jarl Sund), Sulo Penttilä (Pekka Virtanen), Lauri Vilponiemi (Matti Haapakoski)
 - hallitus 1974-1976: Arvo Hautala, 11/76 - Simo Elomaa (Ilmari Kosonen), Veikko Ahtola, (Martti Veirto)
 - tiedotustoiminnan neuvottelukunta: Sakari Montonen
 Eroraharahasto (STM)
 - hallintoneuvosto 1976-1978: Pekka Morri (Rauno Kousa), Veikko Ahtola (Seppo Niemi), Kunto Kaski (Erkki Pohjolainen), Arvo Hautala, 11/76 - Elsa Aaltonen (Simo Elomaa), Jarl Sund (Viljo Ronkainen)
 - tilastotyöryhmä: Pekka Morri
 - työntekijäosaston johtokunta: Lauri Kaarisalo (Tarja Halonen), Lauri Kuivanen (Aarne Koskinen), Arvi Hampinen (Väinö Huhtamäki)
 - lisäjäsenet: merenkulkuala: Lauri Nikula (Pentti Ojanen), maatalousala: Pekka Virtanen (Raimo Paurila), metsäala: Raimo Lindlöf (Pentti Erkkilä), rakennusala: Lauri Anttila (Esko Tyvijärvi), satama-ala: Pekka Teikari (Erik Ruotsalainen)
 Espoon työvoimatoimikunta: Vieno Hämäläinen (Sinikka Pohja)
 Etelä-Suomen sairausvakuutusalueen sairausvakuutuslautakunta (STM): Lauri Kaarisalo (Lauri Ihalainen)
 Euroopan Ammatillinen Yhteisjärjestö:
 -johtokunta: Pekka Oivio
 - naissihteereiden työryhmä: Vieno Hämäläinen
 - nuorisovaluokunta: Lauri Ihalainen
 - siirtotyöläiskomitea (PAY:n edustaja): Antero Tuominen
 - tariffitoimikunta: Antero Tuominen
 - työehtosopimuskomitea: Antero Tuominen

G
 GATT-valtuuskunta: Antero Tuominen (Ilkka M. Erich)

H
 Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustukityöryhmä: Jouko Heino
 Hakaniemen Merikiinteistö Oy:
 - hallitus: Pekka Oivio, Arvo Hautala, 8/76

- Olavi Hänninen, Kauno Kousa (Pekka Morri, Simo Elomaa)
Helsingin työvoimapiiri:
- neuvottelukunta: Maunu Alppinen (Veikko Välranta)
- ammattikurssijaosto: Lauri Ihalainen
Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta: Pekka Oivio (Aarne Happonen), Holger Nieminen (Helvi Raatikainen)
- Hintaneuvottelukunta 9/74-3/78: Matti Hannula (Antero Tuominen), Ismo Luimula (Aarno Aitamurto)
- Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto ja työttömyyskassa:
- tilintarkastaja: Mikko Paiho

I

- ILO-neuvottelukunta 1/75-12/77 (STM): Ilkka M. Erich ja Olavi Sulkunen, (Tarja Halonen ja Markku Toropainen)
- työjaosto: Ilkka M. Erich
- kehitysyhteistyöjaosto: Ilkka M. Erich
- sopimusjaosto: Olavi Sulkunen
- teollisuuskomiteajaosto: Ilkka M. Erich
- Itämerenmaiden pysyvä neuvottelukunta: Christina Nordgren-Ra

K

- Kalleusluokituksen tarkistamistoimikunta (VM): Pekka Morri
- Kansalaisjärjestöjen Kulttuuri- ja Raittiusliitto: Helvi Raatikainen
- Kansan Sivistysrahaston Säätiö
- hallitus: Pentti Öhman
- valtuuskunta 1975-76: Pekka Kinnari (Tuulikki Kannisto)
- Kansaneläkelaitos (STM)
- lisätty hallitus 1975-1977: Matti Savola (Paavo Hyvönen) -5/76, Lauri Kaarisalo (Seppo Ruotsalainen)
- työterveyshuollon kehitystä seuraava neuvottelukunta 4/74-3/77: Markku Toropainen
- Kaupan kustannusindeksityöryhmä (KTM):
- valvontaryhmä 9/75-5/76: Matti Hannula (Jouko Heino)
- Kauppaoppilaitosten yhteiskuntatalouden opetussuunnitelmatoimikunta (OPM): Pentti Öhman
- Kehitysalueiden vähittäiskaupan tukea pohtiva työryhmä (KTM): Jouko Heino
- Kehitysyhteistyöasiain neuvottelukunta:

- Kari Tapiola -3/76, Ilkka M. Erich 3/76-
Kemian Työntekijäin Liitto ja työttömyyskassa:
- tilintarkastaja: Rauno Kousa
- Keskiasteen opetussuunnitelmatoimikunnat:
- ammatillisten oppilaitosten yleissivistävien aineiden opetussuunnitelmatoimikunta ja sen yhteiskunnallisten aineiden jaosto: Pentti Öhman
- teknisen alan opetussuunnitelmatoimikunta: Antti Mattila, Jyrki Helin
- työjaosto: Antti Mattila
- peruslinjan yleisjakson jaosto: Antti Mattila
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva:
- johtokunta: Rauno Kousa
- Keskusverolautakunta: Ensio Tuominen (Niilo E. Kumén)
- KEVSOS-valtuuskunta (UM): Simo Elomaa ja Antero Tuominen
- teollisuustyöryhmä: Antero Tuominen
- Kilpailumenettelytoimikunta (KTM): Mikko Varis
- Kilpailuneuvosto 1974-1976 (KTM): Matti Hannula (Kauko Suhonen)
- Kirjanpitolautakunta: Ensio Tuominen
- Kotimaisen Tuotannon Valtuuskunta 1976-78: Matti Hannula (Kerttu Vainio), Sakari Montonen (Esa Mäisti), Jouko Heino (Ismo Luimula)
- työvaliokunta: Matti Hannula (Jouko Heino)
- kampanjatoimikunta: Tom Saxén
- Kotineuvontaliitto:
- hallitus: Vieno Hämäläinen, Raili Pakarinen
- Kristillis-yhteiskunnallinen Työkeskusliitto:
- liittohallitus: Helvi Raatikainen
- Kulttajaneuvosto (KTM): Mikko Varis (Matti Hannula), Kerttu Vainio (Raili Kallio)
- yleisjaosto: Matti Hannula, Kerttu Vainio
- informaatiojaosto: Kerttu Vainio
- Kuluttajasuojajaosto: Mikko Varis
- Kuluttajien vakuutustoimisto:
- hallitus: Helvi Raatikainen, Aijo Suonpe-
rä
- Kulutusosuuskuntien Keskusliitto:
- liittohallitus: Pekka Oivio
- kiltatoimikunta: Vieno Hämäläinen
- kuluttajapoliittinen neuvottelukunta 10/76
- Matti Hannula ja Kerttu Vainio

- asuntopoliittinen yhteistyötoimikunta: Antero Tuominen
- Kunnallinen ruokahuoltotoimikunta: Toivo Ranta
- Kunnallinen virkariitalautakunta (STM) 1974-1976: Olavi Dahl (Veijo Jalava ja Väinö Arvola)
- Kunnallisverotoimikunta: Matti Hannula
- Kuntotoimisto:
 - johtokunta: Sakari Montonen
 - Kustannusosakeyhtiö Tammi:
 - johtokunta: Sakari Montonen
 - ay-kirjallisuutta toimittava työryhmä: Pentti Öhman

L

Lasiteollisuustoimikunta 10/76-5/77 (KTM): Esa Mäisti

Lasfen päivähoito neuvottelukunta (STM): Toivo Ranta

Lihamarkkinatoimikunta (MMM) 4/76 -: Antero Tuominen (Ismo Luimula)

Liikkeenjohdon Instituutin Säätiön valtuuskunta 1975-1977: Pentti Öhman (Lauri J. Havia)

Lomaliitto:

- liittovaltuusto 6/75 -: Pekka Oivio, vpj., Elsa Aaltonen (Esko Kotilainen), Matti Haapakoski (Kunto Kaski), Arvo Hautala (Unto Laine), Väinö Huhtamäki (Unto Puttonen), Eino Yrjönen (Esko Suikkanen), Kaarlo Tammela (Toivo Marin)
- hallitus: Rauno Kousa, pj, Simo Elomaa (Kerttu Vainio)
- työvaliokunta: Rauno Kousa
- Lomarengas r.y.:
 - johtokunta: Sakari Montonen
- Luopumisjärjestelmätoimikunta (MMM): Pertti Parmanne

M

Maanpuolustusopetuksen neuvottelukunta (PLM): Pekka Oivio (Pekka Morri), Arvo Hautala (Simo Elomaa)

Maatalouden hintatoimikunta: Pekka Morri (Nils Nilsson), Simo Elomaa (Gunnar Asplund)

Maatalouden markkinoimistoimikunta (MMM): Pekka Morri (Antero Tuominen), Ismo Luimula (Olavi Sulkunen)

- lihajaosto -3/76: Pekka Morri (Antero Tuominen)

Maatalouden rakennuskustannusindeksi-toimikunta: Ismo Luimula

Maatalouden tuotantopoliittinen toimikunta (MMM): Pekka Morri

Maataloustulolakia laativa toimikunta (MMM): Matti Hannula

Maataloustuotteiden tuontimaksu- ja vientitukijärjestelmää tarkistava toimikunta (VM): Antero Tuominen

Matkailuasiain neuvottelukunta: Toivo Ranta, pysyvä asiantuntija

Matkatoimisto Oy Lomamatka:

- hallitus: Rauno Kousa
- Matkatoimisto Matkarengas Oy:
 - johtokunta: Ilkka M. Erich
 - Menetelmätekninen yhdistys:
 - hallitus ja työvaliokunta: Antti Mattila

Metallityöväen Liiton Murikan rakennustoimikunta: Pentti Öhman

N

NAUT:n työvoiman ja pääoman liikkuvuutta Pohjoismaissa koskevan tutkimuksen ohjausryhmä: Antero Tuominen, PAY:n edustaja

Nuorisotyöttömyyttä käsittelevä työryhmä (TVM): Lauri Ihalainen

O

Opintotukitoimikunta (OPM): Jari-Pekka Jyrkänne

Opintovapaakomitea (OPM): Pentti Öhman

Oppilaitosdemokratiatoimikunta: Jari-Pekka Jyrkänne, asiantuntija

Oppisopimusammattien yleinen keskus-toimikunta: Jari-Pekka Jyrkänne (Terttu Vántänen)

Osuuspankki Yhteistuki:

- hallintoneuvosto: Pekka Oivio, pj, Arvo Hautala, Sakari Montonen, Pekka Morri, Helvi Raatikainen
- johtokunta: Simo Elomaa, Rauno Kousa
- tiedotusjaosto: Sakari Montonen pj
- Osuuspankkien Keskuspankki Oy:
 - hallintoneuvosto: Pekka Oivio

Oulun läänin teollisuustoimikunta (KTM):

- teollisuuspoliittinen työryhmä: Juhani Kymäläinen

P

Paineastialautakunta (KTM): Matti Kopperi

Palkkaturva-asiaain neuvottelukunta (TVM): Mikko Varis (Taija Halonen), Pekka Hynönen (Matti Malmi)

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto ja Työttömyyskassa:

- tilintarkastaja: Rauno Kousa

Perhelomat r.y.:

- hallitus: Rauno Kousa, vp

- tilintarkastaja: Mikko Paiho

Pohjoismaiden osuustoiminnallisten ja yleishyödyllisten rakennusyhtiöiden järjestö:

- hallitus: Rauno Kousa, varajäsen

Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen työvoiman ja pääoman liikkuvuutta käsittelevä työryhmä: Antero Tuominen, tarkkailija

Pohjois-Suomen Teollisuusopiston Säätiö:

- hallintoneuvosto: Antti Mattila

Pohjola-Norden:

- keskushallitus: Tom Saxén

Pohjolan Ammatillinen Yhteisjärjestö PAY:

- johtokunta: Pekka Oivio ja Jarl Sund

- tilintarkastaja: Rauno Kousa

- tiedotusvaliokunta: Tom Saxén

- työmarkkinapolitiittinen valiokunta: Pekka Morri

- ammattijärjestöjen ja osuustoiminnallisten vakuutusyhtiöiden neuvotteluelin: Lauri Kaarisalo ja Timo Rautarinta

Poikkeuksellisten olojen varalta selvitetävä valmiuslainsäädäntö -komitea: Tarja Halonen, asiantuntija

Puolustustaloudelleen suunnittelukunta (KTM) 1976-1980: Pekka Oivio ja Olavi Hänninen

Puutyöväen Liitto ja Työttömyyskassa:

- tilintarkastaja: Rauno Kousa

Päivärahatoimikunta 6/76-12/76 (VM): Esa Mäisti, sihteeri

Pääkaupunkiseudun ammattikurssisäätiö:

- valtuuskunta: Pentti Öhman ja Terttu Vántänen, (Lauri Ihalainen ja Risto Koskinen)

- hallitus: Jari-Pekka Jyrkänne (Terttu Vántänen)

- ammatillisen kurssikeskuksen johtokunta: Jari-Pekka Jyrkänne (Terttu Vántänen)

R

Rakennuskunta Haka -12/77:

- hallintoneuvosto: Pertti Viinanen 12/76

-johtokunta: Pekka Oivio, Olavi Hänninen

Rakennustoiminnan suhdannesäätelytyöryhmä: Matti Hannula

Rationalisointiliitto:

- hallitus: Antti Mattila

Rautatieläisten Liitto ja Työttömyyskassa:

- tilintarkastaja: Rauno Kousa

S

Sairausvakuutusasiain neuvottelukunta:

Lauri Kaarisalo (Markku Toropainen)

Sairausvakuutuslautakunta (STM):

Markku Toropainen

Savonlinnan Kylpylaitososakeyhtiö:

- hallitus: Rauno Kousa, pj

Savonlinnan Terveyskylpyläsäätiö:

- hallitus: Rauno Kousa, pj

SEV-komissio (UM): Pekka Oivio,

Simo Elomaa

- ulkomaankauppatyöryhmä: Antero Tuominen

Siirtolaisasiain neuvottelukunta (TVM): Antero Tuominen (Tom Saxén)

- julkaisujaosto: Tom Saxén

- aikakauslehden toimitusneuvosto: Tom Saxén

- paluojaosto: Tom Saxén

- valmistelujaosto: Antero Tuominen

Sijainninohjausneuvottelukunta (TVM):

Matti Hannula (Mauri Kavonius), Ismo

Luimula, Jouko Heino 11/76-(Eero Hovi)

Sosiaaliturvamaksutoimikunta 4/76-9/76 (VM): Matti Hannula

SAK:n oikeudellisen jaoston kehittämistä pohtiva työryhmä 8/76-: Aarne Koskinen, pj, Reijo Anttila, Rauno Kousa, Pekka Morri, Mikko Varis, Aarno Aitamurto, Simo Elomaa, Harry Vainio, Sakari Tusa, sihteeri

SAK-Kansa-yhtiöt:

- yhteistyötoimikunta: Elsa Aaltonen, Lauri J. Havia, Rauno Kousa, Holger Nieminen, Matti Ojala, Sulo Penttilä, Lauri Kaarisalo, Kauko Suhonen, (Antti Hietanen, Unto Keijonen, Paavo Kelloniemi ja Toivo Ranta)

- ay-vahinkolautakunta: Esko Honkavaara, Kauko Suhonen, Raimo Kärkkäinen

- hallitus: Pekka Oivio, Olavi Hänninen

- eläketöimikunta: Lauri Kaarisalo
- tiedotusjaosto: Tom Saxén
- SAK-LTK:
 - koulutustyöryhmä: Pentti Öhman, Jan Furstenborg, Aarre Rinne ja Kajevi Hakala
 - suuri neuvottelukunta: Pekka Oivio, Olavi Hänninen, Pertti Viinanen, Pekka Morri, Simo Elomaa, Matti Haapakoski, Kunto Kaski, Jarl Sund
 - rationalisointineuvottelukunta: Antti Mattila, Kunto Kaski, Kauko Suhonen
 - ruokailuasiain neuvottelukunta: Toivo Ranta, sihteeri
- SAK-STK:
 - koulutustyöryhmä: Pentti Öhman, Terttu Vántänen, Jari-Pekka Jyrkänne
 - pieni neuvottelukunta: Pekka Oivio, Olavi Hänninen, Pertti Viinanen, Pekka Morri, Simo Elomaa, Veikko Ahtola, Aarno Aitamurto, Kalevi Aronen, Olavi Dahl, Aarne Koskinen, Sulo Penttilä
 - rationalisointineuvottelukunta: Antti Mattila, Eero Lehtonen, Into Mäkinen, (Seppo Niemi, Edwin Kenraali, Pertti Viinanen), Raimo Kärkkäinen, sihteeri
 - ruokailuasiain neuvottelukunta: Lauri Kaarisalo, vpj, Toivo Ranta, sihteeri
 - suuri neuvottelukunta: Pekka Oivio, Olavi Hänninen, Pertti Viinanen, Pekka Morri, Simo Elomaa, Veikko Ahtola, Aarno Aitamurto, Kalevi Aronen, Olavi Dahl, Kunto Kaski, Aarne Koskinen, Ilmari Kosonen, Seppo Niemi, Sulo Penttilä, Esko Suikkanen, Jarl Sund, Lauri Vilponiemi
 - tilastolautakunta: Pekka Morri (Antero Tuominen), Mauri Kavonius (Lauri Kuivainen), Jouko Mäkelä (Ismo Luimula)
 - perehdyttämistyöryhmä: Lauri Ihalainen, Raimo Kärkkäinen, Viljo Hentula
 - Suomen Festivaaliyhdistys:
 - hallitus ja työvaliokunta: Lauri Ihalainen
 - Suomen ja Neuvostoliiton välinen taloudellinen yhteistyökomissio:
 - 15-vuotisohjelmaa valmisteleva työryhmä/Suomen osapuoli: Pekka Oivio ja Arvo Hautala
 - kemian työryhmä: Lauri Vilponiemi
 - metsätyöryhmä: Pekka Virtanen ja Kalevi Aronen
 - Suomen ja Ruotsin välinen työnvälitys-sopimus:
 - seurantaryhmä: Antero Tuominen
 - Suomen ja Ruotsin välinen taloudellinen yhteistyövaltuuskunta (KTM): Pekka Oivio

- (Pekka Morri)
- yksityisen teollisuuden työryhmä: Antero Tuominen
 - Suomen MTM-yhdistys:
 - hallitus: Antti Mattila
 - Suomen Pakolaisapu:
 - hallitus: Tarja Halonen
 - Suomen Standardisoimislautakunta: Antti Mattila
 - Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi (STETE): Olli Paunu
 - Suomen ulkomaankaupan neuvottelukunta (UM): Pekka Oivio
 - Suomen Väestönsuojeluliitto:
 - valtuuskunta: Vieno Hämäläinen
 - Suomen YK-liiton vaalivaliokunta: Olli Paunu
 - Suomi-Neuvostoliitto -Seura:
 - keskusjohtokunta: Pekka Oivio ja Simo Elomaa
 - kansansivistysjaosto: Terttu Vántänen
 - nuorisotoimikunta: Lauri Ihalainen

- T
- Talouselämän johtamiskoulutuksen neuvottelukunta: Antero Tuominen
 - Talousneuvosto: Pekka Oivio (Pekka Morri), Arvo Hautala, 11/76 - Olavi Hänninen (Ismo Luimula)
 - eläkepoliittisia kysymyksiä käsittelevä työryhmä: Lauri Kaarisalo
 - työaikakysymyksiä käsittelevä työryhmä: Antero Tuominen
 - veropolitiikkaa ja julkisen talouden rahoitusongelmia käsittelevä työryhmä: Matti Hannula
 - Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto:
 - neuvottelukunta: Raimo Kärkkäinen, Kauko Suhonen, Markku Toropainen, Lauri Vilponiemi, Pekka Virtanen
 - katastrofiluonteisten työtapaturmien tutkimustoimikunta: Raimo Kärkkäinen
 - tapaturma-asiain korvauslautakunta, lääkärijaos: Markku Toropainen
 - tapaturmavakuutusyhtiöiden asuntotutustantoon kohdistuva rahoitustyöryhmä: Antero Tuominen
 - Tarkastuslautakunta: Lauri Kaarisalo
 - Teknillinen korkeakoulu:
 - asiantuntijaneuvosto: Pentti Öhman ja Antero Tuominen
 - Teknillisten turvallisuusmääräysten neu-

vottelukunta (STM): Antti Mattila, Raimo Kärkkäinen
 Tekninen tarkastuslaitos (KTM):
 -johtokunta: Antti Mattila (Into Mäkinen)
 Teollisen kehitysyhteistyön rahaston perustamista tutkiva työryhmä: Antero Tuominen
 Tilastoneuvosto: Ismo Luimula
 TTT-komissiot (UM):
 - Bulgaria Jouko Heino
 - Jugoslavia Antti Hietanen
 - Puola Pekka Morri
 - Romania Esko Franssila
 - SDT Antero Tuominen
 - Tshekkoslovakia Simo Elomaa
 - Unkari Matti Hannula
 - Kuuba Jouko Heino
 Tulliasiain neuvottelukunta (VM)
 1976-78: Antero Tuominen (Esa Mäisti)
 Tulopoliittinen selvitystoimikunta (VK):
 Pekka Morri (Antero Tuominen ja Matti Hannula), Ismo Luimula (Jouko Heino ja Jouko Mäkelä)
 Tuontitalletuksia tutkiva toimikunta (VM): Matti Hannula
 Tuotantokomiteoiden keskustuimikunta (STM) 1975-1976: Eino Yrjönen (Seppo Niemi), Aapeli Lankinen (Pekka Lahtinen), Viljo Ronkainen (Pentti Lundström), Ari Kekkinen (Unto Puttonen)
 Tuoteturvallisuus-työryhmä 6/76-12/76 (KTM): Mikko Varis
 Tuotevastaavuuskomitea (KTM): Mikko Varis
 Tuottavuus-lehti:
 - toimituskunta: Jouni Jokisalo
 Tyhjien asuntojen selvitystoimikunta (SM): Teuvo Lindström
 Työeläkekassa:
 - hallitus: Lauri Kaarisalo (Markku Toropainen)
 - valtuuskunta: Antti Mattila (Tarja Halonen)
 Työeläkelaitokset:
 - eläkeasiainneuvottelukunnat: Ilmarinen: Lauri Kaarisalo
 Verdandi: Antero Tuominen
 - hallintoneuvostot:
 Aura: Pentti Levo, Eino Sailas, Paavo Kelloniemi
 Eläke-Varma: Lauri Kuivanen, Toivo Ranta
 Ilmarinen: Esko Suikkanen, Eino Yrjönen, Raimo Kärkkäinen

Kalervo: Martti Veirto, Viljo Ronkainen
 Pohja: Eero Lehtonen, Eino Mäkinen, Terttu Vántänen
 Verdandi: Kirsti Palanko-Laaka, Olavi Sulkunen, 11/76 - Kauko Nevala
 - hallitukset:
 Aura: Arvo Hautala, Lauri Vilponiemi, (Jarl Sund)
 Ilmarinen: Pekka Oivio (STTK ja TVK)
 Kalervo: Pekka Morri, Kalevi Aronen
 Pohja: Simo Elomaa, Kauko Suhonen (Matti Haapakoski)
 Verdandi: Antero Tuominen TVK (Jouko Heino)
 Työeläkelaitosten Liiton ja työmarkkinajärjestöjen välinen luotonannon periaatteita käsittelevä neuvottelukunta: Arvo Hautala, 11/76 - Olavi Hänninen, Antero Tuominen
 Työelämän suhteiden neuvottelukunta (STM) -10/77: Matti Savola, 4/76 - Heikki Lappalainen, Jukka Sädevirta, 8/76 - Pekka Hynönen
 Työllisyysasiain neuvottelukunta (TVM):
 Pekka Morri (Antero Tuominen ja Matti Hannula): Arvo Elf (Kalevi Väisänen, 9/76
 - Jouko Heino ja Jouni Kivivuori)
 - korvausjaosto: Arvo Elf
 - maatilataloutta harjoittavien tuloarajaperusteita tutkiva toimikunta: Arvo Elf
 - työllisyyslain kokonaisuudistusta valmistava jaosto: Pekka Morri (Antero Tuominen), Arvo Elf (Jouko Heino)
 - virastotyöjaosto: Matti Hannula (Kyllikki Raika, asiantuntija)
 Työneuvosto (STM): Tarja Halonen (Arjo Suonperä)
 - teollisuuslaitokset ja muut työaikalain alaiset liikkeet, laitokset ja yritykset: Lauri Kuivanen (Kalevi Aronen)
 - kaupalliikkeet ja toimistot: Kauko Suhonen
 - maatalous: Pekka Virtanen
 - naisten yötyö: Elsa Aaltonen (Helvi Raatikainen)
 Työneuvostotoimikunta 8/76-4/77 (STM): Tarja Halonen
 Työväilytysasiain neuvottelukunta (TVM): Pekka Morri (Antero Tuominen ja Jouko Heino)
 - tiedotusjaosto: Tom Saxén
 - työlupajaosto: Jouko Heino
 Työsuhdekeksintölautakunta (KTM):
 Antti Mattila (Into Mäkinen), 10/76 - Antti Mattila (STTK)

Työsuojeluhallitus (STM):
 - laajennettu istunto -9/78: Matti Savola, 3/76 - Lauri Kaarisalo, (Jukka Sadeviita, 9/76 - Raimo Kärkkäinen)
 Työsuojelun keskustoimikunta:
 - Työvaliokunta: Lauri Kaarisalo, Raimo Kärkkäinen
 Työsuojeluneuvottelukunta (STM):
 Markku Toropainen (Esko Tyvyärvi); Raimo Kärkkäinen (Pekka Ahmavaara), Eero Rahkonen (Veijo Jalava)
 Työterveyslaitos:
 - hallitus: Raimo Kärkkäinen
 - tutkimustoimikunta: Markku Toropainen
 Työterveyslaitoksen Kannatusyhdistys:
 - hallitus ja työvaliokunta: Markku Toropainen
 Työ - Terveys - Turvallisuus -lehti:
 - toimitusneuvosto: Raimo Kärkkäinen
 Työttömyyskassojen neuvottelukunta (STM): Heikki Lappalainen
 Työttömyyskassojen Tukirahasto:
 - edustajisto: Pekka Morri, pj, Lauri Kaarisalo, sihteeri
 Työttömyysvakuutusasiain neuvottelukunta (STM) 1975-77: Heikki Lappalainen (Harry Vainio), Lauri Kaarisalo (Sinikka Pohja)
 Työtuomioistuin 1974-1976 (STM): Kunto Kaski, Aapeli Lankinen, (Edvin Kenraali, Aarno Aitamurto, Lauri Kuivainen ja (Pekka Virtanen)
 Työväen Akatemia:
 - hallintoneuvosto: Lauri Ihalainen
 - johtokunta: Pentti Öhman
 Työväen Kuntoliitto TKL r.y.:
 - edustajisto 1976-78: Maunu Alppinen
 Vieno Hämäläinen, Sirpa Iloa, Rauno Kousa, Raili Pakarinen, Aimo Parrila, Toivo Ranta, Aijo Suonperä, Lauri Ihalainen, Marjut Vainio, (Raimo Kärkkäinen, Leo Paukku, Aino Peltonen, Anneli Roine, Kaisa Sember, Leena Kyöstiä, Helvi Teppo)
 - hallitus: Lauri Kaarisalo, Olavi Sulkunen
 - koulutusjaosto: Terttu Vantänen
 - tilintarkastaja: Sakari Montonen (Paavo Friman)
 Työväen Lomakeskusliitto:
 - hallitus: Toivo Ranta
 Työväen muistitietotoimikunta: Pentti Öhman
 Työväen Sivistysliitto:
 - liittotoimikunta: Pentti Öhman
 - työvaliokunta: Pentti Öhman

- ruotsinkielinen sihteeri: Kurt Gustafsson, Tom Saxén
 - työväenliikkeen radio- ja TV-toimikunta: Sakari Montonen
 Työväen taloudellinen tutkimuslaitos:
 -johtokunta: Veikko Ahtola, Pekka Morri, Simo Elomaa
 - tutkimusjaosto: Antero Tuominen ja Ismo Luimula
 - Katsauksen toimitusneuvosto: Antero Tuominen ja Ismo Luimula
 - kannatusyhdistyksen tilintarkastaja: Ensio Tuominen (Sakari Savio)

U
 Ulkomaalaistoimikunta 1976 (SM): Antero Tuominen (Jouko Heino)
 Ulkomaankauppatoimikunta: Antero Tuominen
 Ulkomaisten investointien neuvottelukunta: (Jouko Heino)
 Uudenmaan lääninverotoimikunta: Matti Hannula (Ismo Luimula)

V
 Vaasan lääninhallitus (KTM):
 - teollisuustoimikunta: Erkki Varpula
 - läänin ja piirihallintoviranomaisten neuvottelukunta: Antti Koivumäki
 Vajaakuntoisten työhönsijoittamisasiain neuvottelukunta: Kalervo Kanninen (Timo Rautarinta)
 Vakuutusalan kuluttajaneuvottelukunta: Tarja Halonen (Aijo Suonperä)
 - ehtotyöryhmä: Tarja Halonen
 - ohjelmatyöryhmä: Tarja Halonen
 Vakuutusalan kuntouttamiskeskus:
 - neuvottelukunta: Lauri Kaarisalo
 Vakuutusalan muutoksenhakutyöryhmä: Tarja Halonen
 Vakuutusosasto (STM) 1974-76: Matti Kopperi, Olavi Sulkunen, (Raimo Lindlöf, Kirsti Palanko-Laaka, Paavo Kelloniemi, Lauri Kaarisalo, Ari Kekkinen ja Esko Tyvyärvi)
 - TEL- ja LEL-asiat: Kirsti Palanko-Laaka
 Valmisteverokomitea: Matti Hannula
 Valtakunnallinen Vuokratalo-Osuuskunta VVO:
 - hallintoneuvosto: Pekka Oivio, pj
 - hallitus: Rauno Kousa
 - tiedotustoimikunta: Sakari Montonen

- tositetarkastaja: Aimo Parrila
- maanhankinta-ja rahoitustoimikunta: Antero Tuominen
 - Valtion Hankintakeskus:
- johtokunta: Niilo E. Kumén
 - Valtion nuorisoneuvosto: Lauri Ihalainen
- tutkimusjaosto: Lauri Ihalainen
- koulutusjaosto: Lauri Ihalainen
 - Valtion viljavarasto: Pekka Virtanen (Eero Lehtonen), Arvo Hautala (Jarl Sund)
 - Valtion virkariitalautakunta (STM): Unto Keijonen (Paavo Markkola ja Niilo E. Kumén)
 - Valtionyhtiöiden väliaikainen yritysdemokratiavaltuuskunta: Olavi Sulkunen
 - Verohallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen välisen tutkimussopimuksen mukainen neuvottelukunta: Matti Hannula
 - Vientimaksuneuvottelukunta (VM): Antero Tuominen
 - Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY:
- tilintarkastaja: Mikko Paiho
 - Vuokralaisdemokratiatoimikunta (SM): Olavi Sulkunen
 - Vuokralaisten Keskusliitto:
- valtuuskunta: Pekka Morri ja Ismo Liumula
- johtokunta: Pekka Morri
 - Vuokraneuvosto (SM):
- 11/76 Matti Hannula (Olavi Sulkunen ja Tarja Halonen), - 12/76 Esa Mäisti (Yijö Sirola ja Tarja Halonen)
- kiinteistökustannusjaosto: Esa Mäisti
- vuokrasuhdejaosto: Olavi Sulkunen
 - Väestönsuojeluneuvottelukunta
 - 12/74-11/77: Veijo Jalava
- Y
- Ympäristönsuojeluneuvosto -12/76: Lauri Kaarinsalo (Toivo Ranta)
- Yritysverotuksen tasoa selvittävä toimikunta 6/76-1/77: Matti Hannula

Liittojen jäsenmäärät vuonna 1976 verrattuna vuoteen 1975

Liitto	1975	1976	+	%
AKT	31 989	31 374	- 615	2,0
Elintarviketyöläisten*)	38 000	38 000	-	-
HRHL	35 136	37 050	+ 1 914	5,2
Ilmailualan Unioni	2 014	2 019	+ 5	0,2
Järjestötoimitsijain	225	205	- 20	9,8
Kiinteistötyöntekijäin	10 236	9 481	- 755	8,0
Kemian työntekijäin	18 887	18 052	- 835	5,0
Kirjatyöntekijäin	23 436	23 454	+ 18	0,1
Kumi- ja Nahka*)	15 500	16 500	+ 1 000	6,1
KTV	106 000	119 500	+ 3 500	11,3
Laivanpäällystö	2 653	2 992	+ 339	11,3
Lasi- ja Posliini	6 091	6 134	+ 43	0,7
Liikelitto	84 896	91 110	+ 6 214	6,8
Maaseututyöväen	23 872	24 680	+ 808	3,3
Merimies-Unioni	11 004	10 996	- 800	7,3
Metalliliitto	151 355	148 581	- 2 774	1,9
Muusikkojen	2 253	1 980	- 273	13,8
Paperiteollisuuden	48 663	49 888	+ 1 225	2,5
Puutyöväen	44 562	42 199	- 2 363	5,6
Rakennustyöläisten	96 039	95 726	- 313	0,3
Sos.dem. Sanomalehtimies	210	164	- 46	28,0
Sähköalantyöntekijäin	24 300	24 816	+ 516	2,1
Teknisten- ja Erikoisammattien	5 500	6 011	+ 511	8,5
Tekstiili- ja. Vaatetus	46 142	47 513	+M 371	2,3
Tekstiililaitosmiesten	1 290	1 213	- 77	6,3
Toimittaja	150	185	+ 35	18,9
VTY	90 021	101 161	+ 1 140	11,0
Yleinen Lehtimies	216	206	- 10	4,9
yhhteensä	920 640	951 190	+30 550	3,2

*) arvioitu jäsenmäärä

Liittojen jäsenistön jakautuminen vuonna 1976

Liitto	miehiä	%	naisia	%	yhteensä
AKT	28 792	92,0	2 582	8,0	31 374
Elintarviketyöläisten*)	14 440	38,0	23 560	62,0	38 000
HRHL	4 817	13,0	32 233	87,0	37 050
Ilmailualan Unioni	1 698	84,0	321	16,0	2 019
Jäijestötoimitsijain	119	58,0	86	42,0	205
Kiinteistötyöntekijäin	3 738	39,4	5 743	60,6	9 481
Kemian Työntekijäin	10 000	55,4	8 052	44,6	18 052
Kirjatyöntekijäin	12 752	54,4	10 702	45,6	23 454
Kumi- ja Nahka*)	5 400	32,7	11 100	67,3	16 500
KTV	47 000	39,3	72 500	60,7	119 500
Laivanpäällystö	2 981	99,6	11	00,4	2 992
Lasi- ja Posliini	3 364	54,8	2 770	45,2	6 134
Liikeliitto	20 085	22,0	71 025	78,0	91 110
Maaseututyöväen	20 582	83,4	4 098	16,6	24 680
Merimies-Unioni	7 616	69,3	3 380	30,7	10 996
Metalliliitto	117 187	78,9	31 394	21,1	148 581
Muusikkojen	1 760	88,9	220	11,1	1 980
Paperiteollisuuden	36 941	74,0	12 947	26,0	49 888
Puutyöväen	27 681	65,6	14 518	34,4	42 199
Rakennustyöläisten	86 444	90,3	9 282	9,7	95 726
Sos.dem. Sanomalehtimies	130	79,3	34	20,7	164
Sähkötyöntekijäin	23 897	96,3	919	3,7	24 816
Teknisten- ja Erikoisammattien	3 287	54,7	2 724	45,3	6 011
Tekstiili- ja Vaatetus	4 276	9,0	43 237	91,0	47 513
Tekstiililaitosmiesten	1 211	99,8	2	00,2	1 213
Toimittaja	148	80,0	37	20,0	185
VTY	72 595	71,8	28 566	28,2	101 161
Yleinen lehtimies	128	62,1	78	37,9	206
yhteensä	559 069	58,8	392 121	41,2	951 190

*) arvioitu jäsenmäärä

Sisällysluettelo

	sivu
XI edustajakokous, vuoden merkkitapahtuma.....	3
Taloudellinen kehitys vuonna 1976.....	4
Jägestövaliokunnan toiminta.....	21
Naisasiain valiokunnan toiminta.....	23
Nuorisovaliokunnan toiminta.....	26
Ruotsinkielinen sihteeristö.....	30
Svenska sekretariatet.....	32
Koulutustoiminta.....	34
Työehtosopimustoiminta.....	39
Oikeudellisen jaoston toiminta.....	42
Sosiaali- ja työsuojelujaosto.....	43
Teknisen valiokunnan toiminta.....	46
Tiedotus- ja julkaisutoiminta.....	47
Talousvaliokunnan toiminta.....	49
SAK:n arkistotoimikunta.....	49
Kansainvälinen toiminta.....	50
SAK:n historiatoimikunta.....	54
Jäsenistö ja hallintoelimet.....	55
Henkilökunta.....	79
SAK:n jäsenyys ja osakkuus.....	81
Liittojen jäsenmäärät vuonna 1976 verrattuna vuoteen 1975.....	90
Liittojen jäsenistön jakautuminen v. 1976.....	91

**SEURAA TILANTEEN
KEHITYSTÄ**

SAK

**Palkkatyöläisestä
joka viikko!**

**muistitko
tilata?**

